

Uvodnik

Igor Gregori

Načrt o uplinjevalniku še buri duhove

Upali smo, da se je afera v zvezi z gradnjo žavelskega uplinjevalnika končala, a kaže, da ni tako. Vprašanje se je namreč le zagodilo v rimskih birokratskih mlinih in pred nedavnim ponovno izbruhnilo na dan. Ministrstvo za okolje je namreč končalo dodatno preiskavo, ki jo je svojčas minister Montijeve vlade Corrado Clini sprožil zaradi neodobravanja tržaške pristaniške oblasti, češ da bi obratovanje uplinjevalnika španskega energetskega podjetja Gas Natural otežilo delovanje pristanišča. Tedanji minister, ki je bil decembra leta 2012 deležen bombastičnega protesta nasprotnikov uplinjevalnika pred začetkom debatnega večera v prostorih starodavne hidroinamnične centrale na področju starega pristanišča v Trstu, je namreč podpisal dekret o začasni suspenziji Presoje o učinkih na okolje (Valutazione d'impatto ambientale), ki so jo pristojne oblasti s privolilno oceno izdale leta 2009. Po mnenju komisije v sklopu ministrstva, ki mu danes načeljuje Gian Luca Galletti, dejavnosti plinskega terminala in pristanišča – glede na smernice, ki jih za prihodnje delovanje tržaške luke določa njen prostorski načrt – nista nedružljivi.

Omenili smo nekdanji obisk ministra Clinija v Trstu, da bi se udeležil enega izmed srečanj, ki jih je tržaška škofija prirejala v predbožičnem času. Val protestnikov različnih organizacij, od Bandellijevih desničarjev do avtonomistov Svobodnega Trsta, naravovarstvenih organizacij in drugih oseb, ki so starodavno in lično prenovljeno poslopje v starem pristanišču dobesedno množično oblegali, da bi glasno protestirali zoper načrt gradnje uplinjevalnika v Žavljah, je kratkoma vdrl v konferenčno dvorano ter z žvižgi in kriki onemogočil začetek dogodka. Tržaški škof, gostitelj srečanja, ni mogel niti priti do besede, da bi pomiril razvnete duhove, besede pa se je brzkone otepal tedanji deželni predsednik Tondo, ki je nemo stal ob njem in kateremu njegova naslednica Debora Serracchiani očita marsikatero 'napako' v tedanjem ravnanju glede zadeve o uplinjevalniku.

Takrat je bilo očitno, kako so različni javni osebi na območju ostro nasprotovali načrtu podjetja Gas Natural. Tak odnos so krajevne javne institucije ohranile tudi danes. "To pa še zdaleč ne pomeni, da se bo država zaradi tako odklonilnega stališča zlahka odpovedala načrtu. Če bo ministrstvo za gospodarski razvoj in energetiko odločilo, da je uplinjevalnik strateškega pomena za energetske državno politiko, ga bo dala kratkoma zgraditi. Bojim se, da se bomo v tem primeru znašli v istem položaju, kot je bilo svojčas v dolini Susa glede gradnje kraka hitre železnice", nam je povedal občinski svetnik SSK Igor Švab, ki je pred nekaj dnevi soglasno z vsemi člani občinskega sveta glasoval za resolucijo, na podlagi katere tržaška občina potrjuje svoje nasprotovanje gradnji plinskega terminala. Švab ohranja do celotnega vprašanja trezno distanco: "Osebo sem načrtu vedno nasprotoval predvsem zaradi tega, ker niti država niti dežela nimata izdelanega doslednega energetskega načrta, ki bi opravičil in utemeljil razloge za tovrstno gradnjo v Žavljah", nam je povedal Švab, ki se sprašuje, ali so taki načrti, ki zahtevajo velike investicije, sploh še aktualni v sedanjem okviru državnih in mednarodnih energetskih politik.

/ str. 2

Foto Aleš Č.

Slovenska zamejska skavtska organizacija Skupen Dan spomina na Krasu

Ustanovitelja skavtskega gibanja lorda Roberta Badna - Powella se skavti še posebej spominjajo vsako leto 22. februarja, na dan njegovega rojstva, in ga obeležujejo z Dnevom spomina. Letos sta si ga v Slovenski zamejski skavtski organizaciji zamislili v nedeljo, 1. marca, s programom, ločenim po starostnih vejah. Rdeča nit sta bili dve črki: B. P. - to sta lahko začetnici imena skavtskega ustanovitelja oziroma tudi skavtskega univerzalnega gesla, "Bodite pripravljeni"! Pri volčičih se to kaže z igro, pri izvidnikih s pustolovščino, v klanu pa v pomoči bližnjemu in služenju.

Najmlajši, veja volčičev in volkuljic, so v nedeljo na postojankah spoznavali dogodke iz B. - P. -jevega življenja, od mladosti do ustanovitve skavtov. Z opazovanjem in uporabo čutov so se vživeli v Badna Powella, kako so ga leta 1876 po diplomu poslali v Indijo, kjer je začel svojo vojaško kariero. S ciljanjem tarče so spoznali, da je v Južni Afriki zaslovel kot polkovnik predvsem po bitki za Mafeking. V Afriki so se ga domačini bali in ga spoštovali ter ga imenovali Impesa - volk, ki nikoli ne spi. Po zmagi nad Buri v Mafekingu je postal general in državni heroj. Sledile so postojanke ročnih spretnosti, medsebojne pomoči, mimetizacije

in približevanja. Ob koncu so z vsemi pridobljenimi deli sestavili puzzle, na katerem se je izrisal napis Bodi pripravljen!

Izvidniki in vodnice so Dan spomina začeli že v soboto, in sicer s prenočevanjem v Brestovici pri Komnu. Obiskal jih je sam B. P., saj ga je neki zulujski čarovnik začaral, in ko se je zbudil, se je znašel v letu 2015. Tako je spoznal skavte, ki so se v več kot 100 letih razširili po vsem svetu. Sam si je zamislil izvidništvo, ko je opazoval afriške bojovnike, ki jih je sicer tudi sam

izučil. Izvidniki so izkoristili srečanje, na katerem jih je naučil nekaj izvidniških trikov. Vsaka skupina bojovnikov je imela zastavo druge skupine, cilj pa je bil najti svojo zastavo in jo varno prinesiti v svojo bazo.

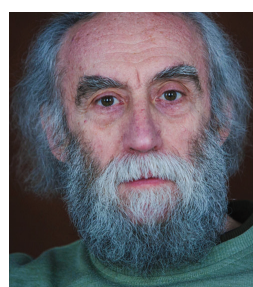
Da ne bi bilo prelahko, si je B. P. izmislil še marsikatero oviro.

Najstarejši, veja roverjev in popotnic, so se po zbiranju v Brestovici pri Komnu razdelili v tri skupine. S pomočjo zemljevida in svoje uvidevnosti so morali priti do Štivan, med potjo pa so razmišljali o služenju ob dveh B. P. -jevih mislih, in sicer, da to ni samo za prosti čas, temveč mora to biti življenjska drža in da smo prišli sem, da bi dajali, ne prejeli.

Skupni del programa je bila sv. maša, ki jo je v štivanski cerkvi daroval g. Marijan Markežič. Z živimi skavtskimi prošnjami, zahvalami in drugimi mislimi ter z duhovnikovim nagovorom v povezavi s svetopisemskimi liki in skavtizmom in tem, kaj pomeni biti skavt, so se srca prisotnih ogrela z ubranim petjem. Prijetno nedeljsko popoldne ob Dnevni spomina je razveselilo še čudovito vreme. Ob koncu maše in skupnem programu so se roverji in popotnice napotili peš še do Devina, kjer so nadaljevali razmišljanje o služenju in ga popestrili z igro.

Šin

Intervju

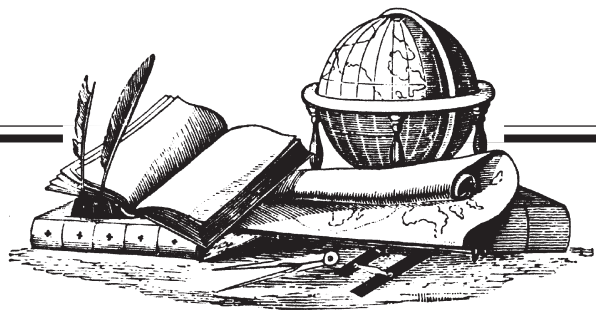

Pesnik,
prevajalec,
esejist in literarni
kritik Josip Osti
praznuje
sedemdeseti
življenjski jubilej

8

PODPRI
NOVI
GLAS

To lahko storiš tudi
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.

V Krminu razstava in gledališki dogodek

Kultura brez meja 2015

V nedeljo 22. marca 2015 bo v Občinskem gledališču v Krminu, ob 18. uri, glasbeni, pevski, gledališki in plesni dogodek z naslovom Soča zapoj, zapoj o vojni, ki se ne sme nikdar več ponoviti! Uro prej, ob 17., pa bo odprtje likovne in fotografske razstave v sejni dvorani Palače Locatelli prav tako v Krminu. Postavitev prirejajo Društvo briških likovnikov Dablo in Fotoklub Skupina 75.

Na odru občinskega gledališča pa bodo nastopili Mepz Jazbine Plešivo, Corale Sant'Adalberto Cormons, Mepz F. B. Sedej Števerjan, Mopz Ludvik Zorzut Medana, Mepz Mirko Špacapan Podgora in Mopz Štmaver. Glasbeno kuliso pa bodo soustvarili učenci glasbenih šol Scgv Emil Komel in središča Accademia Musicale di Gorizia.

Dogodek sodi v večplasten načrt KULTURA BREZ MEJA – CULTURA SENZA CONFINI, ki združuje različne kulturne skupine, porajajoče se stvarnosti in krožke, ki delujejo na celotnem območju Brd/Collio; projekt želi omogočiti izmenjavo metodologij in vsakodnevnih praks iz vseh različnih krajev in ustvariti omrežje kulturnega okolja celotnega območja, ovrednotiti ozemlje in mestoma neizražene možnosti naših kulturnih prvakov. Cilj projekta je združitev celotnega prebivalstva Brd/Collio preko umetnosti in glasbe. Prireditelji želijo, da bi se dogodkov udeležilo čimvečje število javnikov, ki so aktivni na referenčnem ozemlju. Posebno vlogo in prisotnost skušajo zato nameniti občinam, združenjam, ustanovam, kul-

turnim krožkom in družabnim sredinom. Osnovna želja pobudnikov je skratka prav ta, da bi združili celotna Brda, na italijanski in slovenski strani, pod enotno kulturno streho, pod katero bi sodelovala vsa slovenska, italijanska in furlanska društva. Vrata projekta ostajajo še naprej na stežaj odprta vsem, ki želijo sodelovati.

Srečanje v Krminu temelji zato na globoki sporočilnosti, ki vojno odločno odklanja: ta se nikdar ne sme več ponoviti! Medsebojne odnose moramo graditi na spoštovanju, ljubezni, miru in spravi - so mnenja prireditelji. Letošnja Kultura brez meja nam ponuja zato priložnost, da se tu živčiči narodi, ob sproščenem kramljanju in izmenjavi umetniških vsebin bolj spoznajo in zbližajo.

gledališka beseda umaknila operi *Rigoletto* Giuseppeja Verdija. Izvajali jo bodo mladi

pevci Mednarodne akademije iz Križa pri Trstu. Kot predstavica akademije je bila na predstavitvi navzoča Mojca Devetak, ki je izrazila veselje ob tem gostovanju. S tem želijo prireditelji Komigo dati vidno mesto mladim. V torek, 19. maja, bo zavel "poseben judovski" humor v predstavi *Te lo do io l'ebreo' - Viaggio di un ebreo errante*. Predstavlja ga Združenje Musica Libera iz Trsta z glasbo v živo. V glavnih vlogah nastopata Davide Casali in Franko Korošec. Pred časom so predstavo uprizorili tudi v goriški sinagogi.

Zadnja ponudba letošnjega programa Komigo ima zgečkljiv naslov *Seks in ljubosumnost*. V goste bo prišlo Šentjakobsko gledališče Ljubljana, eno izmed najstarejših ljubiteljskih gledališč v Sloveniji. V režiji Jaše Jamnika bo osem igralcev prikazalo,

kaj se dogaja, ko mož izve, da ga žena vara ...

Abonenti Komigo si bodo po nižji ceni vstopnic lahko ogledali mednarodno koprodukcijo, večjezično predstavo *Nora Gregor - skriti kontinent spomina* (27. marca) Nede R. Bric, ki je vključena v abonmajijski program SSG za Gorico, katerega partnerja sta tudi Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom Gorica, pa tudi koncert "nomadski blues" Etran Finatawa - Niger.

Vse predstave v abonmaju Komigo bodo v Goriškem kulturnem domu ob 20.30. Cene abonmajev: 50 evrov redni, 40 evrov znižani (upokojenici, študentje, brezposelni). Posamezne vstopnice: 10 evrov / 15 evrov redne, 8 evrov / 10 evrov znižane. Italijani imajo možnost vpisa Mini abonmaja za štiri predstave (30 evrov). Lanskoletni abonenti lahko potrdijo abonma do srede, 18. marca 2015.

Več informacij na www.kulturnidom.it; mail: info@kulturnidom.it

JK

Prejeli smo

Hvala Bogu za 8. marec ali hvala Bogu za žensko, ustvarjeno po Božji podobi?

Verlo ženo, kdo jo najde? Visoko presega bisere njena cena. Moč in milina sta njen okras in se smeji prihodnjemu dnevu. Svoja usta odpira modro in na njenem jeziku so ljubke besede. Nadzira pota svoje družine in kruha lenobe ne uživa. Njeni sinovi se dvigajo ter jo blagrujejo, tudi njen mož jo hvali: "Veliko hčera je vrlo ravna lo, ti pa jih vse presegaš". Varljiva je ljubkost in minljiva je lepota; žena, ki se boji Gospoda, ta je hvale vredna. Dajte ji uživati sad njenih rok in naj jo hvalijo pri vratih njena dela (Prg).

Dejstvo, da o Bogu govorimo kot očetu in materi, nam a posteriori razodeva zadrego, ki jo je moral Bog čutiti, če smemo uporabiti tako antropomorfne izraze, ko je ustvarjal človeka po svoji podobi in sličnosti in je moral ločiti, nato pa spet združiti, kar je bilo v njem združeno. Samo mož "in" žena skupaj in kot dopolnilo drug drugemu sta lahko izražala na nekoliko primernejši način

nepojmljivo bogastvo skrivnosti skupnosti, povezanosti, izmenjave in enotnosti v Bogu. To velja še zlasti, ko gre za Božjo ljubezen z dvema sestavinama: nežnostjo in močjo. Sveto pismo ju vedno skrbno razločuje, čeprav ju družijo v enem izrazu. Bog je hkrati hese in emet, misericordia et veritas, nežnost in zvestoba. Če prenesemo na človeško naravo in prevedemo v človeško govorico, je Božja ljubezen morala roditi dvoje bitij in dve besedi, ki se dopolnjujeta, vendar obe enako človeški in hkrati globoko različni: mož in žena in njuno medsebojno čustveno bogastvo. Mož, pričevalec in znamenje Božje moči in trdnosti; žena, pričevalka in znamenje njegove miline, njegovega neskončnega sprejemanja. Eno samo človeško bitje za to ne bi bilo dovolj. Treba je bilo, da je človek "dva v enem". Vsa Božja in človeška vzgoja bo poslej temeljila na rodovitni komplemenarnosti teh "dveh v enem", kakor nakazuje že besedilo Prve

Mojzesove knjige: Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril, moškega in žensko je ustvaril. "Moško" človeško bitje je emet, zvestoba ali boljše: trdnost, stanovitnost po podobi trdnosti in stanovitnosti Boga. Človek se lahko nasloni na Boga kakor na skalo, ki se ne bo spodmaknila. Lahko gradi nanj kakor na temelj, ki ne bo popustil. Pri ženski pa je človeško bitje tudi hese, to se pravi brezmejna nežnost, vedno pripravljen, da sprejme in odpusti. Da je Bog lahko neizpodbitno močan celo tedaj, ko se kaže nežnega in usmiljenega, je za naše gledanje eden najbolj presenetljivih in najbolj nepojmljivih vidikov skrivnosti Boga (Milost zmora več Andre' Louf).

Če se ne motim, je danes registriranih čez petdeset "spolov", in to v "krščanskih" državah. Zato je možno, da bomo kmalu imeli čez petdeset "8. marcev". Brez vrtnice k Izviru je to naša prihodnost.

E. R.

Kulturni dom Gorica / Komigo 2015

S smehom preženimo skrbi!

Splošna finančna kriza, zaradi katere trpijo tudi vse slovenske kulturne ustanove, ne sme zaustaviti ali preprečiti njihovega delovanja. Z vsemi močmi ga moramo ščititi in zagrizeno nadaljevati uredniševanje utečenih kulturnih ponudb. V te spada tudi *Komigo*, trijezični festival komičnega gledališča, ki je edinstven v bližnji in daljni okolici in ponuja komične predstave in glasbene dogodke v slovenščini, italijansko in furlanščini. Letos je ta abonmajijski festival že dvajseti zapored. V vsem tem času je pognal že trdne korenine, kar priča veliko število abonementov in gledalcev, tudi iz Slovenije. Kot vsakič ga prirejata Kulturni dom iz Gorice in kulturna druga Maja, tokrat v sodelovanju z združenjem Terzo Teatro iz Gorice, Kulturnim domom Nova Gorica, ZSKD in PijaR Booking agencijo. Pokrovitelj so goriška in novogoriška občina, goriška pokrajina, Dežela FJK, Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, SKGZ in Fundacija Goriške hranilnice, katere predstavnik Marino Zanetti je bil prisoten na tiskovni konferenci v ponedeljek, 2. marca 2015. Zanetti je pohvalil delo Kulturnega doma in povedal, da ima tudi Fundacija težave zaradi davčnih obremenitev. Obljubil pa je, da bodo vztrajali pri pomoči raznim kulturnim ustanovam, saj brez kulture enostavno propade vse. Predsednik Kulturnega doma Igor Komel je predstavil letošnji abonmajijski spored. Poleg njega je bil še igralec Franko Korošec, ki bo nastopil v eni izmed predstav v italijanskem jeziku. Korošec je bil soudeležen pri programu *Komigo baby*, nizu predstav za otroke, ki je doživel dober odziv staršev in malih gledalcev.

Tudi letos so prireditelji trijezičnemu festivalu komičnega gledališča dali izzivalni podnaslov *Komigo po narobe* kot protestno noto proti javnim upravam, ki krčijo sredstva za kul-

ro. Če bi v Gorici odmrli gledališka ponudba, bi bilo naše mesto zelo obuboženo!

Program letošnjega Komigo vsebuje sedem predstav, štiri slovenske, dve italijanski in eno v furlanščini. Uvodna predstava *Sto svečk za Ježka* bo poklon legendarnemu piscu in igralcu Franu Milčinskemu – Ježku, ki je znal tako dobro in s pikrimi bodicami osvetliti družbeno dogajanje. Ker je Ježek ustvarjal predvsem za radio, bo ta uprizoritev v obliki sporeda radijske postaje. V tej "kabaretski" predstavi, ki bo v sredo, 18. marca 2015, nastopajo Juš in Nana Milčinski, vnuka F. Milčinskega, in Janez Hočevar Rifle. Prav v sredo, 1. aprila, (ne kot prvoaprilska šala!) bo Rozintea iz Ljubljane prikazal predstav *Jezik ne jezi se* v režiji Andreja Rozmana Roze, ki tudi na-

komigo
KULTURNI DOM

stopa kot

igralcev. To bo nekakšna kviz oddaja, v kateri bo soudeležena tudi publika. V četrtek, 9. aprila, bodo na svoj račun prišli italijanski gledalci. Velika dvorana Kulturnega doma si bo nadela čarovniški plašč. Varietejski večer čarodejev *I pirati ... Varieta'e magia* bodo soubojkovali Duo Luis, čarodeji "Assi Magici" iz Gorice in mladi, komaj enajstletni Philip, v vlogi čarodeja seveda. Sreda, 22. aprila, bo obarvana v furlansko komičnost. Na sporedu bo namreč Furlanski TV dnevnik *Tele scussons - Notiziari comic satiric dal Friul e dal mont...* Izvajala ga bo skupina Compagnie Sis Scussons scussas iz Romansa. Komično "poročilo" je spisal in zrežiral Mauro Fontanini, uveljavljeni goriški ljubiteljski gledališčnik, ki mu mora biti italijanski del Gorice še posebno hvalen, saj že veliko let z različnimi gledališkimi ponudbami pestri kulturno dogajanje na Goriškem. V petek, 8. maja, se bo

2015

marca) Nede R. Bric, ki je vključena v abonmajijski program SSG za Gorico, katerega partnerja sta tudi Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom Gorica, pa tudi koncert "nomadski blues" Etran Finatawa - Niger.

Vse predstave v abonmaju Komigo bodo v Goriškem kulturnem domu ob 20.30. Cene abonmajev: 50 evrov redni, 40 evrov znižani (upokojenici, študentje, brezposelni). Posamezne vstopnice: 10 evrov / 15 evrov redne, 8 evrov / 10 evrov znižane. Italijani imajo možnost vpisa Mini abonmaja za štiri predstave (30 evrov).

Lanskoletni abonenti lahko potrdijo abonma do srede, 18. marca 2015.

Več informacij na www.kulturnidom.it; mail: info@kulturnidom.it

S 1. strani

Načrt o ...

Komisija v sklopu ministrstva je svoje stališče verjetno osnovala na podlagi dokaj ohlapnih vsebinskih smernic dokumentacije, ki jo je izročilo tedanje vodstvo pristaniške oblasti - je mnenja deželni svetnik SSk Igor Gabrovec, ki pa hkrati potrjuje, da sedanjí, novimenuvani predsednik pristaniške oblasti Zeno D'Agostino jasno zagovarja stališča contra uplinjevalniku. To načeloma dela tudi deželna predsednica Serracchia-nijeva, katere tesen odnos do rimske vlade (deželna predsednica velja dejansko po premieru Renzi-ju za drugo osebo v Demokrati-ski stranki) mora v tej aferi imeti

svojo težo: to je namreč izrazila samemu ministru Gallettiju na nedavnem srečanju v Rimu. "Res je, da če vlada določi gradnjo uplinjevalnika v Žavljah za potrebno potezo na državni energetski šahovnici, bodo krajevne javne uprave morale kloniti: ne verjamem pa, da bi predsednik Renzi tako gladko prezrl stališča lokalnih upraviteljev, ki - ne smemo pozabiti - so izraz njegove strahne", je dejal Gabrovec in najvil, da bodo deželni svetniki s

kot pred nedavnim v tržaškem, občinskem svetu ponovno potrdili svoje nasprotovanje temu načrtu. "Na tak način želimo deželno vlado še bolj prikleniti na svoje do plinskega terminala odklonilno stališče", je poudaril Gabrovec. "Osebo sem prepričan, da je načrt plinskega terminala globoko neuskladjiv s tržaško turistično, kulturno in pristaniško dejavnostjo. Če bi se odločili za uplinjevalnik, bi se morali odpovedati vsemu ostalemu!"

Povejmo na glas

Niso vsi dogovori vrednota

V prejšnjem razmišljanju smo izpostavili dogovor kot vrednoto, ki je višja od upoštevanja različnosti, saj različnosti same po sebi še ne zagotavljajo sporazuma in miru. Narobe, so lahko razlog za velike spore, če se vsaka med njimi nepopustljivo odloča za svoj prav, torej brez upoštevanja druge ali drugih strani. Toda tudi dogovor sam po sebi še ni zanesljiva vrednota, odvisno je od primera do primera. To dejstvo velja še kako podčrtati, saj se sicer pogosto kot pri sklicenju na neoporečno vrednoto različnosti sklicujemo na nesporno vrednost dogovora. V obeh primerih je namreč možno, da delamo slabo drugemu in drugim, in tedaj o vrednoti zagotovo ni mogoče govoriti. Vzemimo v pretes tako zelo razširjen pojav korupcije, kjer pač pride do dogovora med tistim, ki podkupuje, in tistim, ki to podkupnino sprejme. Jasno je, da tak dogovor ni tisti, ki bi gradil, obratno, tako ali drugače družbi škoduje. Ali pa, ko se dvoje ali več oseb dogovori, da bodo s skupno akcijo ali stališčem onemogočili tretjo osebo, se pravi, ji tako ali drugače škodovali. Tudi tovrsten dogovor ni tisti, ki gradi, ampak je njegov cilj oškodovanje druge osebe. Pa vzorec iz sveta kriminala, kjer se kako prihaja do dogovorov za to ali ono dejanje, od katerih pa je vsako za tretjo ali tretje osebe uničevalno. V tem smislu je mafijška organiziranost enkratno trden in že popoln dogovor, ki seveda nikakor ni vrednota. Kaj je torej dogovor? Očitno je dogovor več vrst, od katerih so eni pomembna vrednota in drugi

tako rekoč njeno nasprotje? In kako ločiti zrno od plev? Kaj ni potemtakem beseda dogovor dvoumna, večpomenska in kot takšna neprimerna za oznako in vsebino tistega, kar je dobro, koristno, koristno za vse, torej plemenito? Točno, tudi beseda dogovor je dvoumna, kot so dvoumne še bolj vzvišene besede, kar človek potem tako enkratno spretno izkorišča. Dovolj se je spomniti besede ljubezen in bomo videli, koliko pomenov ima, pri čemer pa vedno prisegamo na njeno vzvišenost, čeprav v njenem imenu lahko prizadevamo druge. Ljubezen za domovino je bila pogostoma zastava krutih vojn in opravičilo za množično medsebojno uničevanje. Ljubezen za družino, za lastno družino, je bila in je pogostoma geslo, v imenu katerega so se mnogi neusmiljeno borili proti sočloveku, pač za blagor le svojih najbližjih. Z eno besedo: za še tako vzvišeno besedo ali pojmom se skriva ali dobro ali slabo, in to velja tudi za dogovor. Mi imamo seveda v mislih dogovor kot etično kategorijo, se pravi sporazum, ki nikogar ne oškoduje in vsem stranem koristi. Posebno če pomeni mir med narodi ali narodoma, če pomeni mir med eno in drugo osebo, potem ko je dediščina preteklosti zastrupljala njuno ali njihovo sedanjost in prihodnost. In tu ni nobene dvoumnosti: dogovor, ki je resnično medsebojno upoštevanje, je vedno in vselej velika zmaga dobrega, je velik dar srečne pomiritve vseh, ki so v enaki meri upoštevali druge kot sebe.

Janez Povše

POGOVOR Mara Černic, podpredsednica Pokrajine Gorica

Evroprojekt Poti miru združuje zgodovino in turistično promocijo našega območja

Sproslavo na skupnem goriškem trgu bo 21. marca slavnostno odprtje *Poti miru*, ki povezuje kraje spomina na prvo svetovno vojno in soško fronto od Devin do Rombona. Na ta pomembni dogodek so organizatorji povabili tudi predsednika Italije in Slovenije. Slovenski predsednik Borut Pahor je udeležbo potrdil in bo slavnostni govornik, Italijo pa bo po vsej verjetnosti zastopal Franco Marini, ki predseduje Italijanskemu vsedržavnemu odboru za praznovanje 100-letnice prve svetovne vojne.

O dogodku in projektu smo se pogovorili s podpredsednico Pokrajine Gorica Maro Černic.

Dne 21. marca se projekt Poti miru končuje. Kako pa se je začel?

Zgodba *Poti miru* oziroma ovrednotenje spomina in krajev, v katerih je pri nas potekala prva svetovna vojna, se je začela leta 2000 v Kobaridu z ustanovitvijo Fundacije *Poti miru* v Posočju. Namen te fundacije je zbiranje in ohranjanje zgodovinske dediščine prve svetovne vojne in obnova objektov vojnega dogajanja. Najbolj pomembno pa je, da se ljudem omogoči obisk krajev, kjer so njihovi dedje ali pradedje umirali med vojnimi grozotami ne glede na narodnost.

Kako se je v to vključila Pokrajina Gorica?

Projekt, ki sem ga omenila, je bil osredotočen na področje med Kobaridom in Bovcem. Mi pa smo pomislili, da bi isto lahko veljalo vse do Tržaškega zaliva, kar tudi dejansko predstavlja to, kar je bila v celoti soška fronta. V ta namen sta se leta 2006 Pokrajina Gorica in Fundacija *Poti miru* Posočja odločili, da prijavita strateški evropski projekt na programu Italija – Slovenija, ki ga je EU po Deželi FJK financirala z 1.000.000 evrov.

Kako je projekt Poti miru nadgradil začetno zamisel?

Z evropskega projekta smo začetno področje med Kobaridom in Bovcem razširili do Nove Gorice. Z evropskimi sredstvi smo tako lahko obnovili pomembne zgodovinske točke soške fronte, ki so npr. na Kolvratu in Škabrijelu. Na italijanski strani pa smo v ta evroprojekt vključili naš projekt *Kras 2014* in to, kar spada v njegov sklop.

Kakšni so dosežki, s katerim se lahko projekt Poti miru ponaša?

Projekt je končan in odprtje *Poti miru*, ki bo 21. marca na skupnem goriškem trgu, predstavlja slavnostni konec. Dobili smo pravo pot od Jadranskega morja do Julijskih Alp, ki jo je mogoče prehoditi peš ali prekolesariti. Dolga je 280 km in jo je mogoče opraviti v celoti ali pa po delih. Ta pot obiskovalcem ponuja več izhodišč. Prvo je seveda, da lahko vsakdo razmisli o grozotah, ki so jih vojaki in civilisti doživljali v tistih tragičnih letih na začetku 20. stoletja. Druga izhodišča pa so bolj turistične narave, ker obiskovalec vzdolž *Poti miru* lahko spozna bogat izbor enogastro-nomske ponudbe ter raznoliko in izjemno lepo naravno okolje.

Kakšen bo program na skupnem goriškem trgu?

Na skupnem goriškem trgu bo zelo pester program in izvedli ga bomo ob vsakem vremenu, saj smo se s primerno organizirali. Namen je, da ob odprtju *Poti miru* izvedemo pravo himno sožitju in miru. Od začetka projekta nas je namreč vodil koncept, da je nastopil čas zbliževanja in preseganja vsega tistega, kar je ločevalo ljudi na tem področju. Od prve svetovne vojne naprej je bilo ozemlje, po katerem teče Soča, prava meja ločnica z neštetimi trenji. Na prireditvi bosta nastopila znani slovenski kantavtor Vlado Kreslin, ki je s skladateljem Walterjem Sivilottijem napisal priložnostno pesem za ta dogodek, in italijanska kantav-

torka Antonella Ruggiero.

V programu je napovedan tudi poseben otroški zbor in orkester. Ja, prav tako. Nastopil bo tudi združeni otroški zbor, ki smo mu dali ime Poti miru. Sestavljajo ga tri-

foto dpd

je zbori iz Italije in trije zbori iz Slovenije, skupno 150 mladih. Slovenski del bodo zastopali otroci iz Tolmina, Nove Gorice in SCGV Emil Komel, za italijansko stran pa bodo sodelovali šolski zbor iz Gorice ter dva otroška zbora iz Trziča in Čedada. Kar se pa tiče instrumentalnega dela, bosta nastopila orkester Nova iz Nove Gorice, ki združuje glasbenike z obeh strani meje in igra pod vodstvom dirigenta Walterja Sivilottija, ter Aleksander Ipavec s harmonikarsko skupino Accordion Group 4.8.8.16.

Govoril naj bi tudi znani arhitekt Boris Podrecca.

Upam, da bo lahko prav on spregovoril na tej prireditvi in razmišljal o meji, tako z arhitektonskega vidika

oziroma o tem kaj fizično pomeni meja, pa tudi o tem, kaj je meja kot koncept, še posebno za naš prostor. Vsekakor bomo o dogodku in celotnem programu sklicali tiskovno konferenco, na kateri bo bolj podrobna predstavitev. Naj povem le, da za proslavo skrbijo umetniški vodja Walter Sivilotti, režiserka Jasmin Kovic in scenarist Zdravko Duša, za organizacijo pa Tatjana Šundovski Bašin.

Kako ocenjuješ izvedbo projekta Poti miru?

Projekt *Poti miru* si zasluži zelo dobro oceno. Gotovo spada med boljše projekte, ki smo jih izvedli. Ima več pomembnih dosežkov, saj zadeva več področij. Glavno je seveda sporočilo miru in bratstva med narodi ter poklon vsem žrtvam prve svetovne vojne. Po drugi strani pa ima veliko razvojnih priložnosti na specifičnem področju od Jadrana do Rombona. V teh letih beležimo namreč vedno večje število obiskov in pri tem izstopa *Poti miru* na Sabotinu, ki je dosegel v letu 2014 rekordnih 45.000 obiskovalcev z več kot 300 avtobusi. Zelo dober obisk pa beležimo tudi za Brestovec na Vrhu Sv. Mihaela. Pri vsem tem se zelo dobro izkazuje sodelovanje z gostinci, kmeti in vinogradniki, pri katerih obiskovalci dobijo tipične pridelke in domačo pogostitev. Na področju *Poti miru* ni namreč velikih industrijskih objektov in prav zaradi tega je naravno okolje toliko bolj privlačno, in to še posebno tam, kjer se lepota narave dopolnjuje z gostinsko in turistično ponudbo. Bogati pa ga tudi raznolikost, ker gremo od morja, čez *Kras* in *Brda*, do visokogorja, ki ga predstavljajo Julijske Alpe. Zato tudi že razmišljamo o tem, da bi se v novem programiranju spet prijavili z evroprojektom, s katerim bi *Poti miru* razvili v pravo turistično destinacijo.

Julijan Čavdek

Kratke

Evropski parlament odobril sporno "poročilo Tarabella", ki vključuje pravico do splava

Evropski parlament je s 441 glasovi za, 205 glasovi proti in 52 vzdržanimi odobril sporno poročilo socialističnega evropskega poslanca, Belgijca Marka Tarabelle o enakosti med moškim in žensko v EU-2013. V poročilu sta veliko pomislekov in protestov vzbujala paragrafa 45 in 136, v katerih se pozivajo članice, da ženskam omogočijo lažji dostop do kontracepcije in splava. Zakonsko urejanje tega področja je namreč še vedno v pristojnosti držav članic in ne EU.

Temu poglavju poročila Tarabella je nasprotovala poslanska skupina Evropske ljudske stranke, čeprav so se njeni francoski člani izgovarjali za laičnost države. Proti lažjemu dostopu do splava pa so zelo odločno nastopili italijanski in nemški poslanci Evropske ljudske stranke ter Konservativci. Enotnosti pa ni bilo v poslanski skupini Socialistov in Demokratov, kjer je bil proti dvema paragrafoma predvsem katoliški del Demokratske stranke. Nasprotniki so napovedali, da bodo glasovali proti, vendar očitno niso zbrali dovolj glasov, da bi zavrnili besedilo dveh spornih paragrafov; svoje je opravila tudi odločitev poslanske skupine ELS, ki je glede glasovanja za celotno besedilo pustila svojim poslancev, da glasujejo po vesti.

Proti poročilu Tarabella so se v prejšnjih dneh izrekli civilna družba in organizacije, ki se borijo za zaščito življenja od spočetja do smrti. Evropska pobuda Citizengo je v tednu dni zbrala več kot 60.000 podpisov. Peticijo proti poročilu Tarabella je Federacija združenj evropskih katoliških družin predstavila Evropski komisiji in jo pozvala, naj poročila ne pošljejo v obravnavo v Evropski parlament, a to se žal ni obneslo.

Evropski parlament bo tudi glasoval o letnem poročilu o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za 2013, ki ga je sestavil Pier Antonio Panzeri (Demokratska stranka). Tudi v tem poročilu povzroča kar nekaj polemik odlomek, v katerem se zahteva obsodba proti Hrvaški zaradi referendumu, da se poroka omeji izključno na zakon med moškim in žensko, ter izrecna navedba pravice do splava.

Proti poročilu Tarabella in proti besedilu Panzerija se je združilo več organizacij iz 28 držav članic, ki se zavzemajo za pravico do življenja in za družino. Skupno zahtevajo, da Evropski parlament potrdi stališče, ki ga je sprejel decembra 2013 in z njim zavrnil t. i. resolucijo Estrela o zdravju in spolnih ter reprodukcijskih pravicah.

Zahteven finančni teden v Evropi

Začetek finančne operacije "Quantitative easing" (kvantitativno sproščanje) Evropske centralne banke in Grčija sta v tem tednu v središču pozornosti Evropske unije in še posebno Evroskupine, ki jo sestavljajo finančni ministri držav članic EU. V ponedeljek je Evropska centralna banka začela odkupovanje obveznic držav članic s ciljem, da doseže 2% mero inflacije in reši kreditni krč v državah članicah, ki doživljajo hudo gospodarsko krizo. Finančniki iz Frankfurta bodo do septembra 2016 mesečno odkupili 60 milijard evrov državnih obveznic, kar bo evropskemu gospodarstvu zagotovilo dodatno finančno likvidnost v višini 1.140 milijard evrov. Začeli so z nemškimi Bundi, nato so prišle na vrsto francoske, italijanske in belgijske obveznice. Poleg državnih obveznic bo ECB odkupovala tudi obveznice mednarodnih institucij in nekatere druge vrste obveznic. Quantitative easing je finančno orodje, ki ga ECB prvič uporablja na področju evro cone, v preteklosti so se ga že poslužile ZDA in Japonska.

Ali bo to novo finančno orodje, ki ga je zelo močno podpiral guverner ECB Mario Draghi, doseglo predvideni učinek, je še neznanka. V ponedeljkovem dopoldnevu, ko so se začeli odkupi, so se evropske borze odzvale precej hladno. Njihova pozornost je bila bolj usmerjena na druge gospodarske kazalce, predvsem na stanje nemške in francoske ekonomije ter na zelo nاپette odnose med Grčijo in evropskimi finančnimi institucijami.

Iz operacije Quantitative easing ostajata izločeni Grčija in Ciper, ki sta v programu izredne pomoči mednarodnih finančnih institucij. Še posebno zahtevno bo glede Grčije, ki je v prejšnjih dneh posredovala program reform, ki jih izmislili uresničiti, vendar zanj ni dobila pozitivnega mnenja Evroskupine. Sam predsednik Evroskupine Jeroen Dijsselbloem ga je že predhodno ocenil kot nepopolnega in dodal, da se je tako izgubilo precej dragocenega časa. Nemška kanclerka Angela Merkel pa je potrdila, da si vsi želijo grškega obstanka v evro coni, ki pa ne more mimo udeležanja potrebnih reform za sanacijo grških državnih financ. Za novega grškega predsednika vlade Tsiprasa in njegovega finančnega ministra Varufakisa spet neuspešen teden. V Grčiji pa se že govori o novih volitvah.

Poslanska zbornica

Reforme ob politični zmedi

V torek pozno popoldne je poslanska zbornica v Rimu drugič glasovala o ustavni reformi, ki spreminja senat v skupščino deželnih predstavnikov. V Italiji se ukinja načelo enakopravnosti med dvema parlamentarnima zbornicama, kar naj bi po mnenju predlagateljev ustavne reforme izboljšalo zakonodajno učinkovitost parlamenta. Ker gre za ustavne reforme, tudi ni izključeno, da bo po četrtem glasovanju razpisan ustavni referendum. O tem se je že govorilo in je povsem pričakovano zaradi polemik, ki so v teh dneh prisotne na vsedržavnem političnem prizorišču.

Predsednik ministrskega sveta Matteo Renzi, ki je s kandidatu-ro Sergia Mattarelle za predsednika republike podrl t. i. pakt iz ul. Nazzareno, prepričano nadaljuje ustavne reforme in volilni zakon Italicum. V lastni stranki sicer nima absolutne podpore, saj njegov način vladanja kritizira levi del Demokratske stranke, ki pa razen red-

kih posameznikov verjetno ne bo imel tolikšne moči, da ne bi podprl ustavnih reform. Gotovo bodo reformo podprli poslanci Nove desne sredine. Parlamentarni predstavniki M5S (Gibanje petih zvezd) in levičarske

SEL so proti reformam in so napovedali, da se glasovanja ne bodo udeležili. Odločno proti je Severna liga. Poglavje zase pa je Berlusconijska stranka Forza Italia, v kateri vlada pravi kaos. Glavni vzrok te zmedenosti in razdrobljenosti v tem nekoč vodilnem političnem gibanju je kot zmeraj predsednik Silvio Berlusconi, ki se mora ukvarjati s sodnimi procesi, tokrat zaradi uvajanja v prostitucijo. Čeprav stranka Forza Italia je uradno napovedala, da bo glasovala proti ustavni reformi senata, je to zelo negotovo. Več vidnih predstavnikov Berlusconijskega gibanja je zelo neodločenih, med temi sta tudi enkrat predsedniku zvesti Daniela Santanchè in Maria Stella Gelmini.

Juč

Svet krajevnih avtonomij FJK

Poglobitev in več avtonomije

Deželni odbor je konec februarja sprejel zakonski osnutek za ureditev delovanja Sveta krajevnih avtonomij (CAL – Consiglio delle Autonomie Locali). Ta pomembni organ soočenja med Deželo in krajevnimi avtonomijami je predviden po ustavi in ga določa čl. 123, v katerem je podlaga za ustanovitev Sveta enakopravnost med občina-

mi, pokrajina-mi, deželami, mesti in državo. Na deželni ravni gre za usklajevanje med zakonodajno funkcijo, ki jo ima Dežela, in upravno funkcijo, ki jo izvajajo pokrajine in občine. Ustava sicer določa ustanovitev Sveta izključno v deželah z rednim statutom, vendar je to določilo preseženo z ustavnim zakonom št. 3/2001. V 10. čl. tega zakona je namreč zapisano, da določila 123. čl. italijanske ustave veljajo tudi za dežele s posebnim statutom ter za avtonomni pokrajini Trento in Bocen, dokler se ne prilagodijo statuti. V tem smislu je Svet krajevnih avtonomij deloval tudi v FJK.

Prejšnji ponedeljek so na zasedanju Sveta krajevnih avtonomij obravnavali za-

konski osnutek deželnega odbora, katerega je zastopal deželni odbornik Paolo Panontin. Na koncu razprave o zakonskem osnutku pa se Svet ni izrekel in je obravnavo preložil na kasnejši datum. Predstavniki krajevnih avtonomij so tudi menili, da je potrebna dodatna poglobitev, ki jo je med drugim zahtevalo Državno združenje italijanskih

občin (ANCI). Sporna zadeva je bila predvsem avtonomija Sveta v odnosu do Dežele FJK. V tem smislu je deželna Unija italijanski pokrajin (UPI) že pripravila vrsto popravkov, ki so osredotočeni ravno na temo avtonomije Sveta z vidika organizacije, knjigovodstva, uprave in finančnih sredstev.

Ker pa gre za pomembno posvetovalno in predstavniško telo v javni upravi, bi bilo primerno, da so v tem Svetu prisotni tudi predstavniki slovenske manjšine v FJK, ki bi zagovarjali izvajanje zaščite.

Juč

GORICA Druga postna kateheza nadškofa Redaellija

Zakaj in kako je molil Jezus?

Kot pričajo evangeliji, je Jezus veliko molil. Zakaj in kako, so prejšnji petek, 6. marca, na začetku druge letošnje postne kateheze vprašali mladi goriškega nadškofa msgr. Carla Roberta Mario Redaellija. Tudi drugega izmed petih srečanj letošnje 'šole molitve' na temo *Gospod, nauči nas moliti*, ki si jo je nadškof zamislil v obliki prepletanja evangeljskih odlomkov in njegovih misli, se je udeležilo veliko ljudi. Jezus je molil sam, skupaj z drugimi, tudi na ljudskih praznikih in obredih, je dejal msgr. Redaelli. Na neki način je molil na tradicionalen način, kot so molili pripadniki njegovega ljudstva, hkrati pa je molil na nov način, ki je učence presenetil in so ga zato prosili, naj jih nauči moliti. Če je molitev odnos z Bogom, kakšen smisel ima dejstvo, da Božji Sin moli, se je vprašal nadškof. Reči, da je to delal, da bi nam dal zgled, ali zato, ker se je pač učlovečil in se je tako prilagodil družbeno-verskemu kontekstu, morda ni dovolj. "Jezus, utelešeni Sin Boga, je gotovo molil, ker je človek, a to je delal, ker je bila molitev zanj odločilna za to, da bi bil, kar je, v svoji človeškosti". Kot je razvidno iz nekaterih odlomkov Markovega evangelija, je glavni predmet Jezusovih molitev v odločilnih trenutkih njegovega življenja njegova istovetnost: Jezus

foto dpd

mora premagati skušnjavo, da bi bil mesija, kot bi želel svet, in da bi postal mesija po Božjem načrtu. Tudi mi vedno tvegamo, da bi dooločali svojo istovetnost na drugačen način, kot jo za nas želi Bog; tudi mi imamo skušnjavo se prilagajati miselnosti sveta, izbiram in slogu, ki z evangelijem nima kaj opraviti. Evangeljska molitev je res prošnja, izraz vere ali hvaležnosti, je pa tudi "prostor, v katerem odločamo o nas samih, o svoji identiteti; zaradi tega je to kraj boja in skušnjave. Tudi zaradi tega morda ne molimo". Bojimo se bitke, smo leni, bojimo se pogledati v ogledalo, se vprašati, kdo smo. "Molitev je si postaviti to vprašanje pred Bogom". Če se zaradi lenobe ali raztresenosti ne spustimo v tako molitev, se bomo odpovedali naši najgloblji resničnosti in

pristnosti. Molitev je lahko nema, lahko je to srečanje med našim pogledom in razpelom na steni bolniške sobe, lahko je jezen krik, ki pa je le izraz pristnosti našega odnosa z Bogom. O svoji identiteti lahko odločamo v molitvi tudi takrat, ko gre za izbiro lastne poklicanosti, ki je povezana z vero. Morda imamo res premalo časa in prostora v molitvi, ko bi poglobili in dozoreli zavest, da nam je življenje dano, da je v naših rokah in da sami izbiramo, kaj narediti iz njega. Svojo izbiro je nato pomembno tudi večkrat potrditi in utrditi - seveda v molitvi -, da ne bi se vdali miselnosti tega sveta. Kot je Jezus molil za Petra in druge apostole, tako "moli zame, moli za nas, moli za Cerkev" in to nas tolaži. On je veliki duhovnik, po-

srednik. On, ki se obrača na Očeta v Duhu, kajti prav Duh vodi Jezusa v molitvi. Prav tako mora voditi tudi nas. Duh se je spustil nad Jezusa ob njegovem krstu v Jordanu, Duh ga je odpeljal v puščavo, da bi bil skušan, Duh ga je uvedel v njegovo poslanstvo. Sveti Duh je dar Vstalega in je tisti, ki nam ga hoče podariti Oče v molitvi. Duha moramo prositi, naj nam v vsakdanjih malih in velikih stvareh pomaga odkrivati prisotnost Božjega kraljestva, je sklenil nadškof. Posebna dragocenost druge postne kateheze so bila krajša pričevanja peščice redovnic o tem, kaj je zanje molitev. Molitev je "največja oblika ljubezni do bližnjega", je "ljubezen Boga 'v akciji'", je "dar, osebno srečanje z Bogom, ki je reka ljubezni", je "najlepši čas v dnevu"... "Moli tudi, kdor molči, trpi ali dela. Samo če ljubi". Tudi tokrat je nadškof poklonil zbranim kartonček z nekaterimi krajšimi Jezusovimi molitvami. "Praktična vaja" za ta teden pa je: najti (vsaj) pet minut in v cerkvi govoriti z Jezusom o sebi, o tem, kdo sem, in o izbirah, pred katere smo postavljeni. "In če vam Gospod da milost, da začutite svoje življenje kot na tehtnici, naredite, da se nagne v pravo stran", je naročil msgr. Redaelli.

Naslednja srečanja "šole molitve" bodo 13., 20. in 27. marca. Toplo vabljeni! / DD
IZ NADŠKOFOVE BELEŽKE
V nedeljo, 15.3., bo msgr. Redaelli ob 15. uri v ljubljanski stolnici na škofovskem posvečenju pomožnega škofa msgr. Franca Šuštarja. **V ponedeljek, 16.3.**, bo ob 10.30 v goriški stolnici vodil slovesno somaševanje ob prazniku mestnih zavetnikov, svetih Hilarija in Tacijana; sledi slovesen blagoslov mestu. Ob 18. uri bo v gledališču Verdi prisoten ob podelitvi nagrade zavetnikov Carlu Rubbii. **V sredo, 18.3.**, se bo ob 16.30 v župnišču v Vilešu srečal s škofijskimi misijonskimi skupinami. **V soboto, 21.3.**, bo na Mirenskem Gradu posegel na duhovni obnovi mladih.

Ob sklenitvi sporazuma z upniki Izjava Nadškofije Maribor

Sto izjavo obveščamo javnost, da je Nadškofija Maribor po dolgotrajnih pogajanjih in dogovarjanjih, ki so potekala z zavestjo, da je dogovor najugodnejša rešitev za vse deležnike, s svojimi institucionalnimi in neinstitutionalnimi upniki sklenila sporazum, s katerim so podpisniki uredili medsebojno dolžniško-upniška razmerja. Sklenitev sporazuma, h kateremu je podal soglasje tudi Sveti sedež in ki se nanaša zgolj na obveznosti Nadškofije Maribor, predstavlja, glede na nastalo finančno situacijo Nadškofije Maribor, dober kompromis. Za poplačilo svojih dolgov namenja Nadškofija Maribor praktično vse svoje premoženje. Višina končnega poplačila velike večine upnikov bo tako odvisna od uspešnosti unovčenja tega premoženja, pri čemer pa bo postopek unovčevanja potekal daljše časovno obdobje. Sklenitev sporazuma predstavlja za Nadškofijo Maribor končanje enega izmed težjih obdobjev v njenem obstoju, hkrati pa pomeni nov začetek v izpolnjevanju osnovnega poslanstva Cerkve, ki se uresničuje na področjih oz-

nanjevanja, bogoslužja in dobrodelnosti. Zadnja leta je bilo namreč izvajanje pastoralne dejavnosti v Nadškofiji Maribor, zaradi napornega iskanja rešitve finančne situacije in s tem negotove prihodnosti, mnogokrat oteženo. Upamo, da bo v prihodnje, kljub zelo omejenim finančnim virom, mogoče učinkoviteje načrtovati in uresničevati pastoralno dejavnost, k čemur bo zagotovo pripomoglo tudi imenovanje novega pastirja. Velika zahvala gre bankam upnicam ter vsem ostalim upnikom za aktivno in konstruktivno sodelovanje ter pripravljenost, da skupaj najdemo rešitev, ki je v dani situaciji optimalna za vse strani. Iskreno se zahvaljujemo tudi Škofiji Graz-Seckau za njeno strokovno pomoč in svetovanje v postopku pogajanj. Veseli smo, da je prišlo do sklenitve sporazuma, pri čemer pa bo v postopku njegovega izvajanja potrebno narediti še kar nekaj korakov. Ob vsem tem pa zaupamo v Božjo pomoč ter v solidarnost in dobroto ljudi, h katerim smo poslani.

Maribor, 3. 3. 2015
Nadškofija Maribor

SD Sončnica / Nataša Konc Lorenzutti

Četrto, zadnje srečanje v nizu predavanj 2015, ki jih v Močnikovem domu v Gorici organizira Skupnost družin Sončnica, bo potekalo **v sredo, 18. marca, ob 20. uri**. Nataša Konc Lorenzutti bo govorila o vzgoji za lepoto. Tokratna gostja se je rodila v Kranju in je po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo nadaljevala študij na Akademiji za gledališče v Ljubljani. Kot igralka je delala v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju in Slovenskem narodnem gledališču v Novi Gorici. Poučuje na dramsko-gledališkem oddelku Gimnazije Nova Gorica. Končala je tudi podiplomski študij umetniške besede na AGRT in pridobila naziv magistrica umetnosti. Je uveljavljena mladinska pisateljica, piše pa tudi za odrasle. Za svoja dela je bila že večkrat nagrajena. V vsakem človeku biva občutek za lepoto, vendar težko najdemo besedo, s katero bi spregovorili o njej. Zagotovo pa po lepoti hrepenimo vsi, tudi tisti, ki se tega ne zavedajo. Zato je vredno razmisлити, kako lahko pomagamo svojemu otroku, da bo opazil pristno in prepoznal ponarejeno, saj se tudi nanj, kakor na vse nas, useda navlaka čutnih vtisov, v katerih se utaplja sodobni človek.

Prilagoditvene zahteve in podatki (3)

Pripadnost brez vernosti, vernost brez prakse

Ko smo ob podatkih pokonfiralni razmere v Nemčiji in Švici, nam ostane še nekaj dežel, kjer so se protestantske krščanske skupnosti in katoliška Cerkev "odprle svetu". Najprej se bomo ozrli na **Nizozemsko**, ki je razdeljena med kalviniste in katoličane v verskem smislu. Leta 1971 je bilo tam protestantov 35,9% prebivalstva, leta 2010 pa le še 15,6%. Podobno se je zelo zmanjšalo, čeprav ne prav toliko, število katoličanov, saj je bilo teh leta 1971 40,4%, leta 2010 pa 24,5% prebivalstva. Tu je treba povedati tudi, da je na protestantski strani leta 2004 prišlo do združitve treh največjih denominacij, namreč pravovernih kalvinistov, moderiranih kalvinistov in luteranov. Vernikov je tedaj bilo še 2.400.000, danes jih je še 1.800.000. Nizozemska je bila prva država na svetu, ki je uzakonila t. i. "gejevske poroke", prav tako pa je "napredna" tudi v smislu umetnega konca življenja, evtanazije. Ta je uzakonjena za starejše, odrasle in otroke. Pred kratkim ji je sledila v zadnji zadevi tudi sosednja Belgija. V **Skandinaviji** so tudi napredni v smislu t. i. "novih pravic". V vseh skandinavskih deželah je, vsaj uradno, protestantizem do-

bro zakoreninjen, saj so večina luteranske dežele, z več kot 80% deležem. Če pa potem pogledamo, koliko je dejansko vernih luteranov, pridemo na Švedskem do 45%, na Norveškem pa celo do 33%. V obeh deželah sta parlamenta že v letih 2008 in 2009 prepoznala t. i. "gejevske preroke", na Danskem leta 2012, na Finskem pred kratkim. Prav zaradi te odločitve je prišlo na Finskem do močnega preloma v luteranskem svetu (parlament je zakon sprejel s 102 gla-

sovi za in 95 proti), kjer je odgovorni voditelj javno izrazil zadovoljstvo glede rezultata. V nekaj dneh je svoje skupnosti zapustilo več kot 13 tisoč protestantskih vernikov. Ko govorimo pa, recimo o Danski, je treba reči, da je to pravzaprav po večini neverna dežela, saj se že kakih 90% prebivalstva, kljub morda uradni luteranski pripadnosti, izreka zlasti za agnostike.

Velika Britanija je domovina anglikanstva. Teh je bilo leta 1983 za 40% britanskega prebivalstva, leta 2012 le še 20%. Katoličanov je bilo leta 1983 10%, leta 2012 pa 9%. Leta 1993 so uvedli žensko duhovništvo, leta 2006 žensko škofovstvo. Kot reakcija na to se je določeno število anglikanskih škofov, duhovnikov in na stotine vernikov odločilo, da prestopijo v katoliško Cerkev, kar se je konkretiziralo leta 2011. Od leta 2013 lahko postanejo škofje tudi homoseksualni anglikanski duhovniki, istospolni pari pa lahko dobijo blagoslov mestu. Ob 18. uri bo v gledališču Verdi prisoten ob podelitvi nagrade zavetnikov Carlu Rubbii. **V sredo, 18.3.**, se bo ob 16.30 v župnišču v Vilešu srečal s škofijskimi misijonskimi skupinami. **V soboto, 21.3.**, bo na Mirenskem Gradu posegel na duhovni obnovi mladih.

/konc
Andrej Vončina

POT ČLOVEKA JE POT LJUBEZNI (11)

ZMEDENI JEZIKI

Zgodba o babilonskem stolpu govori o človeškem napuhu, ki je prešel na različna področja družbe in želel odpraviti razlike posameznikov ter njihovo dostojanstvo. Sveto pismo pravi, da je Kajin med blodenjem v krivdi bratomora ustanovil različna mesta. Po vesoljnem potopu so Noetovi otroci: Sem, Kan in Jafet postali začetniki različnih ljudstev, ki so živela skozi zgodovino. Blagoslovi in prekletstva so se tako nadaljevali od roda do roda. V tem razvoju so nastale mnoge jezikovne in duhovne različnosti, da se je bilo težko pogovarjati in usklajevati med njimi. V Babilonu jim je prišlo na misel, da bi bilo lažje živeti, če bi govorili isti jezik, imeli enako kulturo in religijo. Odločili so se za ta poseg, če ne bo šlo na miren način, pa z nadvlado in nasiljem. V ta namen so začeli zidati visok stolp. Babilonski stolp predstavlja željo tamkajšnjega ljudstva in mesta, da bi zagospodovalo nad drugimi in jim vsililo svojo civilizacijo, kulturo ter vero. Babilon pomeni Božja vrata. Stolp s templjem na vrhu je bil zamišljen kot vrata, ki so odprta v nebo za pogovor z bogovi. Hoteli so osvojiti Božjo sfero in si narediti boga, ki bo opravičil njihove želje. Toda tega niso zmogli, ker so bili ljudje in jim je Božja skrivnost ostala presežna. Zato so si morali narediti malika, boga v idejah in materialni stvarnosti. V ozad-

ju tega in podobnih poskusov je želja po večnem bivanju iz sebe in po tem, da bi Bog opravičil njihove privilegije in moč v družbi. Ta instinkt je povezan z ranjeno človeško naravo, ljudi je strah napora in tveganja za svoje osebno uresničenje, raje se predajo nekim umetnim močem in varnostim. Toda Babiloncem so se pri tem naporu zedinjenja zmešali jeziki. Doživeli so ravno obratno. Ko so hoteli vse podjarmiti, odpraviti razlike in mnogovrstnost ljudi ter ljudstev, je prišlo do nove, še večje zmede, saj se niso mogli več pogovarjati in vladati. Ko ni več povezovalca in spoštovanja dostojanstva posameznika, postanejo ljudje še bolj oddaljeni in ne naredijo nič več skupaj, zaslužnijo jih tehnika, njihova strast in narava. Bog ne more sprejeti tega načina življenja, ki je nasprotno njihovi poklicanosti. Ljudje se ne morejo rešiti sami in v svoji moči. Le v odprtosti ljubezni, ki prihaja iz Božjega in človeškega vira, lahko zazivijo človeški odnosi in dostojanstvo. Zato Sveto pismo postavlja nasproti Babilonu Jeruzalem, v katerem apostoli z Marijo pričakujejo prihod Svetega Duha in novo civilizacijo, ki bo polno razvila dostojanstvo in povezave ljudi.

Primož Krečič

Sedma številka otroške revije Pastirček

Prišla bo pomlad ...

Kmalu bo k nam prispela težko pričakovana pomlad, ki bo s svojimi opojnimi vonjavami razveselila naša srca. Da bo to prav kmalu, oznanjajo beli cvetovi zvončkov, zlatorumene trobentice in druge drobne cvetlice. Njen predokus ponuja malim in velikim bralcem sedma, marčna številka Pastirčka. Najmlajši se bodo z medvedko Metko sprehodili med pomladnimi cvetkami in jih vse poimenovali, potem pa bodo v blodnjaku pomagali metuljčku do marjetice, kjer se bo napojil s sladkim medom. Pogovor med majhno marjetico in visoko sončnico, ki obrača svoj cvet k soncu, je ujela Berta Golob, likovno podobno pa je zgodbi v verzih dala Danila Komjanc, ki je tudi tokrat prispevala veliko lepih ilustracij. Vsa pomladna je dopolnjevanke o gozdnih živalicah, ki so pripravile Vesni-Pomladi presenečenje. O vetru, čudnem popotniku, - ravno prejšnje dni je kar jezno pihal tu pri nas in drugod ter napravil kar precej škode - poje pesmica Veter Ljubke Šorli, ki je otrokom namenila kar nekaj svojega ustvarjalnega duha. Uglasbil jo je Patrick Quaggiato, da jo bodo naši mali pevci lahko tudi razigrano zapeli. Njeno pesniško pero je pod naslovom Norice v verzih zapisalo tudi o deklici Jasni, ki je zbolela in na obrazku imela pikico pri pikici, sestra Tanja pa jo je potolažila s petjem. Marca je vreme včasih prav muhasto, zato bo zelo uporaben Vremenko, ki ga ob natančnih navodilih Tatjane Ban lahko izdelajo vsi otroci, da bodo ob njem "napovedovali" vreme. Da se z naglimi koraki bliža pomlad, sta ugotovila tudi krt in

pomladi je slutiti tudi v nekaterih risbica, ki so jih mladi risarji poslali Pastirčku. Med njegovo pošto je precej lepih zapisov o kulturi. Učenci 2. in 3. r. COŠ M. Samsa od Domja in 4. ter 5. r. COŠ I. Trinko -Zamejski iz Ricmanj so Pastirčku poslali poleg dolgega poročila o zimovanju v smučarskem središču na Zoncolanu tudi skupinsko sliko na belem zasneženem pobočju. V tem mescu (25.) je dan Gospodovega oznanjenja in hkrati materinski dan: "Ljubezen staršev je kakor odsev Božje ljubezni: dobivamo jo, ne da bi jo zaslužili, vse dni in noči brez povračila". Tako

pravi zapis na tretji strani sedme številke Pastirčka. Na ta dan, pa tudi na dan sv. Jožefa, ko nekateri praznujejo dan očkov, opozarja Pastirčkov urednik Marijan Markežič v svoji beležki. Obenem vabi, naj se v tem postnem času odredimo nepotrebnim stvarim in gremo k pobožnosti križevega pota. O Jezusovi molitvi oče naš je govor v rubriki Zgodbe iz Sv. pisma, ki jo piše Walter Grudina, ljubko pa ilustrira Paola Bertolini Grudina, ki je tudi avtorica rubrike Spoznavajmo Sv. pismo.

Pastirčkovi bralci bi lahko za minutko odložili telefončke in bi na papir napisali

miška v toplem krto-vem domu, v stripu Antonelle Del Bianco. Utrip

SMS Jezusu, ki si ga tako srčno želi, in ga odposlali na Pastirčkovo uredništvo. Bralci morajo seveda tudi tokrat vzeti pero v roke, da popravijo gromozanske Packove spake; prebrisano pravi, da 40 dni ne bi smel pisati nalog, ker se pač v postu mora odreči temu, kar mu je najbolj všeč: napakam! Dojenčica - izpod peresa Barbare Rustja in ob ilustraciji Svetlane Breclj - pa bi rada bila kot njena mucka, ki po mili volji lahko lenari, njo pa stalno preganjajo z najrazličnejšimi deli. Da so bdice življenjsko pomembne, je spoznal mladi ježek, ki je šel k mojstru raku, da mu jih je pristrigel bolj "po modi". Ko pa ga je zgrabila lisica, bi kmalu bilo konec z njim, če ne bi v bližini počil strel in jo pregnal!! Kot nalašč napisan za današnji čas, ko se tudi pri nas srečujemo z mnogimi priseljenci, večkrat iz nam zelo daljnih, tujih dežel, je Mariza Perat

napisala zgodbi Tuji zajček. V njem nevsiljivo spregovori o dobrohotnem sprejemanju drugega, čeprav ni po videzu tak kot mi, a je po srcu morda še boljši od nas.

Stric Maks je kot burja, zdaj je tu, zdaj tam. Tjašo in Pastirčka je spet popeljal na Vipavsko in se zaustavil ob opisu Vipave, ki je s svojimi mostovi - baje jih je 25 (!) - kot "Slovenske Benetke" in skriva v sebi in okolici kar nekaj zgodovinskih in naravnih biserov.

Kdor bo vzel v roke marčno številko Pastirčka, bo v njej donal še uganke Jerice Strle, rubriko Kar lepo po vrsti in seveda sprostivne zanke. Prijetno branje!

IK

Grozovita škoda

Islamska država v Mosulu je uničila na tisoče dragocenih knjig

Skrajneži Islamske države so v iraškem mestu Mosul izropali knjižnico in zažgali več tisoč rokopisov in dokumentov, starih tudi več stoletij, je poročal britanski The Independent na svoji spletni strani.

Kot navaja, so sprva govorili o 8000 uničenih knjigah, glavni mednarodni dopisnik kuvajtskega dnevnika Al Rai Elijah J. Magnier pa je povedal, da predstavniki knjižnice menijo, da je izgubljenih kar 112.709 rokopisov in knjig, od katerih so nekatere na seznamu Unesca najbolj redkih dragocenosti.

Direktor knjižnice v Mosulu Ghanim al Tan je za iraški medij IraqiNews.com povedal, da so skrajneži to javno knjižnico porušili z eksplozivom.

Ljudje so jih skušali ustaviti, a brez uspeha. Po nekaterih poročilih naj bi skrajneži nato na grmadi sežgali znanstvena in kulturna besedila ob navzočnosti groženih študentov. Med izgubljenimi dokumenti je tudi zbirka iraških časnikov od začetka 20. stoletja, zemljevidi, knjige in zbirke iz časov Otomanskega cesarstva.

Po besedah profesorja zgodovine iz Mosula so skrajneži knjižnico, ki je bila ustanovljena leta 1921 in je simbol rojstva modernega Iraka, začeli uničevati v začetku meseca. Še posebej veliko škodo naj bi povzročili v knjižnici sunitskih muslimanov, knjižnici latinske cerkve in dominikanskega samostana ter muzejski knjižnici Mosula, kjer so bili shranjeni rokopisi iz leta 500 pred Kr.

Po navedbah prič so lokalni mediji tudi poročali, da skrajneži morda niso uničili vseh knjig in rokopisov, saj so prebivalci ponoči videli tovarnjake s sirskimi tablicami, polne knjig in dokumentov.

Kot še poroča The Independent, so knjižnico v Mosulu leta 2003 ob ameriški invaziji množice izropale in uničile. Takrat so izginile številne dragocene knjige. Prizadevanja prebivalcev, ki so na svojih domovih skрили številne knjige in dragocene rokopise, kot tudi bogatih družin, ki so odkupile ukradene knjige, so nato rešila knjižnico.

ODKRIJ MAPO VSEH DEL, KI SI JIH PRIPOMOGEL USTVARITI NA PODLAGI 8 TISOČINK.

Od dežele do dežele, od mesta do mesta, odkrij na naslovu www.8xmille.it interaktivno mapo, na kateri so prikazana dela, ki so bila ustvarjena s prispevkom 8 tisočink za katoliško Cerkev. Lahko pa tudi uporabiš brezplačno aplikacijo mape 8 tisočink. Gre za preprosto sredstvo, ki bo prispevalo k večji transparentnosti prispevka 8 tisočink.

8xmille
CHIESA CATTOLICA

8XMILLE
CHIESA
CATTOLICA
NAMENI
8 TISOČINK
KATOLIŠKI
CERKVI

Dramska družina F. B. Sedej Števerjan

Še zadnje intenzivne vaje pred sobotno premiero

Kdor redno spremlja ustvarjalne vzgibe naših ljubiteljskih gledaliških skupin na Goriškem, je z veliko radovednostjo čakal, kaj bo tokrat na oder postavila Dramska družina F. B. Sedej iz Števerjana. Kot znano, se števerjanski igralci z novo premierno uprizoritevijo predstavljajo vsaki dve leti. Po ogromnem uspehu, ki ga je l. 2013 doživela njihova postavitev svojevrstne kriminalke italijanskega avtorja Achilleja Campanileja, *Umor v vili Roung*, prežete z angleškim črnim humorjem, polne petja,

glasbe, plesa, in ki je polno zaživela v režiji Franka Žerjale in ob režijski pomoči Jasmin Kovic, kot vulkan polni idej, si verjetno nihče ni mislil, da bodo Števerjanci svoje gledališke skomine usmerili celo v antiko. Po namigu režiserja Franka Žerjale, ki je za radio že režiral tri Plavtove komedije, je izbira padla prav na delo tega latinskega avtorja, in sicer na *Aululario*. Plavt je poleg Terencija najslavnejši rimski komediograf (okrog 250-184 pr. Kr., Sarsina, Umbrija). To je ena izmed njegovih 21 ohranjenih del (baje

jih je napisal okrog 130). V njej se vse vrte okoli lonca, polnega zlatnikov. Njegov lastnik je skopuh, ki skrbno prenaša ta svoj zaklad iz kraja v kraj, da mu ga ne bi kdo izmaknil. Kot vse Plavtove komedije, ki so sicer zvečine predelave helenističnih predlog, je tudi ta živahna, slikovita, hrupna, polna komičnih burkaških učinkov, dovtipov, prispodob, duhovitih besednih iger, dvoumnosti, skratka, napisana je z veliko mojstrovino in bistroumnostjo. Iz tega je razvidno, da je bil Titus Maccius Plautus izreden

Jasmin Kovic in Franko Žerjal

opazovalec in dober poznavalec ljudi različnih slojev. Nič čudnega ni, da so prav njegove stvaritve močno vplivale na razvoj evropske komedije od renesanse dalje. *Aulularia*, kot vse druge Plavtove komedije, je nekakšna "spevoigra", kar so števerjanski gledališki zanesenjaki spretno izkoristili, da bo predstava pisana in razgibana. Da bi bila mera polna, so jo še "prestavili" v balkanski svet in tako še ojačili njeno barvitost. Pri tem jim je prišlo na misel, kot nam je povedal Jan Leopoli, ki je pri predstavi tudi korepetitor in svetovalec za govor, da bi povprašali Radio Zastava, znano glasbeno skupino iz Gorice, če jim posreduje nekaj svo-

jih glasbenih podlag. To se je tudi uresničilo. In na to glasbo je režiser Franko Žerjal napisal tekste za songe, zato bo v predstavi kar precej "balkanskega". Tudi s to odločitvijo postaviti na oder Plavta, ki ga ne srečujemo skoraj nikoli na slovenskih odrih,

so števerjanski igralci potrdili, da ne marajo kalupov in da se tudi z določeno ambicijo radi razgledujejo po širokem gledališkem obzorju, iskaje novega

dili pomoč kulturniki s Huma, ki so jim za ugodno ceno dali na razpolago svojo lepo dvorano, ki ima sicer manjši oder kot števerjanska. Ne malo dela imajo tehniki in odrski mojstri, saj so morali scenske elemente in vso tehnično opremo prenesti na Hum. Ko smo jih prejšnji teden obiskali, se je v dvorani čutila tista naelektrenost, ki vlada pred vsako premiero, ko je čas neusmiljen tiran in ga je vedno premalo za piljenje skupinskih prizorov in detajlov. V pogovoru z režiserjem Frankom Žerjalom smo izvedeli, da so izbrali klasično delo tudi zato, ker so ga zaradi zmeraj veljavnega sporočila lahko posodobili. Ko je Žerjal predlagal tekst Jasmin Kovic, umetniški

Utrinek z vaj

gledališkega izraza. V oktobru so se zagrizeno lotili dela, čeprav so dobro vedeli, da bodo imeli velike težave z vajami, saj je njihova domača dvorana v popravilu. V stiski so jim ponu-

vodji števerjanske dramske skupine, se je zanj navdušila in skupaj sta se odločila za dramaturško obdelavo in postavitev.

/str. 15
Iva Koršič

Doberdob in Sovodnje
www.bccdos.it

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje
prireja strokovno srečanje na temo
»Poslovanje s tujino: kreditiranje in jamstva«,
ki bo v ponedeljek, 16.03.2015, ob 18. uri
v dvorani Zadruga banke v Sovodnjah.

Srečanje bo vodil Nazario Soccio – strokovni izvedenec pri Iccrea Bancalmpresa

20.–22. MAREC 2015

URNIK: 10.00 – 20.00

GORICA
RAZSTAVIŠČE
VSTOP PROST

20.22. MARZO 2015

ORARIO FIERA 10.00/20.00

GORIZIA
QUARTIERE FIERISTICO
INGRESSO GRATUITO

11. RAZSTAVA
IN PRODAJNI SEJEM

11ª ESPOSIZIONE MOSTRA-MERCATO

Vrt, park, urbano zelenje,
ekologija, življenje na prostem

Dedicata al giardino, all'orto,
al verde urbano, all'ecologia,
al vivere l'aria aperta

Pollice Verde

Sejem vrtnih mojstrov

PIREDITELJ
ORGANIZZATO DA

Udine Fiere
Udine e Gorizia Fiere SpA
www.udinegoriziafiere.it

V SODELOVANJU Z
IN COLLABORAZIONE CON

OBČINA GORIZIA
COMUNE DI GORIZIA
TRGOVINSKA ZBORNICA GORIZIA
CAMERA DI COMMERCIO DI GORIZIA
OBMOČNA OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA NOVA GORIZIA
CAMERA REGIONALE IMPRENDITORIA ARTIGIANA DI NOVA GORIZIA

Dan maternega jezika v Doberdolu

Kako lepa in bogata je naša govorica!

Ob dnevu maternega jezika je bila 26. februarja v župnijski dvorani v Doberdolu kulturna prireditve. Za uvod večera je solopevka Ajda ob spremljavi kitaristke Mojce zapela pesmi *Slovenija, od kod lepote tvoje, Dan ljubezni in Tam, kjer murke cveto*. To sta dve obetavni dekleti, doma iz Ajdovščine, Ajda bi želela jeseni obiskovati študij solopetja v Gradcu, Mojca pa gre na glasbeno šolo v Trst.

Povezovalc večera Shimen Gergolet je v kratkem nagovoru seznanil občinstvo, da je Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) leta 1999 proglasila 21. februar za dan materinščine. Generalna direktorica Irina Bokova poudarja pomen izobraževanja za vse ljudi. Po njenih besedah je dobro poznavanje maternega jezika osnova kakovostnega učenja. Poudaril je, da moramo biti ponosni, da naš jezik sploh še obstaja in je enakovreden ostalim, tudi jezikom

večjih narodov. V materinščini se tiskajo knjige že 465 let; slovenski jezik je bil v vsej svoji zgodovini nemalokrat zaničevan, med obema vojnoma celo prepove-

dan; tako je bogat in lep, da ne potrebuje vnešenih tujk, da bi ga ovekovečile, saj ga kvečjemu popačijo. Znano je, da so letos dan maternega jezika praznovali v Kanalski dolini, Ljubljani, Novi Gorici, Trstu in tudi v Doberdolu. "Ponosni smo, da tudi mi in

vi prispevamo k utrjevanju slovenstva. Otroci, bodimo srečni, da lahko danes svobodno rabimo naš jezik, in imejmo ga radi, kajti s tem dokazujemo, da nekomu pripadamo".

Po teh mislih je povabil na oder dijake vaške nižje srednje šole, ki so pod mentorstvom in v režiji prof. Viljene Devetak odlično uprizorili gledališko priredbo Prešernovega *Uvo-*

Gojenci tečaja lepe govorice Radijskega odra Radia Trst A so za ta večer pripravili gledališko predstavo z naslovom *Stara hiška, hruška buška, zlato pero*. Tekst in režijo sta podpisali prof. Lučka Susič in Anka Peterlin. Zgodbica pripoveduje, kako je hotel mestni župan podreti staro hiško Dejke Orač, ki prodaja hruške v bližini šole, ker bi tam rad zgradil stanovanjski blok. Prijazna punčka je ravno kupovala hruške pri Dejki, ko jo je neolikani in razvajeni županov sin Luka podrl na tla. Mojca je omedlela in Dejka jo je peljala na svoj dom. Tam je deklica našla zlato pero, županov sin Luka pa je takrat skrivnostno izginil. Zgodbica je poslušalce poučila, kako je hudobija kaznovana in dobrota poplačana, pa še malo vzgojne ekologije je bilo vmes.

OPZ Veseljaki so pod vodstvom Lucije Lavrenčič zapeli pesmi *Čuk se je oženil in Po vodi plava*, za konec pa še Prešernovo *Zdravljico*, in ker je februar mesec kulture, v njem sta namreč Prešernov dan in dan maternega jezika, so vsi prisotni spoštljivo vstali.

Nastopajoči, Župnijski svet in družina Romana Gergoleta se zahvaljujejo številnemu občinstvu in ga vabijo na 5. praznovanje tega dneva prihodnje leto.

Roman Gergolet

Sestanek mestne sekcije SSK

Na rednem mesečnem sestanku v ponedeljek, 2. marca 2015, so prisotni člani goriške sekcije najprej analizirali dogodke, ki so vezani na prizadevanja za ponovno vzpostavitev rajonskih svetov v Gorici. V bližnji prihodnosti si bodo prizadevali za sestanek z goriškim županom, nato pa še za sestanek s političnimi skupinami opozicije za določitev skupne strategije.

V pregledu delovanja občinske uprave so prisotni svetniki poročali o poteku zadnje seje občinskega sveta. V razpravi je prišla spet na dan zadeva morebitnega ponovnega odprtja galerije Bombi, kajti vsem je jasno, da Travnik s sedanjo ureditvijo prometa vidno propada. Razvil se je nato razgovor o zadevi uveljavitve starih slovenskih ledinskih imen v raznih okrajih mesta in o načinu, kako to zahtevati s strani občinske uprave in uradov. Slovenski rajonski sveti so pred leti že zbrali ta stara imena za zaselke in jih poslali na občino, vendar so se očitno ti predlogi neke izgubili.

V sklepnem delu se je razprava dotaknila še Trgovskega doma, televizijske postaje Telemare in bližnjega pokrajinskega kongresa stranke.

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

PRIMORSKA POJE 2015

petek, 20. marca, ob 20.30
Štandrež, cerkev Sv. Andreja ap.

nastopajo:
IDRIJSKI OKTET
ŽUPNIJSKI ZBOR SV. URBANA GODOVIČ
DePZ KRAŠKI SLAVČEK - KRASJE
KOMORNI ZBOR MUSICA VIVA TOLMIN
KOMORNI DEKLŠKI ZBOR VOX ILIRICA
ŽeVS VIKRA
MePZ POSTOJNA

soprireditelj Prosvedno društvo Štandrež

nedelja, 22. marca, ob 17. uri
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

nastopajo:
ŽENSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR ROJAN
PEVCI LJUDSKIH PESMI KD BORJAČ
ŽeVS DEKLETA S ŠKOFIJ
MoPZ LIJAK 1883 VOGRSKO
MoPZ KRAS OPATJE SELO
ŽePZ PREM
MoPZ STANE MALIČ - OPČINE

soprireditelj Moški pevski zbor Mirko Filej iz Gorice

Obvestila

Skupnost družin Sončnica vabi v sredo, 18. marca 2015, na četrto in zadnje od letošnjih predavanj. Gostja večera bo pisateljica, igralka in pedagoginja Nataša Konc Lorenzutti, ki bo spregovorila na temo Vzgoja za lepoto. Srečanje, ki letos poteka v sodelovanju s Srečanji pod lipami, bo v Domu Franca Močnika v ulici San Giovanni, 9 v Gorici ob 20. uri.

Prosvedno društvo Štandrež prireja ogled Škofjeloškega pasijona v soboto, 11. aprila 2015. V Škofji Loki bo na Pasijonu sodelovalo 900 nastopajočih in 70 konjenikov. Odhod iz Štandreža je predviden ob 16.30, vrnitev ob 24. uri. Predstava se začne ob 20. uri. Indikativna cena (avtobus in vstopnina na prireditveni prostor) je 25 evrov. Prijave sprejema Vanja Bastiani (tel. 347 9748704).

AŠZ Olympia-Gorica vabi na Velikonočni prikaz dela... OLYMPIA in CLASSIC v četrtek, 2. aprila 2015, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia - Drevored XX. septembra 85 - Gorica. Nastopajo: skupine Rhythm & Dance, skupina Gymplay, skupine Artistic Gym, skupine Show dance, glasbena šola Komel.

Kulturni center Lojze Bratuž sporoča, da je še nekaj mest na razpolago za ogled baleta Labodje jezero v Ljubljani 24. aprila 2015 ob 18. uri. Odhod iz Kulturnega centra Lojze Bratuž ob 16. uri. Vse informacije na tel. 0039 0481 531445 od 8.30 do 12.30 ali na email: info@centerbratuž.org

Svet slovenskih organizacij obvešča, da je zasedanje Deželnega sveta sklicano za petek, 27. marca 2015, ob 17.30 v prvem sklicu in ob 18. uri v drugem sklicu. Zasedanje bo potekalo v prostorih Inštituta za slovensko kulturo v Špetru.

Društvo "Camillo Medeo" organizira ogled milanskega Expoja, in sicer v soboto, 27., in nedeljo, 28. junija 2015. Cena 150 evrov. Za informacije in vpis (do 15. marca 2015) lahko pokličete: Carlo (349/6429272) ali Roberto (348/3015564) ali Enzo (348/4056522).

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurt ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g.

Markuži (040/229166).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Male oglase bomo objavili prihodnjič.

Darovi

Za cerkev sv. Ivana: v spomin na dr. Jošta Žabkarja daruje L. Bratuž 100 evrov.

Za otroke Centra v Stari Gori pri Novi Gorici: števerjanski mlajši pustarji darujejo 117 evrov.

Čestitke

Evelin in Giannija ter bratca Patrika in Luko je osrečil prihod **male Grete**. Iz srca jim čestitaje in želijo veliko dobrega člani in prijatelji društva Sedej ter župnijsko občestvo iz Števerjana. AŠZ Olympia Gorica čestita družini Mania', mamici Evelin, očku Gianniju, Lukcu in Patriku ob rojstvu **male Grete**.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 13.3.2015 do 19.3.2015)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 13. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Sobota, 14. februarja (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovensčini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 15. marca (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 16. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 17. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 18. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kam so premetili sv. Gregorja? - Izbor melodij.

Četrtek, 19. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in obvestila.

In memoriam / Kapetan Julijan Ožbot

Srečno plovbo med rajskimi valovi!

Prejšnji petek so se v Sovodnjah z občuteno pogrebno slovesnostjo poslovili od kap. Julijana Ožbota, ki je bil rojen na Peči 9. aprila 1931. Po končani osnovni šoli, in ko je bilo konec vojne vihre, se je sprva usmeril v geometrsko smer. Pokojni duhovnik

tobra 1992 v Avstraliji, ko se je upokojil pri švicarski družbi Suisse Atlantique - Société de Navigation Maritime, na katero je bil tudi zelo ponosen. Kljub dolgi odsotnosti od domačih krajev, na katere pa ni nikoli pozabil, si je v Sovodnjah zgradil dom, kamor se je

preselil z ženo Rosanno ter hčerkama Fiorenzo in Erico. Kot prepričan demokrat je z velikim veseljem pozdravil osamosvojitve Slovenije in se vključil v političnoupravno življenje v sovo-

denjski občinski svet maja 1995, leta 1999 pa je kandidiral za župana. Nekaj časa je opravljal tudi funkcijo sekcijskega tajnika SSK.

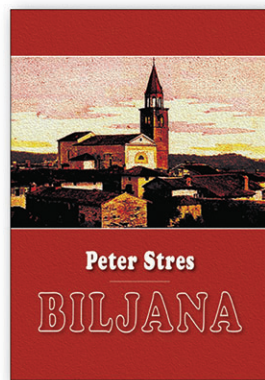
Polega političnega udejstvovanja je Julijan Ožbot - po domače so mu rekli Julko - imel tudi veliko veselje do knjig. Prebiral jih je v raznih jezikih in bil član občinske komisije za sovo-

denjsko knjižnico. V okviru Sveta slovenskih organizacij pa je bil nekaj let tudi aktiven v društvu Emigrant.

Poleg morja je imel zelo rad tudi kolo, s katerim se je odpravljaj na dolge enodnevne izlete po bližnjih furlanskih vaseh in v Vipavsko dolino. Na poslednjo plovbo proti raju ga je v petek pospremila tudi petje moške sestave zbora Rupa-Peč. Verjetno je pokojnega Julkota še najbolj razveselila Marijina Zgodnja Danica.

JuČ

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA v sodelovanju z
Vaškim odborom BILJANA - ZALI BREG
vabi na predstavitev knjige:

Peter Stres
BILJANA

Oris preteklosti župnije in občine Biljana ter naselij Biljana in Zali Breg od prve omembe vasi Biljana leta 1205 do priključitve k Jugoslaviji septembra 1947,

ki je izšla ob 810. obletnici prve omembe vasi Biljana

v soboto, 14. marca 2015, ob 19.00
v Domu sv. Mihaela v Biljani

Intervju / Josip Osti

“Kalil sem se pri številnih pesnikih in pisateljih”

Pesnik, prevajalec, esejist in literarni kritik Josip Osti praznuje sedemdeseti življenjski jubilej. Rodil se je namreč 19. marca 1945 v Sarajevu, kjer je preživel otroštvo in mladost, še pred samim razpadom nekdanje skupne jugoslovanske države pa je Slovenijo izbral za svoj novi dom. Živi in dela med Tomajem na Krasu ter Ljubljano. Njegov pesniški prvenec je izšel leta 1971. Do devetdesetih let je Osti v glavnem pisal v srbohrvaškem jeziku, nato je polagoma prešel na slovenščino, kar je svojevrstna posebnost.

Med njegova pomembnejša dela zadnjega četrta stoletja oziroma od tedaj, ko živi v Sloveniji, prištevamo knjige pesmi *Barbara in barbar*, *Sarajevska knjiga mrtvih*, *Salomonov pečat* – napisane so v srbohrvaščini, izmed slovenskih pa izstopajo *Kraški Narcis*, *Veronikin prt*, *Rosa mystica* ter večje število zbirk, v katerih je znal mojstrsko upesniti haiku, kratko obliko, ki izvira na Daljnem vzhodu. To so *Tomajski vrt*, *Od Koprive do Križa*, *Jutranjice*, *večernice*, *Objemam te in poljubljam* v vseh barvah *Marca Chagalla* itd.

Osti je avtor večjega števila esejev, proze in zajetnega prevajalskega opusa iz slovenščine, s katerim je že od konca sedemdesetih let prejšnjega stoletja vzpostavil most med Slovenijo in prostorom nekdanje skupne države Jugoslavije. Posebno pri srcu stamu življenje in delo pesnika Srečka Kosovele, kar potrjujeta število prevedenih knjig Kosovele poezije pa tudi dejstvo, da ima že dvajset let hišo v Tomaju, v katerem je Kosovelov grob.

Rodili ste se v Sarajevu pred sedemdesetimi leti. Kakšno je bilo to mesto v vašem otroštvu, kakšno takrat, ko ste ga zapustili, kakšno pa je sedaj, skoraj dvajset let po koncu zadnje balkanske morije?

Rodil sem se dva tedna pred osvoboditvijo Sarajeva 6. aprila leta 1945. Moji spomini iz otroštva potrjujejo, da so prebivalci Sarajeva pripadniki več narodov in veroizpovedi, torej Srbi, Hrvati, Muslimani, danes Bošnjaki, Židje in številni drugi, med njimi Slovenci, Čehi, Avstrijci, Italijani, Poljaki itd., da sploh ne naštevam vseh tistih narodov in narodnosti, ki so prišli v Bosno in Hercegovino ter v Sarajevo v času Avstro-Ogrske. Živel so ne drugi poleg drugih, temveč drugi z drugimi, v sožitju. To potrjuje tudi število nacionalno mešanih zakonov. Tudi sam sem otrok iz takšnega zakona, kajti mama Veronika Meštrovič je bila Hrvatica, oče Narcis Osti pa Slovenec, rojen v BiH. Njegov oče, z istim imenom in italijanskim priimkom, je prišel v Bosno iz severne Italije, ki je takrat pripadala Avstro-Ogrski, ko je ta gradila železnico v Bosni. In tam je tudi ostal. Tudi moj oče je bil otrok iz mešanega zakona, kajti dedova žena, njegova mati, je bila Poljakinja Justina Lay. Dobro se spominjam časov, ko smo se otroci ne glede na nacionalnost in veroizpoved staršev veselili vseh praznikov.

Po mojem odhodu v Slovenijo konec osemdesetih so se znotraj Jugoslavije in v BiH znova zaostri mednarodni odnosi, ki so pripeljali do medsebojnih spopadov, množičnih pobojev (da omenim le Srebrenico) in skoraj štiriletnega obleganja Sarajeva. Oblegali so ga predvsem Srbi, ki so do takrat živeli v njem, kar pomeni, da so streljali na svoje dotedanje someščane. To je povzročilo, da je veliko pripadnikov hrvaške nacionalnosti zapustilo mesto in imelo za posledico, da se je nacionalna struktura v njem bistveno spremenila. Pred vojno je v mestu živel okrog 60% muslimanov, po vojni pa se je ta odstotek dvignil na 90. Po trditvah nekaterih celo več.

Kdo so bili avtorji oziroma ustvarjalci, ob katerih ste se začeli literarno kaliti?

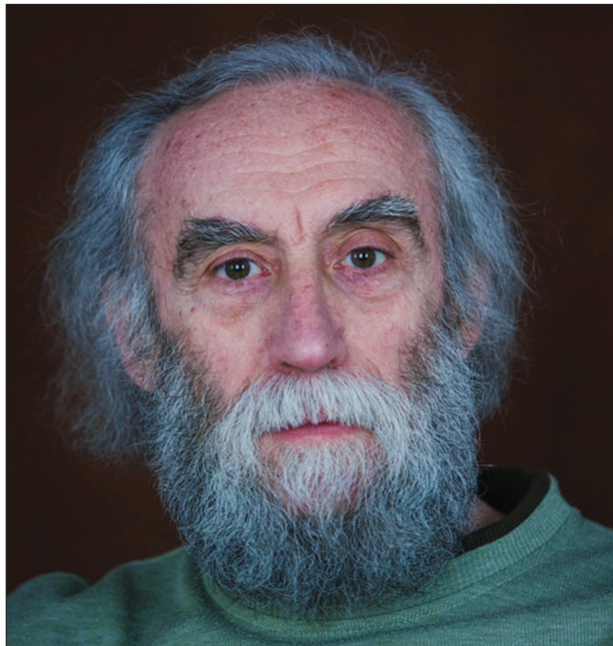
V zgodnjem otroštvu je bila to najprej zbirka ljudskih pravljic ter *Tisoč in ena noč*, ki je bila prav takrat integralno prevedena iz ruščine. Poleg teh dela nešteti avtorjev, kajti moje življenje je bilo od zgodnje mladosti do danes predvsem življenje s knjigami. In nisem brez razloga svoje zadnje knjige esejev prav tako naslovil. Bral sem veliko izvirne

“Dobro se spominjam časov, ko smo se otroci (v Sarajevu, op. ur.) ne glede na nacionalnost in veroizpoved staršev veselili vseh praznikov”.

literature pisateljev s srbohrvaškega jezikovnega območja, veliko pa tudi prevedene. Za gimnazijsko maturitetno nalogo sem leta 1964 pisal o romanu Franza Kafke *Proces*, le dve leti potem, ko je v slovenščini izšel prvi njegov prevod. V hrvaščini in srbsčini se je to zgodilo sicer veliko prej, med obema vojnama. Ker sem študiral književnost, se je število prebranih del domaćih in tujih avtorjev večalo, kot tudi po študiju, ko sem bil več let urednik domače in tuje književnosti pri sarajevski založbi Veselin Masleša, ki je bila po velikosti oziroma številu objavljenih knjig druga v BiH. In ker tudi danes berem enako, če ne še več, je za mano veliko prebranega. Branje imam namreč za edino pravo šolo pisanja, zato sem se, da uporabim vaš izraz, kalil pri številnih pesnikih in pisateljih. In se še vedno kalim. Naštevamje njihovih imen bi preseglo prostor, namenjen najine-mu pogovoru.

Za migrante po navadi velja, da jih od doma žene eden od treh razlogov, in sicer gospodarski vidiki (preživetje, boljši

pogoji), politika (diktature, vojne) ter ljubezen. Pri vas je šlo najbrž za preplet vsega naštetega. Kdaj ste se naposled

odločili, da Slovenijo izberete za svoj novi dom?

Pri meni je šlo edino za ljubezen. Celo ne za ljubezen do slovenskega jezika in književnosti, kajti z njo bi lahko - kot do tedaj - še dalje živel v Sarajevu, temveč za ljubezen do Barbare, moje druge, žal že pokojne žene. Kajti le to je bilo usodno, da sem kljub globokemu prepričanju, da bom do smrti živel v rojstnem mestu, prišel živeti v Slovenijo. Ker se je najina zveza začela jeseni leta 1987, sem do leta 1990 pogosto prihajal v Ljubljano. Takrat je celo na koncu beležk o meni v knjigah pisalo, da živim med Sarajevom in Ljubljano, od ljubezni ter tistega, kar napišem in prevedem. Leta 1990, ko sva začela skupno življenje v Ljubljani, celo sploh nisem šel v Sarajevo. V njem sem bil do začetka vojne in obleganja mesta le nekajkrat. Za svoj končni dom pa sem leta 1994 izbral Tomaj. Tedaj sva z Barbaro kupila hišo na Krasu, predvsem zaradi moje navezanosti na Kosovela in njegovo poezijo.

Kdo vam je med slovenskimi avtorji najbolj všeč oziroma s kom najbolj prijateljujete?

Več kot sto knjig slovenskih pesnikov in pisateljev oziroma pesnic in pesnikov, ki sem jih do zdaj prevedel, da ne omenjam sedemnajstih iger in številnih besedil, objavljenih v literarnih revijah in časopisih, predvajanih na radiu, pravi, da mi je všeč veliko slovenskih avtorjev. Tako med živimi kot tudi med že pokojnimi. Z velikim številom sem prijateljeval in - razen s tistimi, ki so medtem umrli - še vedno prijateljujem. Najdlje sem bil v stiku z Danetom Zajcem in Tomažem Šalamunom ter z Milanom Deklevo in Borisom A. Novakom, s katerim sva si zadnja leta najbliže.

Kako bi opisali svoj prvi stik s Krasom? Kako pa tistega s Srečkom Kosovelom oziroma njegovo poetiko?

Moj stik je bil najprej s poezijo Srečka Kosovele oziroma z njegovimi Zbranimi deli, kar pomeni z njegovo poetiko, šele potem s Krasom. S Krasom sem se prvič srečal, ko sva na Vilenici trčila z Barbaro, in sicer leta 1987, kar

pomeni v ozračju začetka najine ljubezni, jaz pa sem takrat prevajal njegove pesmi v prozi. In sem takrat prvič ugotovil, da je v Kosovelovi poeziji veliko tistega, kar obstaja na Krasu, čeprav je večino svojih pesmi napisal v Ljubljani, o čemer sem se po dvajsetih letih življenja na Krasu še bolj prepričal.

V času obleganja Sarajeva ste se v mesto odpravili z delegacijo slovenskih pisateljev. Kakšen odmev je imela tedaj pobuda?

Leta 1994 smo tam bili Boris A. Novak, Drago Jančar, Niko Grafenauer in jaz kot delegacija Slovenskega PEN centra, in sicer na vabilo Slovenskega kulturnega društva Ivan Cankar - delovanje tega se je obnovilo prav v času obleganja mesta. Tja smo prileteli in od tam tudi odleteli z letalom Umproforja. Zame je bil to hkrati obisk mame, ki je ves čas obleganja preživela v Sarajevu in ga ni hotela zapustiti. Če se osredotočim le na odmev te pobude, lahko rečem, da je bil zelo velik. To potrjuje naša udeležba na Cankarjevi tribuni, branje v prostorih Društva, srečanje s sarajevskimi kolegi pisatelji v prostorih BiH PEN Centra, pogovor z županom Sarajeva ter na njegovo željo srečanje s predsednikom Predsedstva BiH Alijo Izetbegovićem. Vse so spremljali sa-

rajevske mediji, časopisi, radio, televizija. Dogodek je izpadel kot izjemen. Slovenski PEN Center je na moj predlog, predvsem pa po zaslugi angažmaja njegovega predsednika Borisa A. Novaka, ki je takrat bil tudi predsednik Sarajevskega mirovnega komiteja (ustanovil ga je Mednarodni PEN center), zbral denar in z njim tudi pomagal pisateljem v obleganem Sarajevu, prispeval pa je tudi pri sprejemanju BiH PEN centra v Mednarodni PEN center. Novak je našim sarajevskim kolegom tudi takrat prinesel 20.000 nemških mark.

Kako je pri vas rastla ljubezen do slovenščine in kdaj ste se naposled odločili, da jo boste uporabljali kot prvi jezik?

Za moje zanimanje za slovensko literaturo in s tem tudi za slovenski jezik je zaslužen predvsem moj profesor slovenske književnosti dr. Juraj Martinović, v svojem času eden izmed najboljših slovenistov na srbohrvaškem jezikovnem območju tedanje Jugoslavije, ki je od tistih časov do danes moj najboljši sarajevski prijatelj. Moj prvi prevod iz slovenščine, ki sem se je učil sam, kajti takrat ni bilo ne tečaja slovenščine - kot tudi na sarajevski Filozofski fakulteti ni bilo lektorja za slovenščino -, je bila pesem Marka Kravosa Čevlji. Prva prevedena knjiga pa je bila Šalamunova zbirka *Druidi*. Sledilo ji je število prevodov, ki sem ga že omenil. Pisati v slovenščini sem začel leta 1995, in sicer besedila za Radio Slovenija, njen stalni zunanji sodelavec sem bil med letoma 1991 in 2001. Prve pesmi v slovenščini sem napisal 1997. Šlo je za knjigo *Kraški Narcis*, za

katero sem prejel Veronikino nagrado, in to v hudi konkurenci, kajti v najožjem krogu nominirancev so bile knjige Daneta Zajca, Toneta Pavčka, Nika Grafenauerja in Bine Štampe Žmavac. Od takrat sem vse svoje knjige pesmi napisal v slovenščini.

Zakaj haiku?

Večkrat sem omenil, da sem se za pisanje haikujev odločil, da bi v svoji poeziji, ki sem jo od leta 1997 ustvarjal v slovenščini, brzdal plaz jezika. V njem je bilo zagotovo celo več odvečnih besed kot pri pesnikih, ki jim je slovenščina materinščina. Ob tem je bil izziv povedati kar se da več z uporabo čim manj besed. Tako sem se odločil za klasično obliko haikuja, zgrajenega iz 17 zlogov (5 + 7 + 5). To mi je bilo, celo ne da bi se tega zavedal, zelo blizu. Kajti Milan Dekleva, avtor prve haiku zbirke v Sloveniji *Mushi mushi* (1971), je ugotovil, da je v mojih pesmi tudi pred tem marsikateri verz štel 17 zlogov. Haiku pa je bil primeren tudi za izpovedovanje mojega neposrednega stika z naravo na Krasu.

Kaj vam danes, kot Kraševcu s 'tomajskim državljanstvom', pomeni bližina zamejstva, Trsta in slovenske ustvarjalnosti onkraj danes odprte meje na Repentabru?

Predvsem bližino s pesniki in pisatelji med tržaškimi Slovenci, med katerimi sta moja dolgoletna prijatelja pesnika Miroslav Košuta in Marko Kravos, poleg njih pa še pisatelji Boris Pahor, Alojz Rebula, Marko Sosič, Dušan Jelincič, pesnika Ace Mermolja in Marij Čuk. Njihove knjige sem z velikim veseljem bral.

Primož Sturman

ALEKSANDRA RODČENKO
FOTOGRAFIJA

RUSKA AVANTGARDA
V VILI MANIN
7.03 > 28.06.2015
PASSARIANO di CODROIPO - VIDEM

Mojstrovine
iz zbirke
Costakis
DRŽAVNI MUZEJ SODOBNE UMETNOSTI SOLUN

OD TORKA DO NEDELJE OD 10. DO 19. URE
ZAPRTO V PONEDELJEK
ODPRTO V PONEDELJEK, 6. APRILA
www.villamanin.it

Gorica / Koncertna sezona KCLB in ZCPZ Gorica

Skladnost celote v umetniškem soglasju

Klavirski recital je najbolj pogosta in razširjena oblika ponudbe v programu koncertne sezone komornega značaja. Kulturni center Lojze Bratuž pa je poskrbel, da je klavirski večer postal izredno doživetje, kot je lahko koncert za štiri pianiste in dva klavirja. Protagonisti tega dogodka so bili štirje znani solisti, s katerimi se naša dežela (in predvsem Center za glasbeno vzgojo Emil Komel) na poseben način ponaša: Sijavuš Gadjevi, Massimo Gon, Alexander

Gadjiev in Giuseppe Guarnera. Tako kot ni nujno, da se dober solo-pecer ravno tako učinkovito izkaže v concertatu, ko mora pokazati svoj posluš za ostale soizvajalce in sposobnost skupnega umetniškega ustvarjanja, je tudi uspešno usklajevanje po naravi "solističnih" pianistov stvar večje ali manjše prožnosti. Izredna četverica pianistov dveh različnih generacij je prepričljivo zmogla in se je ob novi izkušnji tudi zabavala, kot je lahko ugotovila številna, upra-

vičeno navdušena publika, ki sta jo privabili posebnost tega koncerta in priznanost interpretov. Med obiskovalci je bilo veliko glasbenikov, ki so prisluhnili programu z veliko radovednostjo, saj je šlo za skladbe, ki jih je v taki obliki težko zaslediti: transkripcije opernih

foto djd

uvertur in plesov, Smetanova Sonata (edina izvirna skladba za štiričlansko "klavirsko zasedbo"), v

kombinaciji z bolj "običajnimi" skladbami za dva klavirja.

Zabava, ki so jo temperamentni pianisti ponudili tudi s tremi dodatki, pa ni 'hec', saj je skladnost celote v umetniškem soglasju dosežek, za katerega je potrebno veliko truda, tankočutne pozornosti in izostrenega poslušanja. Med enim in drugim klavirjem (in relativno dvojico izvajalcev) ni tekmovalnosti, temveč intenzivna bližina, ki blazi morebitno izstopanje osebnih interpretacijskih letov s podvajanjem pozornosti do zvočnega ravnovesja in ritmične natančnosti med glasovi. Tako v kvartetu kot v duu je prišla do izraza zanimiva konfrontacija med umirjeno izkušnjo sprošenih "profesorjev" in energetsko zbranostjo adrenalinskih "učencev". Preplet glasov Mozartove uverture k operi *La clemenza di Tito* predstavljal še uvodno ogrevanje (poudariti je treba, da je šlo za debitni koncert pianistov v tej zasedbi in s

tem programom), je Smetanova sonata ponudila pianistom bolj jasne orientacijske točke v svoji romantično afirmativni strukturi. Debussyjeve polsence dveh *Nokturnov* so se srečale s temperamentno izpovednim značajem mladih pianistov, pripovedni *Barkarola* in *Paques* Sergeja Rachmaninova pa sta zaživel v lepoti zvoka, ki jo premoreta izkušene roke uveljavljenih docentov. Osemročno pa so zazveneli barviti madžarski plesi Johanesa Brahmsa, ki so na valu vedno večjega navdušenja vodili do sklepnega ognjemeta z efektno uverturo iz Rossinijeve opere *Seviljski britevec*. Odziv publike ni razočaral po številu in niti po aplavzu, saj so izvajalci izpolnili visoka pričakovanja izvrstnega večera koncertne sezone, ki se bo nadaljevala 24. aprila z gostovanjem ljubljanske Opere s klasičnim baletom Labodje jezero. Koncertni večer je spadal tudi v abonmajsko sezono SSG v Gorici kot glasbena ponudba Kulturnega centra Lojze Bratuž.

PAL

Izšla je Mladika 1/2015

Prva številka tržaške revije Mladika v letu 2015 prinaša zanimiv uvodni članek izpod peresa Andreja Capudra. Gre za prispevek z naslovom Dante na meji, ki ga je ugledni slovenski pisatelj, prevajalec in diplomat podal na nedavnem mednarodnem srednjeevropskem srečanju v Gorici. Med literarnimi prispevki objavlja revija novelo Neže Kravos Okus spomina, ki je bila priporočena na 42. literarnem natečaju revije Mladika, nov del romana v nadaljevanjih Irene Žerjal z naslovom Peta Avenija in smrtne zagate ter ciklus pesmi Metke Kacin Beltrame Utrinek s Krasa, ki je bil prav tako priporočen na 42. literarnem natečaju revije.

semeniške knjižnice v Ljubljani.

O tragični usodi Lada Piščanca pripoveduje s slikovnim gradivom opremljen zapis Brune Marije Pertot z naslovom Liber baptizatorum Barcula 1914.

Pod črto se objavlja razmišljanje Kalifat na pohodu? o nedavnem kaznovanem pohodu muslimanskih skrajnežev v Franciji. Avtor zapisa se sprašuje o mejah svobode izražanja. V mladinski prilogi RAST Simon Peter Leban razmišlja o januarskem tragičnem dogodku v Parizu in si postavlja vprašanja o svobodi izražanja, etičnem ravnanju in svobodi žalitev. Nika Čok predstavlja knjigo Giusi Versace Z glavo in s srcem greš povsod, Neža Kravos poroča o nedavnem srečanju skupine Etika za prihodnost z Manco Košir, Mojca Petaros pa o Mospovi delavnici kreativnega pisanja in časnikarstva, sledijo še poročila o osrednji Prešernovi proslavi v zamejstvu, ki je bila namenjena športu, z mnenji gledalcev, prispevek Desiree Celin o evropski identiteti, ki je prejel drugo nagrado na natečaju Grmada v pristanu v organizaciji Mladih za prihodnost, ter tretje nadaljevanje dnevnika Nastje Slavec z jesenskega seminarja pri Retoromanih v Švici.

Sijavuš Gadjevi, Massimo Gon, Alexander Gadjevi, Giuseppe Guarnera

Slavistično društvo Trst Gorica Videm

Pesniški poklon Tomažu Šalamunu

V začetku marca je v središču Trsta izzvenel pesniški poklon Tomažu Šalamunu. Mesec je tradicionalno posvečen verznemu izražanju, 21. bomo namreč praznovali svetovni dan poezije. Odlično obiskano srečanje, ki je bilo v prostorih Narodnega doma v Trstu, je priredilo Slavistično društvo Trst Gorica Videm. V njegovem imenu sta že pred samim začetkom debate spregovorili profesorici Marija Pirjevec in Vilma Purič, medtem ko je osrednji nagovor

pripadel akademiku in zaslužnemu profesorju, sicer uveljavljenemu literarnemu kritiku in zgodovinarju Borisu Paternu, ki bo prihodnje leto praznoval svoj 90. življenjski jubilej. Poleg njega so na srečanju spregovorili še pesnika Marko Kravos in Marij Čuk, prevajalka Daria Betocchi, prav poseben pomen pa je imela prisotnost predsednika Društva slovenskih pisateljev Iva Svetine. Šalamunove poezije je zbranim občinstvu v dvorani z igralsko tankočutnostjo podal recitator

Foto Damjan

Marijan Kravos.

Splošno velja, da je decembra preminuli Tomaž Šalamun s svojim pesniškim ustvarjanjem v slovenski poeziji sprevrgel marsikatero od do tedaj obstoječih literarnih kanonov. Leta 1941 v Zagrebu rojeni pesnik se je namreč krepko distanciral od dotedanjega pesniškega ustvarjanja, torej poetike Toneta Pavčka, Cirila Zlobca, pa tudi Ljuzeta Krakarja, Ivana Minatti in Daneta Zajca. Njegov pesniški prvenec z naslovom *Poker* je izšel leta 1966, še pred tem pa je Šalamun svoje pesmi objavljal v reviji *Perspektive*, ki je bila kmalu nato ukinjena. Paternu je v svojem krajšem posegu citiral parodijo Župančičeve *Dume*, ki ji je Šalamun dodal letnico 1964. Pesem je družbenopolitično skrajno provokativna, saj pesnik v njej pravi, da je na popotovanju po svoji zemlji dobil čir na želodcu, svoje sodeželane pa opisuje kot prehlajeni predmet zgodovine. V pesmi *Mrk* pa piše o tem, kako se je utrudil podobe svojega plemena in se je zato izselil. Šalamun je v svojem plodnem življenju objavil kar 42 izvirnih pesniških zbirk, od katerih je bila večina na ogled na dolgi polici za predavateljsko mizo. Pesnik Ivo Svetina je poudaril, da je njegova generacija (rojen je leta

1948) z distanco gledala na Šalamunovo poetiko. Tudi v skupini OHO, ki so jo v glavnem sestavljali ustvarjalci Šalamunove generacije, se Svetina ni udeleževal. Kljub temu da je imel s Šalamunom bolj malo stikov, je bil Svetina počaščen ob povabilu v Trst. Pesnik Marko Kravos je v svojem nagovoru spregovoril predvsem o stikih, ki jih je pletel s Šalamunom. Poznala sta se tudi osebno, ločevali sta ju namreč le dve leti. Tudi teme, ki sta jih pesniško obravnavala, so bile med seboj različne. Kravos je bil namreč vpleten v slovensko stvarnost v Italiji, ki je (bila) na prepihu, medtem ko je Šalamun obravnaval drugačne izzive. Posebno rad se Kravos spominja recenzije *Pokerja*, ki jo je leta 1966 objavil na straneh tržaške revije *Zaliv*, s katero je tedaj sodeloval.

Prevajalka Daria Betocchi je v svojem nagovoru spregovorila predvsem o prevajalskih izzivih Šalamunove poezije v italijanščino. Šalamunovi prevodi v italijanski jezik so izhajali v zadnjem poldrugi desetletju, Betocchi je pa je povedala, da se ji je tedaj avtor priporočil, naj njegove pesmi prevaja dobesedno. Šalamunovo srečanje v Narodnem domu je končal pesnik Marij Čuk, v čigar poetiki so jasno zaznavni Šalamunovi vplivi. Omenil je predvsem njegovo igrivost, hudomušnost in ironijo.

(ps)

PIKA NA (PESM)I

Majda Artač Sturman

Mladi pesniki

Če ogenj v prsih se ne da krotiti, ki z njim notranji te Bog k petju žene, se moraš, ker izbire ni nobene, le Sapfinim spremljavcem pridružiti.

Na slave pot boš morala oditi, čeprav odrečeš se ljubezni žene, čeprav ima od sreče razpršene med vale smrt še tebe potegniti.

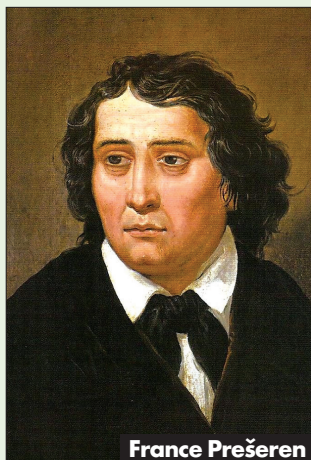
Če pa ne čutiš sile tega klica, obrni se k prijaznejši usodi, dokler ti zorna še so mlada lica.

Ljubezni pot ti v cvetju bo povsodi, tam čaka mirtin venec te, devica; ne išči lovorja in srečna bodi.

France Prešeren (*An eine junge Dichterin*, prevod iz nemščine Lili Novy)

Razpet med stvarnostjo pridobitniško naračnane družbe in predanostjo pesniški muzi, je tudi Prešeren - tako kot veliki evropski romantiki - razmišljal o pesnikovi vlogi, o njegovem poslanstvu in usodni zaznamovanosti. In to bodisi v znanih pesmih *Glosa*, *Neiztrohnjeno srce* in pesniških ci-

klih *Gazele*, *Sonetni venec* kot tudi v nemških pesmih. Medtem ko sem listala po več kot pol stoletja stari Kondorjevi izdaji Prešernovih pesmi (1962), se mi je oko zaustavilo ob zgornjem nemškem sonetu, ki ga je prevedla pesnica Lili Novy. Od vseh Prešernovih pesniških izdaj mi je ta s spremno besedo Antona Slodnjaka najljubša, saj sem iz nje dolga leta

France Prešeren

prebiralala pesmi dijakom pri pouku, pa tudi, ker ima bogate opombe, ob I. razdelku *Poezije* pa vsebuje tudi II. razdelek *Pesmi in pisma*. V njem je najti zapise slovenskih ljudskih pesmi, slovenske prevode tujih pesnitev, nemške prevode lastnih in poljskih pesmi, nemške pesmi in prevode kasnejših prevajalcev.

Gradivo osvetljuje Prešernov lik z drugačnega zornega kota, saj, kot vemo, je Prešeren ustvarjal tudi v nemščini. Vendar velja vnovič poudariti, da je velik zaradi tega, ker se je v svojem času pogumno odločil za svoj materni jezik, za slovenščino, v katero je preliel lepoto romanskih vrst in oblik (npr. sonet, glosa, oktavo, tercino) ter je iz dna svojega razrvanega in genialnega duha ustvaril nesmrtno poezijo dvomilijonskega, tedaj še nesvobodnega slovenskega naroda. Prešeren je nemški sonet namenil Luizi, hčerki odvetnika Crobatha, (kasneje poročen Pesjak) za njen god 21. junija 1844. V prigodniški pesmi svari dekle, ki se je tedaj spopadalo s kovanjem nemških verzov, pred tragično usodo tistih, ki se na poti slave pridružijo pesnikom, to je *Sapfinim spremljevalcem*, ker čutijo neukrotljivi ogenj ustvarjalnega navdiha. Grška pesnica Sapfo predstavlja simbol nesrečne umetnice.

Pesnik sklepa z blagohotnim nasvetom: če mlada snovalka verzov ne čuti pesniškega klica, naj raje izbere mirtin venec, ne pa lovorja; naj se torej odloči za vsakdanje, običajno življenje in za ljubezen, ne za pesniško pot. Nalahka pot pesniške ustvarjalnosti je namreč zaznamovana s tragiko odpovedi in trpljenja.

Kratke

Predavanje v Slovenskem zdravniškem društvu Trst Gorica

V petek, 13. februarja 2015, je bilo v prostorih restavracije hotela Križman v Repnu, na Tržaškem, 175., torej jubilejno, strokovno-družabno srečanje Slovenskega zdravniškega društva (SZD). Predavatelj je bil dr. Branko Zorn, specialist na oddelku za Andrologijo Ginekološke klinike Kliničnega centra v Ljubljani in docent Ginekologije in porodništva Univerze v Ljubljani. V svojem predavanju Novosti v diagnostiki in zdravljenju moške neplodnosti je na natančen in nazoren način prikazal nova spoznanja in nove oprijeme pri zdravljenju neplodnosti parov. Še do nedavnega je veljalo prepričanje, da je za neplodnost kriva ženska, in zato se je moški čutil nekako neprizadet pri problemu. Na srečo je danes vedno več moških, ki se odloča za obisk pri specialistu. Predavatelj je naštel vrsto vzrokov, ki so krivi za moško neplodnost, od anatomskih in hormonskih do posledic raznih bolezni. Sodobna andrologija je sposobna izvesti v vedno več primerih točno diagnozo in poiskati primerno rešitev. V drugem delu večera je dr. Zorn predstavil svojo knjigo Andrologija, sad dolgega ekipnega dela, ki jo je izdala Medicinska fakulteta v Ljubljani leta 2014. Predavatelja je na začetku predstavil odbornik SZD dr. Živko Lupinc, ki je opravičil odsotnost častnega predsednika dr. Rafka Dolharja zaradi smrti soproge Nadje, ki se je bodo vsi spominjali tudi kot stalne spremljevalke društvene dejavnosti.

Števerjanski likof 2015

Ob razstavi bo v muzeju Cara', ul. Roma 9, v soboto, 14. t. m., ob 17.30, Števerjanski likof v Miljah. DSMO K. Ferluga prireja skupaj z društvom Vinoteka "Števerjanski griči - Colli di S. Floriano" poseben dogodek v znamenju umetnosti in vina. Tržaški pesnik Marko Kravos se bo poklonil prijatelju umetniku, s katerim bosta vodila skupen ogled razstave. Glasbeno kuliso bo poustvaril harmonikarski duo, v sestavi Andrej Bachi in Mitja Tull. Učenca Glasbene matice iz razreda prof. Fulvija Jurinčiča sta nastopila na nedavni Prešernovi proslavi v Hrvatinih in izvajata prijetno sodobno literaturo za harmoniko. Sledila bo degustacija briških vin v režiji mladih vinarjev, članov Vinoteke, ki že več let prireja v Števerjanu perspektivno prireditve Likof, letos od 5. do 7. junija. Miljskega odprta se bosta poleg županje udeležila še občinska odbornika Marjan Drufovka in Martina Grauhof. Prireditve soustvarjajo z Vinoteko in Občino še obe krajevni društvi Briški griči in F. B. Sedej ter številni partnerji, gostinci, trgovci, otroški animatorji itd.

V muzeju Cara' bodo v pokušnji vina kmetij Koršič Rudi, Mužič, Paraschos Evangelos, Gradišciutta, Simon Komjanc, Ivan Vogrič, Draga, Franko Terpin, Skok in Humar. Prisotni bodo predsednik Fabjan Koršič in člani Vinoteke Nataša Kocjančič, Fabijan Mužič, Simon Komjanc, ki bodo imeli na voljo tudi promocijsko gradivo o "Likofu 2015" in ostalih briških zanimivostih. Info: o razstavi in o števerjanskem "likofu": www.benvenutiamuggia.eu, www.likof.org.

Reforma krajevnih uprav / Panontin, začetek dialoga s širimi župani Krasa in Brega

Dialog in velika pozornost do posameznih zahtev območja za ovrednotenje in spoštovanje specifičnosti, toda znotraj začetnega okvira reforme krajevnih uprav, ki čaka na udejanjenje v znamenju izboljšanja uporabe sredstev in splošnega varčevanja stroškov. Tako je deželni odbornik Paolo Panontin ocenil srečanje z župani devinsko-nabrežinske, zgonske, repentabske in dolinske občine, ki je potekalo v Trstu. Z Vladimirjem Kukanjo, Monico Hrovatin, Markom Pisanijem in Sandijem Klunom se je deželni odbornik soočil glede operativnega dela, ki je povezano z načrtom nove teritorialne ureditve; ta povezuje namreč omenjene štiri okoliške občine s Trstom. Ob izpostavitvi enakopravnega dostojanstva vseh v času sestave statuta Medobčinske teritorialne unije (MTU) tržaške pokrajine, ki bo na skrajnem delu t. i. italijanskega severovzhoda, od 17 predvidenih MTU, tista z največjim številom prebivalcev (230 tisoč), je Panontin sprejel v vednost opozorila in priporočila, ki so mu jih župani predstavili glede težav, ki se tičejo administrativnega upravljanja in stopnje zaščite slovenske manjšine, ki je v posameznih občinah različna. "Potrebno in umestno je zagotoviti - pravi odbornik - predstavništvo vsakemu območju; prav tako hoče Dežela FJK dvigniti ravnotežje navzgor, raje kot navzdol".

V tržaški palači Costanzi

"Križa" pogled umetnikov

Nedvomno aktualna tema. Ne vem, koliko mimoidočih se bo zaustavilo ob vizualno učinkovitem napisu, ki s poudarjenimi črno-belimi črkami ponavlja eno izmed najbolj uporabljenih, oguljenih besed. Seveda ne gre zgolj za ekonomski pomen, čeprav je ta najbolj občuten, ne samo s strani nižjih "slojev", ampak vedno bolj tudi t. i. srednjega razreda, ki se je do sedaj najbolj identificiral z modelom države blagostanja, danes "v krizi".

Pa vendar se spleta vstopiti v enega najintimnejših tržaških razstavnih salonov, v dvorano Veruda Palače Costanzi, takoj za občinsko palačo, kjer je na ogled do nedelje, 15. marca, skupinska dokumentarna razstava, ki jo je postavila tržaška Casa dell'arte s prispevkom tržaške občine. "Dom umetnosti" povezuje množico različno uglašeni in profiliranih sredin - AIDIA, Cizerouno, DayDreaming Project, Faltwerksalon, Gruppo 78,

Juliet, L'Officina, Mimexity, Photo Imago, Scuola del Vedere, spazio5, Studio Tommaseo, Terredarte in Trieste Contemporanea. (Res čudno, da ni pri tem nobene slovenske skupine).

O krizi ne spregovorijo sociologi ali ekonomisti, pač pa umetniki, uveljavljeni in še nepoznani, a vsekakor takšni, ki uporabljajo sodobne medije, da bi izrazili svojo nelagodnost, upor, ironijo, prizadetost, nekonvencionalna pričevanja, paradokсне poglede, predloge...

Priča smo funkcionalni postavitvi, ob splošni koordinaciji Massima Premude, usklajeni podobi Massimiliana Schiozzija in vizualni namestitvi V-Art-multimedia design, ki jo ustvarjajo izobešene fotografije, projektne skice, grafiki, instalacije, reprodukcije in seveda brneči videoprojektorji, ekrani računalnikov, ki čakajo na obiskovalčevo radovednost.

V elegantnem katalogu omenja kritičar-

ka Eleonora Pezzetta filozofa pozitivizma Saint-Simona in masovne družbe Ortego Y Gasseta, pa še druge teoretike sodobnih umetniških tokov, da bi uokvirila pojem krize kot izhodišče pozitivnega razumevanja tega pojma, v etimološkem pomenu starogrškega samostalnika "krisis" ali glagola "krino", v smislu "izbire sodbe in kot odločilne spremembe, do katere

pride v kateremkoli pogledu ali trenutku družbenega ali posameznikovega življenja". Pomislimo, da se danes vsesplošna kriza naše celine tako rekoč instinktivno povezuje z njeno izvirno "zibelko"...

Gre za nastop pisane družbe 22 umetnikov in 14 društev iz Italije, a tudi iz bližnjih držav, iz Argentine, ki nam pušča več sledi in izzivov za pozitivno razmišljanje o tem: od izrezov in montaže

člankov o krizi (Serena Osti) do alternativnih potopisov s pomočjo sodobno solidarnega "ride sharinga" po Islandiji (Antonio Giacomini) ali provokativno uporabljenega "starega" interraila po evropskih železnicah (Marco Cechet), od uporabe kolesa po Trstu (Marco Gnesda, Sharon Ritossa, Studio Oknoki, Alba Zari) do teka po starodavni poti od nabrežinske obale (Canovela degli Zoppoli - Pri Čupah) do Ajdovščine (Davide Skerlj), od potujočih komunikacijskih hepeningov po Balkanu, od Trsta, preko Beograda in Skopja v Istanbul (Daniele Catalli, Eleonora Diana) do nenavadnega potujočega cirkusa Soluna, ki zavrača vse ustroje sodobnega življenja (Roberto Francomano), od posnetkov nevarnega življenja emigrantov pri nas (Edvard Frank) do otroških iger v taborišču za politične begunce v Cisjordaniji (Matteo Guidi, Ibrahim Jawabreh), od Tržačanke, ki študira na bolonjski akademiji in se hrani z "ostanki" gostinskih obratov, skupaj z drugimi mestnimi izobčenci (Désirée De Monte), do videa zadruge La Collina s pričevanji prebivalcev o projektu

socialne animacije v zaselku Zindis pri Miljah.

Posebno omembo zasluži video BREZ MEJ a history of border (zgodba o meji), o pogumni odločitvi mladega Benečana Alana Cecuttija, ki je zapustil varnost doline in odprl v odročni vasi Prosnid kmečki turizem "Brez mej", ki se oskrbuje izključno s krajevnimi proizvajalci. Lep dokumentarec Giovannija Chiarota v pojočem beneškem narečju je prejel nagrado Alpi Giulie "la Scabiosa Trenta 2015" na nedavnem festivalu gorskega filma v Trstu.

Več o pozitivnih sporočilih, spodbudah in izzivih akcije tržaškega Doma umetnosti *Immaginario oltre la crisi, come convivo io con la crisi* se dobi / kontaktira na spletni strani www.casadellarte.it ali na facebooku oz. twitterju in instagramu, tel. 040639187, casadellartetrieste@gmail.com.

Razstava je odprta vsak dan od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20. ure. V soboto bo poseben dogodek ob 18. uri, v nedeljo pa od 10.30 do 12. ure bo otroška delavnica, ob 18. uri voden obisk.

Davorin Devetak

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta

Demos, Slovenska osamosvojitve in demokratizacija

Dr. Društvo slovenskih izobražencev je s Knjižnico Dušana Černeta predstavilo knjigo *Demos, Slovenska osamosvojitve in demokratizacija* avtorice dr. Andreje Valič Zver ob 25-letnici političnih prelomnih dogodkov v Sloveniji, ki so privedli do demokratizacije ter osamosvojitve Slovenije. Knjiga je dodelana doktorska disertacija o obdobju, o katerem se zdi, da se ga sramujemo. Oblednice prvih svobodnih volitev in Demosa kar bežijo mimo nas, kot da se sramujemo likov, ki so nas leta 1991 pripeljali do osamosvojitve. Že v šolstvu je žalostno, saj povprečni slovenski mladostnik ve o nastanku slovenske države malo ali skoraj nič. Večer je povezoval časnikiar Ivo Jevnikar. Kljub temu da je danes raziskovalec na voljo ogromno virov in literature o nastanku slovenske države, je dr. Andreja Valič Zver naletela na težave tako pri pripravi kot zagovoru doktorata. Pripravila ga je na FDV v Ljubljani, a je bil iz čisto političnih vzrokov zavrnjen, zato je morala spremeniti fakulteto, spet plačati doktorat in najti novega mentor-

vinopisju kot šolstvu in spominu.

"Nujno je potrebno, da se o teh stvareh začne pisati, ko so še živi protagonisti. Zdi se nam, da o tem že vse vemo, a ni tako. Pričujoča knjiga je nov kamenček v mozaiku poznavanja naše ne tako davne zgodovine oz. bližnje preteklosti", je dejal Podbersič. V strokovnih medijih je bila skoraj 400 strani obsežna knjiga deležna majhnega odziva, kar mogoče kaže na trenutno stanje naše družbe.

Avtorica knjige je kot nekdanja predsednica Društva učiteljev zgodovine Slovenije najprej opo-

zorila na dejstvo, da mladi pogrešajo vedenje o teh časih. Ko so v letih 2007 in 2008 s strokovnjaki spreminjali učne načrte zgodovine, so mnogi bili proti, da se vanje uvrsti obdobje demokratizacije in osamosvojitve Slovenije, ker ni znanstveno obdelano.

V Peterlinovi dvorani je spregovoril tudi časnikar Primorskega dnevnika Martin Breclj, ki je avtorici najprej čestital "za zao-krožen, teoretično utemeljen in empirično podprt pogled na zgodovinski pojav Demosa ter na ključno vlogo, ki jo je ta koalicija političnih sil odigrala pri osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije". Med drugim knjiga opozarja tudi na pomemben doprinos, ki so ga k osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije prispevali Slovenci v zamejstvu in po svetu. Breclj je spregovoril o stranki Slovenska skupnost, ki je bila, kot je še vedno, edina samostojna politična stranka Slovencev v Italiji, ki se je poleg za slovenstvo zavzemala in se še zavzema za demokracijo v zahodnem liberalnem smislu in se postavila na stran Demosa.

Šin

Zveza cerkvenih pevskih zborov

Orgelski koncert pri sv. Vincenciju

Cerkev sv. Vincencija v neposredni bližini tržaškega Kulturnega doma kandidira, da bi bila pogostejša lokacija za versko uglašena glasbena srečanja. Osnova je obetavna, če upoštevamo velikost prostora, parkirišče, ki ga župnija lahko nudi obiskovalcem, ne nazadnje pa je dokaz zanimanja potencialne publike, kot je potrdil precej dober obisk postne orgelske revije, ki jo je Zveza cerkvenih pevskih zborov priredila na pobudo organista Andreja Pegana. Kraljica glasbil ima posebno mesto v izobraževalnih projektih ZCPZ, ki se veliko let lahko ponaša z rednimi orgelskimi tečaji. Zato je bilo sodelovanje pri tem nekaj čisto naravnega, kot tudi povezo-

vanje "glasov" piščali z glasovi pevcev. Zaradi manjše poškodbe, ki jo je utrpel organist Matej Lazar, naj bi program bil nekoliko krajši, združeni pevci ZCPZ pa so ga pod vodstvom Edija Raceta dopolnili s svojim petjem, ki je mogočno odmevalo v zelo akustični cerkvi s skladbami Haydna, Trošta, Ščekove in Premrla. V imenu cerkvenih pevcev sv. Vincencija je prijazen in občuten pevski pozdrav podala tudi Irma Ozbič Piščanc, ki je ob Peganovi spremljavi nastopila solo z izvedbo Sattnerjeve *Hostija ti najsvetejša*.

Orgelski program se je pričel s slovesno eleganco Couperinove Chacone in z nemškim kontrapunktom *Tokate* Johanna Pa-

chelbela, ki ju je prepričljivo podal organist David Lenisa. Nepogrešljiv sodelavec cerkvenih pevcev na Tržaškem, Tomaž Simčič, ki je tudi spremljal petje združenega zbora, je za solistično točko izbral koralni preludij Johannesa Brahmsa. Baročna struktura z romantičnimi vsebinami pa je zaznamovala Mendelssohnov *Preludij in fuga v d molu*, obsežno skladbo, s katero je

"hišni organist" Andrej Pegan (ki je dejaven tudi v cerkvi v Barkovljah) pospremil navzoče skozi veličastne zvočne pokrajine v tonaliteti, ki je zaznamovala kot vezna nit celoto njegovega programa, saj je za konec glasbenega večera igral še verjetno najbolj znano orgelsko skladbo v zgodovini glasbe, in sicer Bachovo *Tokato v d molu*.

PAL

DEVIN Predstavili so dopolnjeno izdajo knjige o prvi svetovni vojni

Kronika vasi pod Grmado v letih 1914-1915

“Šlo je za velikansko tragedijo, z današnjega vidika Evropske unije bi ta spopad povsem upravičeno označili za prvo evropsko državljansko vojno dvajsetega stoletja (...)”

Tako je v predgovoru knjige *Kronika vasi pod Grmado v letih 1914-1918* zapisal njen urednik, prof. Aleš Breclj, na predstavitvi publikacije, ki je bila v petek, 6. marca, na sedežu devinskih zborov. Breclju je občina Devin-Nabrežina pred letom dni zaupala uredniški posel v zvezi z drugo izdajo knjige, ki jo je pred dvajsetimi leti napisal Drago Sedmak, zgodovinar in kustos v Goriskem muzeju Kromberk - Nova Gorica. Avtor se je takrat lotil dela prav tako na povabilo občinske uprave (na petkovem večeru so se večkrat zahvalili nekdanjima odbornicema Marinki Terčon in Veri Tuta), kot je pojasnil sam profesor, je Sedmak v svojem delu na podlagi časopisnih virov prikazal dogodke med letoma 1915 in 1918 v vaseh sedanje devinsko-nabrežinske občine v obliki zelo zanimive kronike. Urednik je sicer dodal, da je v dvajsetih letih po objavi prišlo na dan v zvezi s prvo svetovno vojno tudi pri nas nekaj novih podatkov in spoznanj, obenem je svetovni splet raziskovalno delo zelo olajšal. “Te novosti je bilo treba upoštevati in zato prvotnemu tekstu tudi kaj dodati”, je dejal.

Tega dela se je lotil sam. Prizadeval si je celo do take mere, da je v knjigo vključil dogajanja, ki obravnavajo obdobje od začetka svetovne vojne, ne le od vstopa Italije vanjo. O knjigi, ki jo bogati fotografsko gradivo iz različnih arhivov, je na devinskem večeru kot odbornica za kulturo spregovorila tudi Marija Breclj, urednikova sestra, in o njej dejala, da na nazoren način prikazuje usodo zlasti civilnega prebivalstva v omenjenem razdobju. Sam urednik pa je dejal, da se uprava s to založniško potezo (knjiga je namreč ponatis druge dopolnjene izdaje, ki je izšla lani) na pravi način vključuje v obeleževanje stoletnice izbruha in poteka prve svetovne vojne. Knjiga je razdeljena na dva dela. Prvi je bolj ‘vojaškega značaja’, saj temeljito obravnava posamezne soške bitke (teh je bilo skupno dvanajst). V vojaške posege so bili vpleteni Jamlje, Medja vas, Štivan in Devin. Z geografskega vidika je bilo severno območje sedanje devinsko-nabrežinske občine najjužnejši krak 90-kilometrski soške fronte. Bojna linija

med Avstro-Ogrsko in Italijo je bila dolga do 600 kilometrov. Aleš Breclj se je v svojem izvanjau zaustavil pri vstopu Italije v spopad, za katerega se je odločila po sklenitvi londonske-

Aleš Breclj in Drago Sedmak (foto IG)

ga pakta z Antanto, na podlagi katerega si je zagotovila ugodne teritorialne priključitve. Zanimivo je, da je bila tajnost sporazuma tako tajna, da je Slovenec v svoji posebni izdaji dne 24. maja 1915 pod člankom na prvi strani z naslovom *Italija nam je napovedala vojno! Cesar nas kliče!*, tedajlo naštel podrobnosti dogovora ... Drugi del knjige pa obravnava usodo krajevnega prebivalstva. Posebno boleče je bilo vprašanje begunstva prebivalstva na bojni črti. Ta pojav je zadeval bodisi ita-

lijanske bodisi slovenske (avstro-ogrsko) civiliste: kot je poudaril Breclj, so bili naši ljudje, premeščeni v notranjost cesarstva, veliko bolj na slabšem v primerjavi z italijanskimi begunci. Vojna je globoko prizadela severno območje devinsko-nabrežinske občine: razdejanje in uničevanje sta bili izredni (na naslovnici knjige je fotografija porušenega Devinskega gradu). Breclj se je tudi dotaknil usode nekaterih znanih osebnosti in krajanov, ki so se vskovali na soški fronti, od Iga Grudna, bratov Ples, Mirosława Legiša, pa vse do Mussolinija (ranjen je bil med bitko za hodno od Jamelj), D'Annunzia in Giovannija Bergoglia, deda sedanjega svetega očeta, ki je bil član 78. polka brigade Toscana. Veliko mladih iz naših vasi je bilo vpoklicanih v cesarjevo vojsko, posledično je bilo med njimi tudi veliko mrtvih.

Soška fronta je terjala med 350 tisoč do 500 tisoč žrtev. Po preboju avstro-ogrskih sil pri Kobarru se je bojna linija preselila na reko Piave, daleč proč od Grmade, ki je Italijanom zapirala pot do Trsta. Na devinskem večeru, na katerem je bil prisoten tudi avtor knjige Drago Sedmak, so ravno ‘Fantje izpod tega vrha’ (vodi jih Herman Antonič) zapeli nekaj pesmi, ki so spominjale na tedanje razdejanje in tragedijo človeštva.

IG

Barkovlje

Počastitev msgr. Škabbarja

Leta 2001 je Kulturnemu društvu Barkovlje uspelo poimenovati vrtiček, ki leži ob Barkovljanskem portiču, po domačinu msgr. Matiji Škabbarju. Matija Škabbar se je rodil v Barkovljah 1. marca 1876 pri Gandričih. Gimnazijo je končal v Trstu, bogoslužje v Gorici. Prvo mašo je daroval 20. julija 1899 prav v Barkovljah. Prvo dušnopastirsko službo je nastopil v Rojanu, iz Rojana ga je pot vodila k Sv. Jakobu. Tam

je tudi poučeval v slovenski Ciril-Metodovi šoli. To je bila šestnadstropna stavba za pouk od 1. do 8. razreda. Tu je poučeval do leta 1922, ko je bil tudi tam slovenski pouk prepevan. Med leti 1914-1918 je poučeval na slovenskem učiteljskišči kot prof. verouka. Bil je dober vzgojitelj in zborovodja. Od leta 1912 do 1921 je vodil cerkveni pevski zbor pri Sv. Jakobu ter ženski pevski zbor v Marijinem domu v ulici Risorta.

Od leta 1921 do leta 1931 je vodil cerkveni pevski zbor v Križu pri Trstu.

Brnil je pravico. Neutrudno si je prizadeval za naš jezik, ne ozirajoč se na posledice, ki bi ga mogle osebno zadeti. Med 2. svetovno vojno in po njej je zopet prevzel dušnopastirsko delo v Barkovljah. Janez XXIII. mu je podelil monsinjorsko čast. Polnih 66 let je opravljal ogromno delo, posebno v času fašizma, ko ni klonil glave pred črno-

srajčniki.

KD Barkovlje prireja vsako leto kratko slovesnost v marcu. Po maši od 11. ure dalje se na vrtu, ki je po njem poimenovan, zbere množica domačinov. Član društva prebere svoje misli, sledi

Rojan – 50. obletnica

Rojanski cerkveni pevski zbor je 7. marca praznoval 50-letnico neposrednega prenosa sv. maše po Radiu Trst A.

Ob tej pomembni obletnici je Misijonski krožek naročil za Društvo Rojanski Marijin dom osebne znamke, ki jih izdaja Pošta Slovenije in so uporabne bodisi za to državo kot tudi za inozemstvo, če jih odpošljemo iz Slovenije.

polaganje cvetja in blagoslov spominske plošče. Letos je svoje misli prebrala odbornica društva Majla Košuta, ki je med drugim povedala, kaj ji

pomeni ta dan.

Od leta 2001 se Barkovljani spominjamo msgr. Škabbarja z veliko hvaležnostjo, saj je bil velik vzor za vse generacije.

In memoriam

S. M. Elizabeta Likar

Sestra Elizabeta je 28. januarja, na god sv. Tomaža Akvinskega, v bolnišnici na Katinari za vedno zatisnila oči. Bila je pokončna žena, z vsem svojim bitjem uresničena redovnica. Za javnost je novinarki izjavila:

“Nikoli mi ni bilo žal, da sem se odločila za samostan. Vedno bolj spoznavam, da me je Bog hotel in je vse tako obračal, da me je pripeljal na to pot. Četudi je bilo vse tako po ovinkih in sem imela drugačne načrte, pa mi ni bilo nikoli žal, res ne, to lahko priznam”.

Rodila se je 6. januarja 1928 na Otlci – Angelski Gori. Bila je druga hči Franca in Elizabete Krapež. Za njo je bilo še devet bratov in sester. Osnovno šolo je sestra končala na Otlci. Učitelji so bili iz južne Italije in otroci jih niso dosti razumeli. Ker je sestra želela nadaljevati študij, so ji svetovali, naj gre v Gorico in naj ponavlja peti razred, da si pridobi znanja iz italijanščine. Stanovala je pri stricu duhovniku v Batujah. V Gorici je doživela pravi šok. Kot hribovski otrok se je

znašla kot tujka v čisto italijanskem okolju. Sošolke so bile iz imenitnih bogatih družin in ni se jim znala približati. Vse to je vplivalo na njeno učenje. Ni bila pripuščena k izpitu za gimnazijo, toda vztrajala je in se vpisala na triletno trgovsko šolo. V drugem letniku si je spet zaželela iti na gimnazijo. Rada bi študirala medicino. Čez poletje se je učila latinščino in naredila izpit na učiteljskišči. Naslednje leto se je učila grščino in jeseni naredila izpit za peto klasično gimnazijo. Maturirala je v Gorici leta 1946. To je bila prva matura na slovenski šoli. Leta 1947 je bila Primorska priključena k Jugoslaviji. Sestra je ostala v Gorici, vsi njeni domači pa na jugoslovanski strani. Odločila se je, da ostane v Gorici, saj je imela zagotovljeno službo kot učiteljica. Stanovala je v Sirotišču; zdaj je to Zavod Svete Družine. Zavod so vodile šolske sestre, ki so se umaknile iz Tomaja. Vsi mladostni načrti, da bi postala zdravnica, so bili neuresničljivi, saj ni imela sredstev in tudi domači ji niso mogli pomagati. In “na razvalinah svojih načrtov je razmišljala, kako osmisлити svoje življenje. Samo enkrat živimo in življen-

je je dragocen dar, zato je škoda, če ga napravimo”, je rekla. V njej je dozorela odločitev, da vstopi v kongregacijo šolskih sester. Spoznala je, da bo kot redovnica, bolj kot za telesa, napravila veliko več za neumrljive duše.

Vstopila je v noviciat v Grottaferrati skupaj s sestro Dolores Kožlin leta 1949 in naslednje leto je tu napravila prve zaobljube, večne zaobljube pa v provincialnem domu v Trstu leta 1954. Od l. 1950 do l. 1951 je bila najprej vzgojiteljica gojenk v Gorici, nato pa v Trstu. Zaupane so ji bile odgovorne službe v provinci: bila je voditeljica novink in junioristk v Trstu (1968-1969). Dvakrat je bila provincialna predstojnica, v letih od 1969 do 1975 ter od l. 1992 do 1998. Skrbela je, da so se sestre vsestransko teološko in strokovno izpopolnjevale. Zavedala se je, da je za zdravo duhovnost nujna tudi izobrazba, in je na to dala poudarek, poleg poglobljanja v Sveto pismo in duhovnem po prvem mandatu provincialne službe je menila, da mora iti v Egipt, da bo tam skrbela za solidno vzgojo domačih naraščajnic. V Egiptu se je vsestransko razdajala 28 let in je že dobro obvladala arabski jezik. Skrbela je za obe skupnosti v Kairu in v Aleksandriji z ma-

terinsko skrbjo in doslednostjo.

Ko je prišla v Egipt, je v Zavetišču sv. Frančiška, ki ga vodijo šolske sestre, živele še nekaj “aleksandrink”. Prisluhnila je njihovih preteklosti in tako posredovala Društvu za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink nekaj dragocenih utrinkov iz njihovega življenja. Leta 2002 se je vrnila v Trst in se zaradi bolezni na očeh ni mogla več vrniti. Vsi zdravniški posegi ji niso mogli rešiti vida. Vendar je ostala vedra in v molitvi črpala moč. Sestra Elizabeta je bila prepričljiva in razgledana vzgojiteljica, imela je srce za bližnjega; za sestre je bila modra vzgojiteljica, svetovalka in voditeljica ter goreča redovnica, ki je veliko molila. Vedno je na prvo mesto postavila Božjo besedo. Redno se je poglabljala vanjo in ob njej premišljevala. Spremljala je vse dogodke po svetu in skušala vse razumeti v luči Božje besede. Rada se je pogovarjala in velikodušno delila svoje duhovno bogastvo, zlasti s sestrami. Redno in zavzeto se je pogla-

bljala v koncilne dokumente in v okrožnice cerkvenega učiteljstva. Zadnje čase je po radijskih valovih spremljala govore papeža Benedikta in papeža Frančiška in vsebino posredovala drugim.

Pogreb pokojne sestre je bil 7. februarja 2015 s pogrebno sveto mašo v pokopališki cerkvi Kristusovega vstajenja. Somaševanje je vodil upokojeni zaslužni ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran, poleg njega so somaševali župnik z Otlce Matej Kopal, hišni kaplan g. Milan Nemas, msgr. Franc Vončina in p. Rafko Ropelt. Udeležili so se ga številni sorodniki, sestre, znanci in nekdanje gojenke, s katerimi je sestra imela še vedno osebne stike. V nagovoru je nadškof poudaril, da je bila s. Elizabeta pametna devica, ki je vse življenje skrbela, “da ji ne bi zmanjkalo olja”. Ob pogrebu se je od nje poslovil najmlajši brat Lojze, ki ji je prinesel ščepce domače zemlje. Od nje se je poslovila v imenu nekdanih gojenk gospa Ivica Švab, v imenu sester pa podpisana.

s. Gabrijela Koncilja

Smrt v gledaliških vrstah

Poslovil se je režiser Marjan Bevk

Po hudi bolezni je v petek, 6. marca, v 64. letu umrl režiser Marjan Bevk. Med letoma 1979 in 1981 je bil umetniški vodja Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. Zatem je osem let režiral v Vojvodini, pa tudi v gledališčih v Srbiji, Italiji, Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem. Režiral je tudi v ljubiteljskem zamejskem Beneškem gledališču, kjer je režijske in umetniške vaje prevzel od igralca in režiserja Adrijana Rustje. Z Beneškim gledališčem je ustvaril vrsto zabavnih predstav, pa tudi nekatere bolj trpke in vsebinsko globlje. Igralci so radi ustvarjali pod njegovim vodstvom, saj je bil zanesljiv; zelo je bil navezan na te Nadiške doline. Doma je bil namreč iz vasi Čezsoča pri Bovcu,

kjer se je kot sin pisatelja Franceta Bevka rodil 19. marca 1951. V Beneški Sloveniji ga že sedaj pogrešajo, saj so v njem našli sogo-vornika, ki jih je razumel in jih je imel rad.

Kot režiser je deloval v skoraj vseh slovenskih gledališčih. Enega od

večjih uspehov je doživela njegova mednarodna gledališka predstava *Pisma s fronte* oziroma *Jaz sem*

zdrav in se mi dobro godi (2004), ki jo je napisal na podlagi pisma iz prve svetovne vojne.

Med drugim je skupaj z Markom Bratušem pripravil scenarij za celovečerni igrani film *Črni bratje* (2010), ki temelji na istoimenski povesti

Franceta Bevka.

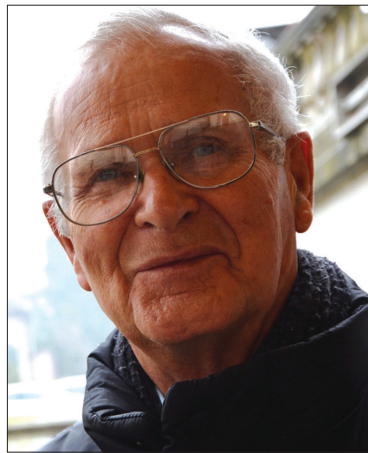
Na umetniški gimnaziji Nova Gorica je poučeval dramsko igro. Bil je pobudnik in vodja kulturno-etnološkega tabora zamejskih otrok ter ustanovitelj Kulturnega društva Čedermac v Benečiji. Prizadeval si je za povezovanje med Beneško Slovenijo in Posočjem. Bil je pobudnik in programski vodja Festivala Kluže kot tudi predsednik društva TIGR. Vsi, ki smo spremljali gledališko ustvarjanje režiserja Marjana Bevka in doživeli pri tem veliko umetniškega užitka, izrekamo občuteno sožalje njegovi hčerki Alidi, sedanji članici SNG Drama Ljubljana in nekdanji igralki Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, v katerem je ustvarila kar nekaj nepozabnih likov in sodelovala tudi pri obeh očetovih predstavah o dogajanju med prvo svetovno vojno.

G. Giacinto Miconi nov župni upravitelj v Tipani

Zakaj v cerkvi ni slovenščine?

Novi župni upravitelj v Tipani in Viškorši je 72-letni g. Giacinto Miconi. Njegov prvi, neuradni sprejem v teh dveh verskih skupnostih je bil, ob spremstvu sorodnikov in ožjih prijateljev, v nedeljo 1. marca. G. Giacinto je doma iz Vergnacca v občini Reana, v duhovnika je bil posvečen leta 1967. Najprej je dve leti služboval v župniji sv. Jožefa v Vidmu, leta 1969 pa se je odločil za velik preobrat, ko je odšel v Brazilijo, kjer je skoraj nepretrgoma deloval 45 let. Služboval je v predmetnem predelu Ria De Janeiro, kjer je skrbel za skupnost, ki je štela 50.000 vernikov. V vseh teh letih se je le poredko vračal v rojstno Furlanijo, da se je srečal s sorodniki, vse do lanskega julija, ko se je dokončno vrnil na svojo zemljo in bil takoj pripravljen priskočiti na pomoč potrebam videmske nadškofije. "Sedem mesecev me je vikar pošiljal med vernike v tiste predele, kjer je bilo pač potrebno, dokler mi niso poverili rednega upravljanja Viškorše in Tipane", je povedal g. Giacinto, ki je ob svoji vrnitvi iz Brazilije napisal krajšo knjigo spominov *Ricordi della missione / Spomini iz misijona* o svoji brazilski izkušnji, kjer opisuje svojo človeško in duhovno pot med ljudstvi, ki jih je na tej poti srečeval.

G. Miconi je zelo ponižen, sočustvujoč, pogumen in mladostnega videza. "Nisem poznal življenjskih razmer v Viškorši in Tipani in me veselilo, da sem bil dodeljen v te kraje, med te hribe", pravi. Moj prvi vtis je bil zelo dober. Imel sem možnost spoznati ljudi, ki

želijo nekaj narediti, izboljšati in napredovati, ko sledijo Božji besedi. Tudi prvo srečanje z županom Claudiom Grassetom je bilo prijetno: imel sem vtis, da čeprav ni domačin, se zelo prizadeva za rast vasi". "Kar pa me je prizadelo", je dejal g. Giacinto, "je to, da med sv. mašo ni bilo slišati nobene pesmi v materinem jeziku te zemlje. Kakšna škoda! V Furlaniji pojejo po furlansko, v Braziliji po portugalsko, tu pa se ne poje po slovensko. Ne vem, ali se bom kdaj naučil tega jezika, a verjamem, da za ti-

stega, ki ga pozna in ga govori, je pomembno, da se v njem izraža med bogoslužjem v cerkvi. Nič se bolj ne dotakne naše duše kot materin jezik. Narejeni smo iz emocij, čustvovanj, občut-

kov, spominov. Glasba je govorica naših dedov – prednikov, naše zemlje, vsega tistega, ki se nam je kot otrokom vsadilo v srce in ki nam da čutiti, da smo del stvarnosti, v kateri živimo, v kateri smo zrasli in kateri pripadajo naši spomini in naša čustva. Če pozabimo na vse te plati, tudi skupnost sama izgubi to, kar jo najbolj zaznamuje, svoje pravo bogastvo, to, kar ohranja medsebojne vezi: vse postane nekam plehko. Ne bi želel s silo uvesti slovenske pesmi v cerkev, tudi če se mi slovensko petje v cerkvi zdi samo po sebi umevno. Če bo prišlo do te odločitve, bo zato, ker bo to z veseljem sprejela celotna verska skupnost. Zahvaljujem se Gospodu, da mi je dal to možnost, da lahko živim v teh novih čudovitih krajih, in hvala za topel sprejem, ki ste mi ga pripravili.

G. Giacinto se je že vselil v tipansko župnišče. Njegov uradni prihod pa bo na praznik farnega zavetnika sv. Jožefa. Še nadalje bo v pomoč g. Vittorinu Ghendi, ki spremlja župniji Racchiuso in Porčinj, in diakonu g. Diegu Mansutiju, ki sledi vernikom s Plestišča in Brezij. "Cerkve? Ni ne stavba ne duhovnik", je povedal, g. Miconi, "temveč skupnost, ki skupaj sledi Jezusovi Besedi, tisti iz evangelija. Je nova zapoved: "Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. To naj bo naše žiljenjsko načelo".

Paola Treppo

Tudi v Beneški Sloveniji

Igre na srečo vse večji socialni problem

Benečani so vedno radi igrali. Večere in nedeljske popoldneve so krajšali s kartami. Može so v gostilni radi vrgli "briškolo, trešet, škopo". Če ni bilo kart, pa so "vrgli" prste in igrali "moro". Za nagrado je bil kozarec ali liter vina. Igra na karte je večkrat zanetila prepir in ustvarila zamere. Okrog njih so v starih časih nastajale tudi smešne zgodbe, ki jih še pripovedujejo. Vedno so se našli tudi ljudje, ki so bili prav zasvojeni z igro. Nekateri so zapravljali cele dneve in noči, pozabljali na družino in svoje dolžnosti ter si kvarili zdravje zaradi pijače in kajenja. Sem pa tja se slišijo zgodbe, da je kdo zaradi igre zapravil premoženje. Danes pa se v zvezi z igro do-

gajajo zares hude stvari. Igra se vedno za denar. Izmišljajo si vedno nove: razne loterije, "Gratta&vinci", "Superenalotto", "Bingo" ali pa igre na igralne avtomate po javnih lo-

kalih in v zadnjih časih tudi igre po spletu. V sosednji Sloveniji in Avstriji so se pojavile igralnice kakor gobe po dežju. Vse z namenom, da bi pri tem lastniki obogateli, država sa-

ma pa služila z obdavčevanjem tega denarja. Pomislite, da zaigrajo v Furlaniji Julijski krajini v enem letu kar eno milijardo in pol evrov, da ne štejemo tega, kar prebivalci dežele zapravijo v igri v Sloveniji in Avstriji. V mrežo iger na srečo se seveda ujame tudi veliko naših ljudi iz Benečije, Režije in Kanalske doline. Ni v tolažbo niti to, kar so povedali na informativnem srečanju proti igram na srečo, ki ga je Karitas pripravila v Vidmu, in sicer, da med trinajstimi občinami v videmski pokrajini, kjer nimajo še igralnega avtomata, jih je kar šest iz Benečije (Dreka, Garmak, Sriednje, Tipana, Bardo) in Kanalske doline (Naborjet-Ovčja vas). Nekateri krajevni upravitelji so zelo zaskrbljeni. Petnajst dnevniku Dom so povedali, da je tudi v Benečiji dobro število zasvojenih z igro, ki zapravijo plačo ali penzijo za igre ali v igralnicah in s tem pokravijo življenje sebi in življenje svojih domačih.

Gorica / Deveta Pravljica urica v Feiglovi knjižnici

Najslajši poljubčki

Da so najslajši mamini poljubčki, je nad dvajset malčkov spoznalo na Pravljici urici, v ponedeljek, 23. februarja 2015, ko so se v krogu držali za ročice in se z nekaj poskoki "znašli" v pravljicnem svetu, kamor jih je na krilih domišljije pospremila Martina Šolc. Kot izkušeno pripovedovalko pravljicnih zgodbic jo dobro poznajo otroci in seveda njihovi starši. Z ročno lutko-psičkom Šmukijem so odkrivali, kakšni so pravzaprav lahko poljubčki. Psiček je namreč navsezgodaj odšel z doma in obiskal račko, konja, pujsa, zajčka in nazadnje srečal še metuljčka.

Vsakega je poprosil za poljubček in spoznal najprej "kljunast" poljubček, nato lepljivega, toplega, blatnega, hitrega pa še lahkega in mehkega kot sapico vetriča. Ko pa ga je mamica doma srčno objela in poljubila, saj je bila že v skrbeh, kod se klati, je ob njej spoznal, da je mamin poljubček moker in tako zelo sladek in sploh najlepši. Mali cicibani so pozorno spremljali pravljico pripoved in zvedavo zrl na stoječe "scensko" kartonasto prizorišče, na katerem so bile narisane nastopajoče živalice, in radovedno čakali, kdaj se bo ob njih pojavil vedoželjni kužek. Šolčeva ga je spretno animirala, pa še "posojala" glas vsem ostalim protagonistom; te je otrokom pred začetkom pravljice predstavila z ugankami, ki so jih mali navihanci kaj hitro rešili. Ob koncu ljubke pripovedi so na spodbudo pripovedovalke razigrano zapeli in z gibi ponazorili pesmico Če si srečen. Kot vselej so se pred odhodom domov ustavili pri prijazni in ustrežljivi knjižničarki Bredi, da bi si izposodili izbrano ilustrirano knjigo. Te se kar same bogato ponujajo na knjižnih policah mladinske sobe Feiglove knjižnice. / IK

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (88)

Mariza Perat

Log pri Vipavi

Glavni shodi so tu na Veliki in Mali šmaren ter za praznik sv. Ane. Od maja do oktobra se tu vsako prvo nedeljo v mesecu daruje sv. maša, ki je zelo obiskana, saj je tu takrat vedno na razpolago več spovednikov. Tako kot nekdanj je Log tudi danes, kot romarsko središče, srce Vipavske doline. Vipavci so na Marijino svetišče v Logu danes prav tako navezani kot nekoč, saj je Marija Tolažnica tista trdna točka, na katero se lahko oprejo v vseh stiskah in težavah. Ona je tista, ki je povezana z njihovim vsakdanjim delom, njihovimi skrbmi in tudi z njihovim veseljem. Zato pa Vipavci tudi danes lahko s ponosom ponavljajo:

"V lepem Logu kraj Vipave verna pesem se oglašava: Mati, Tolažnica naša, ave, ave!"

Šli so tod kakor poplave, danes ni o njih več sleda, ko še živa naša je beseda - ave, ave!"

Ti si ohranila zdrave nas Slovence, Mati v Logu, zveste rodu, zveste Bogu - ave, ave!"

Viri: Gruden Josip: *Zgodovina slovenskega naroda - Ljubljana 1911*; Klinec Rudolf: *Marija v zgodovini Goriške - GMD Gorica, 1955*; Kralj Franc: *Loški zvon: Glasilo vipavskega pa-*

storalnega področja, Vipava 1982, št. 1; Kralj Franc: *Dokumentirana zbirka gradiva za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem*; Rosa Jurij: *Dokumentirana zbirka gradiva iz arhiva župnije Šembid (Podnanos)*; Uršič Borut: *Romarska cerkev v Logu pri Vipavi, Goriški letnik št. 6, 1979*; **Podatki:** Brumat Vrtovec Irenka, Eržen Rocco Erika, Kralj Franc, Lemut Marija, Lemut Milan, Rosa Jurij, Quinzi Aleksander, Družina - 6.8.1952;

Goriška straža, 13.9.1923; Koledar GMD, 1925; Koledar Družbe sv. Mohorja 1945 - Ljubljana 1944; Vipavski glas: Glasilo Krajevne skupnosti - Vipava 2013, 2014; Zbornik ob zlatem jubileju Malega semenišča Srednje verske šole in škofijske gimnazije v Vipavi - Izdalo in založilo Malo semenišče v Vipavi, 2002; Podatki iz Wikipedije, proste enciklopedije; PSBL - 1977: 4. snopič - (Kralj + Jem), PSBL - 1978: 5. in 6. snopič - (Kralj), PSBL - 1991: 17. snopič - (Kralj).

Fotografije so prispevali: Albreht Ivan, Lemut Helena, Lemut Mara, Rodman Magda, Rosa Jurij, Koledar GMD, 1928, Koledar Družbe sv. Mohorja 1945 - Ljubljana 1944, Vipavski glas, december 2013, Vipavski glas, oktober 2014, Semeniška knjižnica v Gorici, Uredništvo Novega glasa.

/ dalje

Odstopila ministrica, velika zaslužkarica, ki je šolnike pozivala k brezplačnemu delu

Nadškofija Maribor je dosegla dogovor z upniki

Sodeč po nekaterih pomenljivih dogodkih v preteklih dneh, je bilo znova dokazano, da se Slovenija čedalje bolj in očitneje kaže kot država z dvojnimi obrazom. Tisti, ki naj bi bili zanj najbolj odgovorni in so jim volivci in volivke dali največ pravic in pristojnosti, se pripravljajo skoraj o vsem, kar je pomembnega za državo, torej za nas državljane in državljanke ter za našo prihodnost. Stranko Mira Cerarja, ki je bila skoraj kot nekakšna družba etičnih in moralnih zanesenjakov ustanovljena 2. junija lani v Ljubljani, so prejšnjo soboto na njenem prvem rednem kongresu v Sežani programsko preoblikovali in jo preimenovali v Stranko modernega centra. Njen predsednik ostaja Miro Cerar. Stranka se je na evropski ravni umestila med liberalce, doma v Sloveniji pa bo izvajala vlogo sredinsko socialno-liberalne stranke. Sprejemljiva naj bi bila tako za politično levico kot tudi za desnico.

Vendar pa je dogajanje v politiki in življenju drugačno, praviloma napeto, in vzdušje v državi manj idilično, kot pa so to zadrževali nekateri udeleženci kongresa v Sežani. V Sloveniji so duhovi razdeljeni do skrajnosti, do takšne ravni, da nekateri govorijo o oživiljanju komunizma, spet drugi o domnevnem vračanju fašizma, nekateri o klerikalizmu, pa o sodnih pogromih zoper nekatere časnikarje in podobno. Minerva šest let od odkritja velikega grobišča žrtev povojnih pobjev v Hudi jami. Žrtve pa v dejanskem in simbolnem pogledu

ostajajo nepokopane. Sedanja oblast se na ta primer genocida, ki je bil eden največjih v Evropi, sploh ne odziva. "To je sramota za slovensko državo in za vse nas", se je na molk o že zlovešči Hudi jami ponovno javno oglasila Spomenka Hribar. Politične razmere v Sloveniji je v pogovoru za neki časopis zelo kritično ocenil koprski župan Boris Popovič. Pri tem je bil zelo konkreten, saj je navedel imena in priimke vplivnih oseb, ki naj bi s svojim delovanjem zavirale razvoj posameznih okolij in države. Za enega najbolj škodljivih organov, ki so državi povzročili največjo škodo, župan mestne občine Koper ima Komisijo za preprečevanje korupcije. Po njegovem je posebej škodljivo delovala prejšnja komisija pod vodstvom Zorana Klemenčiča, ki bi ga morali zaradi tega odstaviti s sedanje funkcije pravosodnega ministra.

Na bolno državo, kakršna naj bi po prepričanju dela politike in javnosti postajala Slovenija, naj bi kazal tudi naključno odkrit primer skupine javnih uslužbencev, od prevajalcev tujih jezikov, univerzitetnih profesorjev pa do ministrice za izobraževanje, znanost in šport dr. Stanke Setnikar-Cankar. Osebam v tej skupini so v zadnjih enajstih letih poleg visokih plač, ki so jih prejemale v svojih rednih službah, izplačali še honorarje v skupnem znesku več kot milijardo evrov za dela, opravljena v njihovem prostem času. Pri tem je bila najbolj prizadevana omenjena ministrica, ki je druga na lestvici prejetih honorarjev, takoj za nekim prevajalcem iz

turškega jezika. Prejela je namreč kar 636.000 evrov honorarjev na fakulteti za upravo, kjer je bila redno zaposlena. Zdaj, ko je morala odstopiti, pravi, da so zlorabili njene osebne podatke, dejansko pa se je zamerila celotni slovenski javnosti, najbolj pa šolnikom. Kot ministrica je namreč od učiteljev in učiteljic zahtevala, da brezplačno izvajajo del učnih načrtov, češ da je to potrebno, ker država za financiranje celotnega izobraževalnega programa nima dovolj denarja. Predsednik vlade Miro Cerar je odstop ministrice takoj sprejel. Javnost pa še vedno vzburja sprememba družinske zakonodaje, ki jih je sprejel Državni zbor. Zdaj v okviru koalicije *Za otroka gre* zbirajo podpise za razpis referendum, s katerim bi zavrnili spremembe družinske zakonodaje, ki so ošupile dobršen del javnosti. O referendumu pa odločalo več organov, zanj pa bo potrebno zbrati zelo veliko število glasov. Samo za morebitno odločitev državnega zbora o razpisu referendumu bi morali predložiti 40.000 podpisov volivcev in volivk. Na odločilni dan referendumu pa bo treba, da pride na volišča kar 350.000 upravičencev in da ti glasujejo zoper spremembe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih.

Glede sprememb omenjene zakonodaje navajamo nekaj aktualnih dejstev, stališč

in opozoril. Apostolski nuncij v Sloveniji Juliusz Janusz je teologe povabil, "naj jih ne bo sram javno povedati svojih stališč. Družina namreč ni nekaj, kar lahko preizkušamo. Karkoli storimo družini, storimo vsej družbi". Odgovorni urednik slovenskega katoliškega tednika Družina mag. Franci Petrič je v komentarju, objavljenem v omenjenem časniku pod naslovom *Življenje po pameti in vesti*, zapisal: "Ne smemo se slepiti: predlagane spremembe zakona o zakonski zvezi bodo spremenile življenje vseh nas bolj, kakor si predsta-

Foto Aleš C.

vljamo. Zdi se, da bo Slovenija s temi spremembami, če bodo obveljale, postala poskusni zajček evropskih in anarholiberalnih krogov, ki hočejo s t. i. ideologijo splošno uničiti temelje normalne družbe. Ob oblikovanju civilnodružbene koalicije *Za otroka gre*, ki se bori in zavzema za zakonsko zvezo med možem in ženo, za pravico staršev do vzgoje otrok ter za pravico, da fantki ostanejo fantki in deklice deklice, je ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore dejal: "Žalosten sem, ker se je treba za to sploh boriti. To je katastrofa duha. Katastrofa tiste osnovne človeške drže, in

zaradi tega sem žalosten". Tisto, kar v tem prispevku s posebnim zadovoljstvom in zadoščenjem navajamo, je sporočilo Nadškofije Maribor, da je ob soglasju Svetega sedeža dosegla dogovor z upniki. Za poplačilo dolgov bo Nadškofija Maribor praktično namenila celotno svoje premoženje in z njim poplačala vse upnike po vsej državi. Dosežen je tudi ustrezen sporazum s poslovnimi bankami. Pri ureditvi primera s pomočjo okrog dveh milijonov evrov sodelujejo tudi Nadškofija Salzburg, Škofija Gurk in Škofija Graz-Seckau. Njihov cilj je z nakupom osrednjih cerkvenih stavb zagotoviti nadaljevanje pastoralnega dela v Nadškofiji Maribor. V okviru te naloge je nova ustanova omenjenih Nadškofije in Škofij, "Slomsek-Stiftung" konec leta 2014 podala ponudbo za zakup nadškofijskega sedeža v Mariboru.

Hvala Bogu, dosežen je torej sporazum, ki naj bi omogočil nov začetek verskega življenja v Nadškofiji Maribor. Velikega pomena pa je seveda tudi za celotno cerkveno oz. versko občestvo v Sloveniji. Ravnatelj gospodarske uprave v Nadškofiji Maribor mag. p. Lojze Cvikel meni, "da podpis in uveljavitev sporazuma na široko odpirata tudi vrata razmeroma hitremu imenovanju novega mariborskega nadškofa. To naj bi se zgodilo čim prej".

Marijan Drobež

Tartuffe v SNG Nova Gorica

V četrtek, 12. marca, ob 20. uri bo v veliki dvorani SNG Nova Gorica 6. premiera v letošnji sezoni, in sicer Tartuffe J. B. Moliereja v režiji Vita Tauferja.

Afera honorarji, samo še ena bolezenska klica Ni prostora za starce!

Zakaj se vsi začasni delavci, posebej mladi, tako razburjajo in jezijo zaradi svojih služb? V Sloveniji je postalo jasno, da se da s honorarnim delom živeti odlično. Ne samo odlično, celo lukusno. (Zdaj že nekdanja) ministrica za šolstvo Stanka Setnikar Cankar je v zadnjih 11 letih z avtorskimi in podjemnimi pogodbami (v Italiji so temu približno odgovarjajoče co. co. in co. co. pro pogodbe) zaslužila 636 tisoč evrov. Povprečno je to le nekaj manj kot 60 tisoč evrov letno. Seveda poleg proforsorske plače na Upravni fakulteti, kjer je bila redno zaposlena. Paradoks v tej zgodbi je dejstvo, da je velik del avtorskih honorarjev Setnikar Cankarjevi prav tako izplačala Upravna fakulteta.

636 tisoč evrov "postranske" plače

Lepo torej: najprej z delodajalcem podpiše pogodbo za nedoločen čas, nato pa še avtorsko pogodbo. In to seveda v javnem sektorju. Omenjenih 636 tisoč evrov so namreč Setnikar - Cankarjevi izplačale izključno institucije in organi v domeni države. Na prvem mestu, kot smo že omenili, Upravna fakulteta univerze v Ljubljani (541 tisoč evrov), sledi Ljudska univerza Sežana (20 tisoč evrov), Ljudska univerza Žalec (18 tisoč evrov) in tako dalje. Ob teh številkah je nekoliko smešno dejstvo, da so dekani fakultet ljubljanske univerze še pred dobrim mesecem na javni razpravi tarnali nad pomanjkanjem denarja, zara-

di česar naj bi bilo potrebno črtati in zmanjševati študijske programe. Bomba, ki jo je z objavo podatkov o honorarnih izplačilih sprožil KPK, je posebej boleča za

Ministrica za šolstvo Stanka Setnikar Cankar

slovenske univerze. Na prvih desetih mestih med največjimi honorarnskimi zaslužkarji v zadnjih 11 letih najdemo kar pet univerzitetnih profesorjev. Med njimi so trije s fakultete za upravo: poleg Setnikar Cankarjeve še Marko Vintar (569.102 evra) in Srečko Devjak (526.050 evrov). Iz akademskega sveta med deseterico najdemo še Vladislava Rajkoviča (443.945 evrov) in Maksa Tajnikarja (411.542 evrov). Gre za profesorje, ki jim je honorarno delo neki dodaten zaslužek ob rednem pogodbenem razmerju z univerzo.

Zaradi tega je glasno tarnanje dekanov o pomanjkanju financ dokaj smešno: medtem ko mlade raziskovalce, asistente in mlajše akademske delavce izkoriščajo in jim grozijo s prekinjanjem sodelovanja iz ekonomskih razlogov, se šte-

vilni redni profesorji še dodatno "mastijo" z vzporednim delom. Pa naj še kdo reče, da močni in koreniti posegi v javni sektor niso potrebni.

Hipertrofični klientelizem

Seveda teh posegov država ne bi smela izvajati na plečih že omenjenih prekarnehih mladih sodelavcev na fakultetah, če se omejimo na akademski svet. Morala bi se spoprijeti z bujno podrastjo akademskih privilegirancev in baronov. Podobna kasta je prisotna v vseh panogah, ne samo v akademskem svetu. Najbrž je to jasno. In ko vlada govori o varčevalnih ukrepih, bi morala najprej pomisliti na to, da temeljito počisti in uredi omenjeno podrast. Javni sektor se namreč še vedno in prepogosto dojemata kot blagajna, ki je last vseh in je zato nikogaršnja last, oziroma je blagajna, ki jo zato lahko "posvečenci" mirne duše

praznijo. Objava honorarnih prejemkov je sicer pod soj reflektorjev postavila akademski svet, a tukaj je na primer tudi javno zdravstvo. Gre za panogo, ki je življenjsko nujna za državljane. Jasno je, da bo zaradi njegove narave na tem področju denarni tok vedno precejšnji in bo zato tudi "privilegirancev" ogromno: kritik na račun razsipnosti v zdravstvenem sektorju je bilo vselej veliko. Nekdanji minister Tomaž Gantar je pred časom odstopil s tega mesta prav zaradi kronične in sistemske nezmožnosti razbitja klientelističnih mrež: svetovalne in zunanje pogodbe so tukaj zelo izrazit problem, ker so glavno sredstvo za napajanje že omenjenih klientelističnih mrež. Tukaj so rezi in racionalizacije še kako potrebni. Posebej pa je tukaj potrebna transparentnejša zakonodaja

in natančnejša (nikakor ne obsežnejša) regulacija.

Fičko in Audi Q7

Problem pomanjkanja zdravniškega osebja in medicinskih sester, slabih delovnih razmer mladih raziskovalcev, znanstvenikov, pa tudi policistov, učiteljev in prekarnehih vseh, ki se danes vključujejo v svet dela (tudi na področju javnega sektorja), je dejstvo. In mimo njega ne moremo. Žal pa med perečimi težavami prekarnehih delavcev in klientelističnimi mrežami že dalj časa nemo opazujemo močne čelne trke. In ko sta v nesrečo s čelnim trkom soudeležena fičko in Audi Q7, je takoj jasno, kdo bo povlekel krajšo. Denarja je malo in še ta se navadno kanalizira po preferenčnih poteh. Ko govorimo o rezanju v javnem sektorju, bi bilo potrebno to imeti v mislih. Jasno je, da je racionalizacija potrebna. In to iz preprostih matematičnih in zdravorazumskih izračunov: država ne more potrositi več od tega, kar ima v blagajni. Če to počne, se lahko v trenutku znajde na robu prepada prezadolženosti.

No, eden od primarnih ukrepov bi moralo biti seveda uničenje logike klientelizma, kar pa je, in to v Sloveniji vidimo na dnevni ravni, malodane mislija nemogoče.

Dvojna morala

To se je še enkrat pokazalo ravno v aferi visokih honorarjev ter v nekaterih s tem povezanih potezah. Afera z razkritjem prejemkov Setnikar Cankarjeve je eksplodirala prejšnji četrtek, 5. marca. Dan kasneje je ministrica odstopila. Cerar je ni poskušal pretirati in braniti. Sprejel je njen odstop, ob tem izrekel nekaj priložnostnih fraz, karavana pa je šla

dalje. S pravnega vidika pa ministrica ni zagrešila nobenega kaznivega dejanja: pogodbe za honorarje so bile sklenjene legalno, prejemki so bili s tega vidika "čisti". Moralno je bilo seveda potem nesprejemljivo, da bi ministrica z dvojnimi zaslužki odločala o rezih v tistem sektorju, potem ko je Vrhovno sodišče ugotovilo veliko napako v presojanju premoženjskega stanja Janeza Janše? Sodišče je ugotovilo, da je KPK pod Klemenčičevim vodstvom kršila 22. člen ustave, ker, nekoliko poenostavljeno, prvemu človeku opozicije ni dala možno- stih replike na sporno poročilo? Klemenčičevo poročilo, ki je nastalo na kršitvi ustave, je potem povzročilo padec vlade. Pravosodni minister pa je ostal na svojem

A Setnikar - Cankarjeva je vseeno odstopila. In tukaj se postavlja vprašanje dvoličnosti: zakaj minister za pravosodje Goran Klemenčič ni prejšnji teden odstopil, potem ko je Vrhovno sodišče ugotovilo veliko napako v presojanju premoženjskega stanja Janeza Janše? Sodišče je ugotovilo, da je KPK pod Klemenčičevim vodstvom kršila 22. člen ustave, ker, nekoliko poenostavljeno, prvemu človeku opozicije ni dala možno- stih replike na sporno poročilo? Klemenčičevo poročilo, ki je nastalo na kršitvi ustave, je potem povzročilo padec vlade. Pravosodni minister pa je ostal na svojem

je v žep kapnilo 353 tisoč evrov. Seveda, manj je obremenilnih okoliščin kot v primeru Setnikar - Cankarjeve: Cerar ni bil zaposlen na institucijah, ki so mu honorar izplačevale. Vseeno pa gre za dokaj visoke zneske, na katere bi morala biti javnost pozorna.

Brez "pravil igre"

V senci tega dogajanja še naprej poteka interesni boj za obvladovanje slovenskega gospodarstva: prejšnji teden je bilo namreč odloženo imenovanje novih nadzornikov Slovenskega državnega holdinga (SDH), organa, ki nadzoruje približno 14 milijard evrov državnega premoženja (o tem bomo še pisali v prihodnje). Slika, ki se iz tedna v teden ponuja, je tako dokaj klavrna. Res je, Slovenija je danes v boljšem položaju kot decembra 2013. A to zaradi "zunanjih" okoliščin: rast je posledica predvsem dobrega izvoza. Žal pa so klice, ki so Slovenijo pripeljale v izjemno hudo krizo, še kako prisotne: klientelizem, politični in gospodarski sistem, ki temelji na prijateljstvih in ne na sposobnostih posameznika, okolje, v katerem je čutili pomanjkanje osnovnih vrednot. Kriza očitno Slovenije ni stresla dovolj. Še vedno prevladuje logika arogantnega in požrešnega osebnega okoriščanja, namesto da bi zdravorazumsko iskali okvire za vzpostavitev "pravil igre", ki bi se jih vsi držali. "No country for old men" (ni prostora za starce), je v precej bolj krutih okoliščinah (mejnega območja

med ZDA in Mehiko) tako pomanjkanje vrednotnega sistema poimenoval ameriški pisatelj Cormac McCarthy. V malem pa to velja tudi za Slovenijo: ne, niti tukaj ni prostora za starce.

Andrej Černič

Tudi Mramor z visokimi honorarji?

Ob koncu redakcije je v slovenskih medijih odjeknila še ena "bomba" na temo honorarjev, ki bi lahko v prihodnjih dneh pošteno zaposlovala slovensko vlado in celotno politiko. Internetni portal Požareport je objavil novico, naj bi podobno vsoto kot ministrica Stanka Setnikar Cankar s honorarnim delom prejel tudi finančni minister Dušan Mramor. Šlo naj bi za 600 tisoč evrov, ki naj bi jih minister prejel od leta 1998 dalje na Ekonomski fakulteti, kjer je Mramor tudi zaposlen. Minister se na obtožbe neposredno še ni odzval, tako da bomo o tej zgodbi vedeli kaj več v prihodnjih dneh. V trenutku nastajanja tega zapisa podrobnejše informacije še niso znane.

mestu. Dvojna merila, ni kaj. Tako kot so dvojna merila tudi to, da se ni nihče posebej obregnil ob dejstvo, da je tudi predsednik vlade Miro Cerar v svojem "prejšnjem življenju" pošteno služil z javnimi ustanovami: skupaj od 2003 mu

Zanimivi okrogli mizi v Tinjah na Koroškem

O avstrijski državni pogodbi

Pretekli četrtek je bil v Tinjah zelo zanimiv dogodek z naslovom *Avstrijska državna pogodba – ne več, ali vedno bolj aktualna?* Organizatorja, Dom Sodalitas in Društvo koroških slovenskih pravnikov, sta pod organizacijskim vodstvom Martina Pandla in Dejana Valentinčiča povabila pestro zasedbo gostov, v prvi so sodelovali pravni strokovnjaki, v drugi pa politični in manjšinski predstavniki, ki so razmišljali o ADP in manjšinskih pravicah danes. Vsi so se strinjali, da je 7. člen ADP danes še vedno aktualen, razlikovala pa so se stališča, kako doseči čim boljši položaj slovenske narodne skupnosti.

Povezovalc obeh okroglih miz pravnik Dejan Valentinčič se je na začetku vprašal, koliko so pravice koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov dejansko izpolnjene ter ali je ADP še vedno edini temelj

Slovenije, naj Avstrija prevzame financiranje tega. Ne nazadnje tudi zadnjo točko, prepoved neonacističnih organizacij, težko razumemo, kot jo danes izvajajo – da te organizacije sedijo v Forumu za dialog in konsenzni skupini. Rudi Vouk je še posebej poudaril, da, ker je bil manjšinski zakon iz leta 2011 sprejet kot ustavni predpis, so narodni skupnosti danes vrata do ustavnega sodišča zaprta. ADP pa je še vedno veljavna mednarodna pogodba, ki Avstrijo obvezuje, zato se je zavzel za jasno stališče Slovenije, da prijavi svoje nasledstvo k pogodbi. Molč bi namreč pomenil, da soglaša z avstrijskim stališčem, da je 7. člen izpolnjen. Z nasledstvom Slovenije se je

Slovenije in Hrvaške kot Avstrije. Ozrla se je na Južno Koroško, kjer Avstrija zavzema zelo drugačna stališča, kot jih glede koroških Slovencev.

Na drugi okrogli mizi je Nanti Olip iz NSKS dejal, da je prav ADP temelj, brez katerega Avstrija narodnim skupnostim sploh ne bi priznavala pravic. Dejal je, da je glede na zgodovinske okoliščine Avstrija pravice dolžna udejanjiti z obrestmi. Deželnozborska poslanka in predstavnica SKSS Zalka Kuchling se je strinjala, da bi Avstrija morala prevzeti večji delež finančnega bremena. Sicer pa se je zavzela predvsem za dialog in dobre odnose. Poudarila je pomen šolstva za ohranjanje jezika, primerjave z drugimi

manjšinami po Evropi pa se ji ne zdijo tako pomembne. Predstavnica ZSO Filip Ogris-Martić je potrdil, da je ADP še vedno aktualna, ni pa želel preveč jasno zastaviti sta-

linjajala tudi prof. dr. Mirjam Škrk iz Ljubljane, drugačno pa je bilo stališče dr. Teodora Domeja, ki je dejal, da bi to bilo draženje sosedov. Položaj narodne skupnosti po njegovem mnenju ni odvisen od akcij Slovenije, ampak od vzdušja v deželi. Pravnik dr. Jernej Letnar Černič, sicer tudi predsednik komisije za zamejske vsebine pri slovenski državni radio-televiziji, je dejal, da skrb za slovensko in hrvaško narodno skupnost ni le pravna, ampak tudi moralna dolžnost Avstrije. Glede na zgodovinski dolg bi Avstrija po njegovem morala poskrbeti, da bi obe skupnosti cveteli. Kot nesporeljivo je navedel del dejstva, da večino sredstev za manjšinske dejavnosti nameeni Slovenija, namesto Koroške in Avstrije. Kot razpravljalca je bila napovedana tudi evropska poslanka dr. Angelika Mlinar, a ker se ji je zavleklo poročanje na odboru v Bruslju, se je lahko oglašala le po video posnetku. Zavzela se je za to, da tako Slovenija kot Hrvaška prijavi nasledstvo k ADP, saj je to po njenem obojestranski interes, tako

lišča, kako naj bo z nasledstvom Slovenije ter na kakšen način doseči izpolnitev pogodbe. Predsednik EL Gabriel Hribar je dejal, da manjšina potrebuje pozitivno diskriminacijo in da je vitalno najmočnejši element šolstvo, ki mu je potrebno nameniti posebno pozornost. Susanne Weitlaner, predsednica društva, ki celo nosi ime Člen 7, pravi, da brez tega temelja štajerski Slovenci priznanja ne bi dosegli. Danes pa se s pogodbo pri vsakodnevnem delu ne srečuje tako intenzivno. Dogodka se je udeležil tudi predsednik Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem, Stanko Horvath, ki se je zavzel, da naj tako Slovenija kot Hrvaška prijavi nasledstvo k ADP ter da se narodne skupnosti v Avstriji nikakor ne smejo odpovedati pravici do kolektivne tožbe. Dogodek se je zgodil v duhu bližajoče se 60. obletnice podpisa Avstrijske državne pogodbe, ki bo v maju. To zagotovo ni bila zadnja prireditev, ki bo zaznamovala to obletnico.

Špela Gomboc

Vipavska dolina / Šalamjada v kmečkem dvorcu Favetti v Skriljah

Izbor najboljšega olja in najboljše salame

Že sedmič po vrsti bodo v kmečkem dvorcu Favetti v Skriljah na Vipavskem izbirali najboljšo domačo salamo. Fantje, ki delujejo v Civilni

iniciativi Čaven, so si to kulinarčno tekmovanje zamislili, da bi Vipavce spodbudili k izdelovanju domačih suhomesnatih izdelkov. "Kulinarika je namreč tesno povezana s turizmom, ta pa z gospodarskim razvojem", pojasnjuje Uroš Ferjančič.

Tradicionalna prireditev, namenjena regionalnim izdelovalcem in ljubiteljem salam in klobas, bo v soboto, 14. marca, ob 19. uri. V biseru vipavske podeželske arhitekture, ki so ga zgledno obnovili v starem slogu, bo štiričlanska strokovna komisija sprejemala suhomesnate delikatese že dan prej. Takrat bo "Pri Favejtovih" namreč izobraževalni večer: ob 18. uri bo predavanje o analiziranju zemlje v oljčnikih, vinogradih in sadovnjakih, zatem pa predavanje o izdelavi suhomesnatih izdelkov. Organizatorji Šalamjade svetujejo, naj sodelujoči

svoje salame prinesejo že v petek, saj je število vzorcev omejeno na 35. Zadnje vzorce bodo sprejeli v soboto ob 17. uri. Že sedaj pa v kmečkem dvorcu

bo tudi živa glasba", obljublja Marko Rovtar, predstavnik Dvorca Favetti in član civilne iniciative Čaven. V kmečkem dvorcu,

Favetti zbirajo vzorce za drugo tekmovanje: Ocenjevanje oljčnih olj Vipavske doline in Goriškega Krasa. Organizatorja sta Dvorec Favetti in Goriško oljgarsko društvo. Med slovesno razglasitvijo najboljšega oljčnega olja in najboljše salame bo poskrbljeno tudi za hrano in pijačo, obljublja organizatorji. Okoliškim vinarjem in oljkarjem so ponudili tudi prostor, kjer lahko obiskovalcem ponudijo svoje izdelke v pokušino. "Veselo bo. Zato

katerega del je tudi stara obokana kamnita klet, so salamo ponudili tudi že mnogim znanim ljudem. Teh se je v Skriljah zbralo veliko lani med premiero dokumentarnega filma RTVS Urok Depale vasi režiserja Jožeta Možine. Več ur pa so v hramu "Favejtovih" preklepetali tudi člani civilne iniciative Čaven, ko so tam gostili znanega trenerja Andreo Massija in odvetnika Damijana Trepina. Pravijo, da sta bila nad suhimi klobasami navdušena.

Tino Mamić

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (59)

NATUROPAT RAZLAGA, UČI, SPODBUJA, USMERJA

Naloga dobrega naturopata je tudi ta, da človeka spodbuja, usmerja in ga uči, kako upravljati, si razlagati in razumeti življenje. Vsaka bolezen predstavlja klic duše na pomoč. Vsako bolezen posebej je treba razumeti. Danes so naša telesa materialno sita ali, bolje, presita, naše duše pa hrepenijo po duhovnem bogastvu, za katerega pa je v današnjem svetu vedno manj časa, socialno okolje in ritem življenja pa mu ne namenjata nobenega prostora. Treba si je vzeti čas zase in za svojo dušo, kar današnji svet krvavo potrebuje, kolektivna podzavest pa po tem hrepeni. Da si ne bi kdo razlagal narobe, za čas zase ni treba zapravljati denarja

(spa centri ali programi meditacije), čas zase si lahko čisto preprosto priskrbimo doma, in sicer z izbiro prave hrane, ki bo nahranila naše telo na pravi način. Ko gremo v trgovino, izbirajmo hrano s srcem, da nahranimo naše telo in dušo. V tem letnem času bomo na policah trgovine pogosto izbirali koromač, ki krepi jetra in posledično nam vliva potrpežljivost, saj v primeru, da so jetra v deficitu, se to kaže z izjemno nepotrpežljivostjo in živčnostjo. Svoje telo in dušo lahko poslušamo tudi z izvajanjem preslične kopeli, ki razstrupi in

krepi telo, ali ob pomladanskem solsticiju moxa terapije, ki razsluzi in krepi telo. Obe terapiji lahko izvajamo doma 20 minut na dan; tako naredimo nekaj zase, se poslušamo in krepimo svoje telo. Pokažimo svojemu telesu, da ga imamo radi, ga spoštujemo in si prizadevamo za zdravje, saj se vsako prizadevanje obrestuje, verjemite!

Pri vzpostavljanju harmonije in poti do sebe, do lastne duše pomagajo tudi Bachove cvetne esence, ki predstavljajo pravo to-

lažbo za dušo. Bachove kapljice nikakor ne morejo škoditi, postopoma pomagajo duši, da premosti vse blokade in razume bistvo bolezni. Če se iz slabe izkušnje nekaj naučimo, zrastemo bolj močni, samozavestni in zdravi kot prej. Zgodba o preboleli bolezni se tako kaže kot pozitivno opravljen življenjski izpit rasti in krepitve. Bolezen nam mora predstavljati izziv za napredek, za rast, ne pa točko zastoja in brezupa. Iščimo zdravje!

www.saeka.si

Bevkova knjižnica v Novi Gorici

Goriška knjižnica Franceta Bevka vabi na predstavitev knjige Dejana Valentinčiča "Slovenci v Reziji? Pravni položaj in dejansko življenje slovenske jezikovne manjšine" v četrtek, 12. marca 2015, ob 18. uri.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. marca, ob 14. uri.

Vsak trenutek je dragocen (1)

Z nasmehom naredimo svet lepši

Pozitivnih, resnično veselih ljudi je malo. Prej bi rekla, da jih ni več. In čeprav to nerada priznam, tudi sama ne spadam mednje. Prej spadam med otožneže, pesimiste, tiste, ki so za življenje preobčutljivi in preveč ranljivi za ta svet. In se radi pritožujejo. Vesel je samo moj nasmeh, ki me spremlja od otroštva. Pa vendarle prepogostokrat ne odseva moje notranjosti, ampak je samo krinka, samo obramba pred resničnostjo.

Minuli teden so me iz Kostanjevice, po Facebooku, obvestili, da je naša nekdanja sosedka Frida padla in si hudo poškodovala ramo. In da je v bolnišnici v Šempetru. Z možem naju je zaskrbelo. Ko pade mlad človek, pa četudi si kaj polomi, veš, da bo hitro okreval, ko pade starejša oseba, ki je že prestopila osemdeseta leta, pa nikoli ne veš, kako se stvar izide. Ves dan sva bila slabe volje in zaskrbljena. Frida nama je bila v Kostanjevici del vsakdana. Njeni pozdravi, njen klepet, njen nasmeh in večna dobra volja. Šele ko sva odšla, ko sva se dokončno preselila, sva razu-

mela, kako močno jo pogrešava. Predvsem zato, ker takih ljudi ne srečaš povsod. Pravzaprav nikjer več. Veselih, dobrosrčnih, nasmeljanih ljudi.

In v soboto sem se odpravila k ti-

sti zopni, v roza in modro pobarvani stolpnici, da bi končno obiskala sosedo. S cmokom v grlu seveda in s strahom v srcu, kajti po naravi sem vse prej kot optimist in najprej pomislim na najslabše. Poleg tega ne maram bolnišnic, in to, da premagam nagonski odpor in grem na obisk, pomeni, da imam nekoga zares rada. Tako, kot imam rada Frido.

Še sreča, da je bil dan sončen in lep. Eden tistih dnevo je bil, ko je zaradi šarmantne svetlobe svet

lepši in tudi vhod v šempetrsko bolnišnico je bil v soncu nekoliko manj zlovešč in celo prijateljski. Našla sem dvigalo in pritisnila na številko sedem. Zgoraj, v sedmem nadstropju, pa sem se nekako izgubila, tako da sem morala vprašati, kje najdem sobo št. 1. Končno vstopim, se oziram

naokoli, sosede pa nikjer, samo prazne postelje in starejša gospa, ki spi v kotu. Moram se nasmehniti, kajti takoj razumem, zakaj je ni. Frida je gotovo kje na klepetu, sama težko vzdrži, četudi je bol-

na. Spet grem do prijaznih uslužbenk, ki me napotijo do sobe številka osem. In tam se mi na licu razleze nasmeh, ko jih zagledam, naše kostanjske osemdesetletnice, ki se veselo smejejo. Frida je na vozičku, poleg sosede in prijateljice Mire, tretja sosedka, Olga, pa je zaradi zloma gležnja priklenjena na

posteljo. Mira je edina, ki ni v pižami, saj je prišla samo na obisk, tako kot jaz. Tesne, prijete hlače ji še vedno pristajajo, sončna očala ima zataknjena v lase in pozneje, ko se skupaj vračava domov, je videti prav frajerska s svojim mercedesom. Pri prijateljici iz otroštva, ki so skupaj zrastle v rodni Kostanjevici, se pozneje omožile, ovdovele in kljub osemdesetim pomladim, ki so že nekaj let za njimi, ohranile dobro voljo in radost. Ko jih zagledam, si ne

morem kaj, da se tudi sama nasmehnem. Vsakič so me spravile v dobro voljo, ko sem še živela v Kostanjevici. Dan, pa naj je bil še tako siv, je postal bolj vesel in sproščen, če si se le oglašil pri Fridi in njenih prijateljicah. Osemdesetletnice, ki jih je sama energija. Tudi sedaj, v bolnišnici, je niso izgubile. In tako kot malokdo izmed nas znajo vedno najti pozitivno plat življenja. Frida mi hiti pripovedovati, kako je Olga prva padla ravno v bolnišnici, ko je obiskala prijateljico. Nekaj dni zatem je šla še Frida k njej na obisk in tudi ona je pristala na ortopedskem oddelku. Obe se iz srca smejeta, ko to pripovedujeta. Njun optimizem in dobra volja sta nalezljiva, kot vedno, tako da je tudi moj pogled na življenje sedaj bolj sproščen. Smejem se tudi sama, iz srca. Kljub vsemu je lepo. To življenje, ki ga ne znamo več ceniti. In ga ne znamo živeti. In sram me je, da me morajo ravno bolniki učiti, kako dragocen je vsak trenutek, ko smo tu. Sicer je bilo tako, odkar sem živela v Kostanjevici. Predvsem Frida je neusahljivi vir pozitivne energije. In ni mi težko priznati, da sem vsakič, ko mi je življenje pokazalo hrbet, rade volje šla k sosedi na kozareček. Vsakič ji je uspelo, da mi je probleme prikazala v lepši luči, domov pa sem se vračala polna poguma in pozitivnih misli.

/ dalje
Suzi Pertot

S 6. strani Še zadnje ...

Kratkotrajna zatočišča za vaje so našli v raznih prostorih, tudi v Močnikovem domu v Gorici in Kulturnem centru Lojze Bratuž, a vse je bilo le začasno, dvorana na Humu pa se je izkazala kot najbolj primerna in najcenejša, pa še blizu je. S tem se uresničuje tudi dobrodošlo "čezmejno" sodelovanje. O samem tekstu je Žerjal povedal, da so ga posodobili in ga "prenesli" na Balkan ter iskali nekaj idej pri Kusturici. Želeli so v tekst vnesti tudi srbsko besedilo, a so to namero opustili in ohranili le nekaj replik v srbsčini, za kar jim je pomagal neki njihov znanec srbske narodnosti. Slovenski prevod *Aulularie* Kajetana Gantarja je tekoč, perfekten, a bolj "tog" in prav zato so ga "pobalkanili", da bi pridobil mediteranski zven. Tudi kostumi, za katere skrbita Snežica Černic in Carlotta Nanut, so "balkansko obarvani". Obleke so iz fundusa Dramske družine, saj se ga je v teh letih nabralo kar nekaj. Kostumi (nekateri so umetno postarali) so delno stilni iz 70. let oz. taki, ki odražajo "neki zaostali Balkan". To bo razvidno tudi iz scenskih elementov (npr. štedilnik iz 50. let); pri iskanju originalnih "koso-

sov pohištva" so se morali kar potruditi. Protagonistova kuhinja je namreč ostala taka kot v 50. letih,

ker je on v bistvu revež, ki je našel zaklad. V tem slogu bo na prizorišču kar nekaj "kičastih prvin iz teh let", je poudarila Kovičeva, vse pa bo seveda kromatsko usklajeno. K skupini je pristopilo nekaj mlajših igralcev, predvsem dva mlada fanta, Aleksander Frandolič in Aleksander Faganel, pa še Sanja Vogrič. Prav je, da se skupina pomlajuje ob "starejšem" jedru. Tudi tokrat bo sicer kakšna igralka odigrala moško vlogo, tudi zato, ker je pač igralk več kot igralcev. Vlog niso dodajali, v glavnem so iste kot v izvirniku. Jasmin Kovic, ki se je k skupini vrnila šele pred kratkim, ker je bila angažirana pri režiji osrednje Prešernove proslave pri nas, z njimi sedaj vadi množične prizore, s koreografino Mojco Zajšek, ki je že stalna, dragocena sodelavka, pa koreografske korake, saj bodo v predstavi tudi plesni trenutki. Jan Leopoli je razkril, da je bilo pri delu kar nekaj težav: zmanjkalo jim je "domače ognjišče", zmanjkala sta Jasmin Kovic in Nikolaj Pintar (zaradi Prešernove proslave v Trstu), nastopile so občasne bolezni, beležili so odsotnosti na vajah itd. Kljub vsem težavam bo Dramska družina F. B. Sedej iz Števerjana premierno uprizorila komedijo *Aulularia* rimskega komediografa Plavta v soboto, 14. marca 2015, ob 20.30 v dvorani na Humu in jo ponovila prav tam v nedeljo, 15. marca, ob 17. uri. Vstop je prost.

GORICA V Pokrajinskih muzejih v palači Attems

Predstavitev monografije o slikarju Rudolfu Saksidi

Včetrtek, 5. marca, je bila v Pokrajinskih muzejih v goriški palači Attems predstavitev monografije o slikarju pravljicarju Rudolfu Saksidi, ki jo je izdalo Kulturno društvo za umetnost Kons po obsežni in temeljiti raziskavi njegovega opusa za lanskoletno pregledno razstavo. Dvojezično monografijo sta predstavila kustos Pokrajinskih muzejev Alessandro Quinzi in kustosinja Goriškega muzeja Katarina Brešan, ki je poudarila, da je potrebno slikarja ovrednotiti tudi na slovenski strani, kjer ni v zavesti ljudi, kljub temu da je deloval na obeh straneh meje. Prav zaradi tega bo Saksidova slika vključena tudi v zbirko Galerije primorskih likovnih umetnikov 20. sto-

letja, ki jo na novo postavljajo na Gradu Kromberk, po zaprtju pregledne razstave ob 100. obletnici rojstva slikarja, restavratorja in pedagoga Rafaela Nemca. Katarina Brešan je v svoji predstavitvi primerjala različne življenjske okoliščine obeh likovnikov, ki sta bila sodobnika, vendar sta delovala v zelo različnih okoljih. Saksida je v Gorici doživel zadnji val futurizma v 30. letih 20. stoletja, v Kopru je zahajal v atelje slikarja Viktorja Birse, kjer se je družil s priznanimi slovenskimi umetniki tistega časa, Rikom Debenjakom, Zdenkom Kalinom, Avgustom Černigojem, Lojzeto Spacalom in drugimi. V Trstu je lahko spremljal dogajanje na področju umetnosti v priznani galeriji Scorpione, lahko je

obiskoval beneški bienale. Nasprotno pa je bil Rafael Nemec v nastajajoči Novi Gorici precej osamljen, saj se je šele z mlajšo generacijo vzpostavila likovna skupnost. Kljub temu pa je bil Nemec pomembna figura za oživitve kulturne in likovne dejavnosti v Novi Gorici ter njeni okoličnici v obdobju, ko je primanjkovalo strokovnih kadrov.

ke, ki je ostala zanemarjena in poškodovana v njegovem ateljeju. Podobna usoda je doletela tudi sliko Giacoma Balle *Manifestazione antineutrale* iz leta 1915, ki jo je sam Balla leta 1925 prekril s črno barvo, saj se v njej ni več prepoznal (sliko so prvič predstavili 13. februarja 2015 v muzeju prve svetovne vojne na Goriškem gradu). Ivan Žerjal pa

je predvsem opozoril na to, da so futuristi obsežno razvijali uporabno umetnost, saj so hoteli posegati in vplivati na vsa področja ustvarjanja ter vsakdanjega življenja. Rudolf Saksida je vse življenje deloval tudi na področju oblikovanja in uporabne umetnosti, v čemer

Rudolf Saksida, *Zmaji*, 1960, tempera na platnu, 60 x 70 cm

Alessandro Quinzi je povzel misli profesorjev Laure Safred in Ivana Žerjala, ki sta februarja letos predstavila monografijo v Trstu. Laura Safred je namreč opozorila na napetosti oziroma protislovja v Saksidovem življenju. Pred vojno je bil učenec Tullia Cralija in tako deloval v krogu futuristov, umetnosti desničarskega prepričanja, ki je poudarjala gibanje, silo, dinamizem. Po vojni pa je bil prijatelj levičarsko usmerjenega Lojzeta Spacala, ki je na umetniškem področju izhajal iz magičnega realizma, v katerem prevladujejo statičnost, sanjskost, metafizika. Po vojni je Saksida na neki način zanikal futurizem, kar lahko interpretiramo tudi skozi slikarjev odnos do edine futuristične sli-

lahko zaznamo dediščino futurizma. Alessandro Quinzi je še poudaril, da se je z razstavo in katalogom kronološko ter tematsko bistveno razširilo poznavanje Saksidovega opusa. Prvič so namreč predstavljena dela iz 30. let in dela s področja grafičnega oblikovanja ter uporabne umetnosti. V starejših katalogih je bilo do sedaj navedenih le slabih sto del, v njih pa je bilo le okrog petdeset fotografskih reprodukcij. Zdajšnja monografija z besedilom Joška Vetrha in kataloškim delom, ki ga je uredila Giulia Giorgi, vsebuje štiristo fotografskih reprodukcij, seznam literature in izbor strokovnih besedil ter je tako sredstvo za nadaljnje raziskovanje.

KB

Uspešnost smučarjev naših društev v alpskem smučanju Organizatorske sposobnosti in čezmejno povezovanje

Minula nedelja, ki je bila z vremenskega vidika naravnost sijajna, je bila po vsej Italiji rezervirana za pokrajinska prvenstva v alpskem smučanju. Goriška in Tržaška sta iz več razlogov v zadnjih letih vse pomembnejši postojanki za našo smučarijo.

Na Goriškem so že enajstič zapored uresničili čezmejno prvenstvo. Nekako odprta, mednarodna tekma, v kateri občani z italijanske strani naskakujejo tudi naslove pokrajinskih prvakov po kategorijah. Prvenstvo je – po

skupno jih je bilo na startu okoli 200. Pri moških so se v absolutnem merilu odlikovali predvsem smučarji slovenskih društev, prvak je Gianluca Gabrielli (Devin) pred Nikolasom Semoličem (SPDG) in Mattio Rožičem (Sport x all). Pri dekletih je zmagala Ginevra Gabrielli. Prireditelje je na nagajevanju na Piancavallu s svojo prisotnostjo počastila tudi odbornica za šport Pokrajine Gorica Vesna Tomsič. Še bolj množično je bilo dva dni v kraju Forni di Sopra, kjer je Smučarski klub Brdina imel v za-

to postala normalna praksa, pravzaprav so zamejski klubi kot prireditelji izjemno zanesljivi in učinkoviti. To se je izkazalo tudi konec tedna na Varmostu, kjer so Brdinini športni delavci vzorno opravili svoj posel. V teku na smučeh je tekmovalo 70 športnikov in član Mladine Niki Hrovatin je zasedel ugledno absolutno tretje mesto. Več vidnih uvrstitev so slovenski tekači dosegli tudi v mladinskih kategorijah. Prvaka sta Alice Vegliach in Nicola Iona.

Poglavje zase pa je bila kraljevska tekma v veleslalomu, ki se je je udeležilo skupno 240 smučarjev. Članica Brdine Katrin Don, sedaj naša daleč najuspešnejša aktivna smučarka, je v skupnem seštevku osvojila prestižno drugo mesto za zmagovalko Silvio Faiman. Pri fantih pa je bil najhitrejši Michele Messidor. Člani slovenskih društev se ponajajo z naslovi in kolajnami v mladinskih ter otroških starostnih razredih.

Na Videmskem so letos prvič združili pokrajinsko in karnijsko prvenstvo, ki je bilo v nedeljo na Zvonolanu. Medtem pa bo v nedeljo sklepno dejanje smučarske sezone pri nas, zadnja preizkušnja letošnjega Primorskega smučarskega pokala. Smučarski klub Devin, Smučarski klub Snežnik iz Ilirske Bistrice in društvo Šentjanž s Podna na Koroškem bodo skupaj priredili po vrsti 27. Pokal prijateljstva treh dežel.

HC

Prvaka smučarskega teka Alice Vegliach in Nicola Iona s predsednikom SK Brdina Marcom Piccinijem

lanski izkušnji v Kranjski Gori – letos potekalo na Piancavallu. Med organizatorji so bili tudi tokrat Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, Smučarski klub Gorica in Javni zavod za šport Nova Gorica. Za pokrajinsko prvenstvo je nastopalo kakih 100 tekmovalk in tekmovalcev,

kupu tržaško pokrajinsko prvenstvo, v soboto v smučarskem teku, v nedeljo pa še v alpskem smučanju. Zgodba je tu kar malce nevsakdanja, saj še pred desetimi leti – iz političnih razlogov – ni bilo pojmljivo, da bi tržaško prvenstvo zaupali slovenskemu društvu. Zadnja leta pa je k sreči

GORICA Skupnost družin Sončnica / Dr. Ivan Štuhec o vzgoji in vrednotah danes

Bodimo 'na tleh' z mladimi in z njihovimi vprašanji!

Po nekaj mesecih se je dr. Ivan Štuhec vrnil v Gorico. V torek, 3. marca, je bil gost Skupnosti družin Sončnica, ki je v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in krožkom Anton Gregorčič v Domu Franc Močnik priredila res zanimiv večer o vzgoji in vrednotah. Duhovnik v mariborski nadškofiji, znani teolog in profesor moralne teologije na teološki fakulteti velja za enega najbolj prodornih analitikov in komentatorjev v slovenskem cerkvenem, družbenem in političnem prostoru, je uvodoma povedala predsednica Sončnice Mirjam Bratina. "Živimo v družbi, v kateri je najbolj pogosta beseda kriza", je še dejala. V luči tega so povabili štajerskega gosta, da bi zbranim spregovoril na temo: *Živeti in vzgajati s pametjo za vrednote*.

Vse se maje, podira in ruši. To so "običajni zdihljaji vseh vzgojiteljev, ne le v Gorici in Sloveniji, pač pa v vsej Zahodni Evropi", je dejal dr. Štuhec. "Če prihajamo proti vrednostnemu dnu, kot kristjani smemo verjeti, upati in verovati, da to nihalo počasi zaniha tudi na drugo stran". Sicer pa nas tolaži misel, da ni vse

"Ko gre za vrednote, ne moremo na kratek rok videti tega, kar bi kot vzgojitelji želeli"

od nas odvisno: "Mi naredimo, kar je v naši moči in odgovornosti", marsikaj pa moramo prepustiti tudi Bogu, ki včasih kaj obrne čisto drugače, kot smo si mi zamislili. "Če vse staviš nase, na svoje vzgojne metode in odločitve, se to začne podirati in nastane veliko razočaranje".

Vidik pameti in razuma je danes posebno pomemben, je zatrdil gost: sodobni svet namreč veliko igra na emociji, čustvu. Ljudje tudi vero umeščajjo v sfero čustva, za mnoge je še vedno nekaj neracionalnega; prav tako so vrednote posledica neke tradicije, navade in nevednosti. Krščanski vzgojitelji se zato moramo zavedati, da, ko gre za prenos vrednot, je po eni strani najbolj pomemben zgled ali način življenja, na drugi strani pa to, da znamo odgovoriti tistim, ki nas sprašujejo po razlogih našega moralnega in etičnega vedenja ter verovanja. Tu ima srednja generacija - "posebno v Sloveniji" - velike težave. Že sedemletni otroci znajo postaviti zelo zahtevno vprašanje o veri. "Če ga odpravimo z levo roko, si bo otrok to zapomnil". Pomembno je se z njim "spustiti v pogovor in skupno iskanje odgovorov ter pametnih razlogov". Prav je, da se starši kdaj pa kdaj tudi obrnejo na duhovnika ali knjigo. Pomembno je, da otrok dobi občutek, da njegovo vprašanje naleti na resno obravnavo. Če so dosedanje generacije vero tako rekoč dobile prek staršev v zibelki, skozi tradicionalno obliko vzgoje, "to danes več ne deluje". Kot kristjani smo se zato znašli v popolnoma drugačni,

novi situaciji. "V tem izrazito liberalnem, svobodnjaškem, individualističnem svetu, v katerem mladi odraščajo, je vse, kar je povezano s tradicijo in avtomatičnim prenosom vrednot, padlo v vodo". Edina pot je mladim ljudem pomagati, da pridejo do osebne vere, do osebne odgovora na vprašanje, katere so tiste vrednote, ki so pomembne za moje življenje. Mladi zelo cenijo in spoštujejo svobodo, ki je velika vrednota. Prav ta je danes zato najbrž eno izmed možnih vstopnih mest za približevanje svobode in odgovornosti, kajti vsaka svoboda se srečuje s svobodo drugega človeka. Mladega ne moremo vsega obvarovati, ne smemo biti preveč zaščitniški, imeti moramo neko "globinsko zaupanje, da, če smo ga imeli radi, če smo zanj naredili tisto, kar smo zmogli, tudi če bo kdaj šel preko roba svoje svobode, ne bo šel tako daleč, da se bo do kraja razbil, ampak se bo pri prvih praskah ustavil in se začel vračati". Za to je potrebno veliko potrpljenje. Sadeži vzgoje se namreč večkrat vidijo po mnogih letih. "Če mladi čutijo, da jih imaš rad, se to z leti obrestuje". Ko gre za vrednote, ne moremo na kratek rok videti tega, kar bi kot vzgojitelji želeli. Doba odraščanja se je da-

"Tako neugodnega okolja za globlje razumevanje življenja, njegovih skrivnosti in modrosti, kot jih ima današnja generacija, še nikoli v zgodovini ni bilo"

nes raztegnila v 30. leta. Zato se tudi pričakovanje, kako se bodo otroci odzvali na naše vzgojne metode, zelo odmika. Treba je imeti več potrpljenja, toda "verjeti moraš v to, da se je prijelo tisto, kar si pozitivnega delil z mladimi. In da se bo to enkrat vrnilo in obrestovalo; ne tebi, ampak njim! Kajti v njihovem spominu ostanejo stvari, ki jih vzgojitelji morda niso niti opazili". Nikoli ne moremo vedeti, kaj pade na plodna tla... Vzgojitelji so sejalcji! "Nikoli ne veš. In po svoje je tudi prav. Če bi več vedeli, bi še več projicirali v mlade svoje želje in pričakovanja". Manj ko vemo, bolj moramo verjeti in zaupati. Pri vzgoji igra pomembno vlogo tudi naša vera oz. zaupanje v Boga: "On tudi mimo nas in naših prizadevanj z mladimi dela po svoje". Živimo v sekulariziranem svetu, ki živi, kot da Boga ni: "Zato je argumentiranje s pozicije vere lahko zelo mimo. Naš sogovornik namreč ne razume, kaj govorimo". V parlamentu ne moremo govoriti s pozicije kristjana: "Če navalim s teološko argumentacijo, sem si zaprl vse poti za kakršno koli diskusijo". Treba je biti 'preprosti kot golobi in zviti kot kača'. "K stvari je treba pristopiti na tak način, da ljudje, ki prihajajo z drugačnega kulturnega obzorja, vsaj ne morejo a priori reči, da si neumen, da tvoji argumenti niso racionalni". Ljudje so usmerjeni v pozitivistično preverjanje, kaj je res in kaj ne. "Filozofi so danes zmedenci": včasih so bili modreci, ker so življenje razumeli v njegovem bistvu, celovito. "Kaj je danes sploh še zdrava pamet? Kaj je še pametno, razumno"? Je pametno, kar nam ponujajo reklama, svet filma, računalnikov? Signalovala okrog nas je toliko, da mladi sploh nimajo časa, da bi šli vase; zato je tudi njihova doba odraščanja postala tako dolga. Mlad človek danes "nima časa, da bi šel vase, kjer je tako obstreljevan, da obstaja stalno na površini". Tako neugodnega okolja za globlje razumevanje življenja, njegovih skrivnosti in modrosti, kot jih ima današnja generacija, še nikoli v zgodovini ni bilo.

"Mlad človek danes nima časa, da bi šel vase"

nik"... Literatura, branje, ki gre malo globlje v duhovno sfero, izgublja na vrednosti, ker je enostavno toliko signalov, da ljudje nimajo občutka, da je treba kdaj pa kdaj prislunhiti tudi sebi, svojemu notranjemu svetu. Zato je ena izmed poti ta, da si zavestno vzamemo čas za odmik. V preteklosti niso bili potrebni duhovni vikendi... Za vrednote vere pa je danes potrebno narediti zavestno odločitev. Taize' je danes v Evropi edino veliko duhovno središče, kamor poleti prihaja nekaj tisoč mladih iz vsega sveta. "Taka izkušnja je lahko pozitivna za mladega človeka". Stik z duhovnim in božjim marsikdo najde tudi v Medjugorju. Mlade moramo pošiljati na taka in podobna srečanja, da z vrstniki okušajo,

foto dpo

da je vrednota vere nekaj lepega, da mu lahko predstavlja oporo v življenju, je podčrtal dr. Štuhec. Verska okolja so zelo pomembna, da mladi v njih najdejo izkušnjo vere. Danes je mlajših duhovnikov vedno manj; in še tisti, ki so, se dostikrat niso pripravljani "z mladimi vlačiti po tleh, biti z njimi: ne v visokih teoloških sferah, ampak biti z njimi na tleh, deliti z njimi to, kar vsak dan živimo... Nekateri so 'gospodje', ne bodo z mularijo delili vsega, kar je za mladega zanimivo". Vprašanje je, kako naj Cerkev na to odgovori, če nima duhovnikov, če jih ima malo; ali je pravi čas odprla prostor laikom? "Jaz mislim, da tu Cerkev zamuja. V Cerkvi je veliko služb: mi pa smo vse skoncentrirali in zreducirali na duhovnika. Zdaj pa teh ni: kaj bomo pa zdaj?!" Imeli bi lahko diakone, diakonise, pastoralne sodelavce, animatorje itd., skratka široko paleto ljudi, ki bi jih morali usposabljanje, da bi bili z mladimi. "Največ je to, da z mladimi smo - na kvaliteten način. Od te-

"Za vrednoto vere je danes potrebno narediti zavestno odločitev"

ga bodo odnesli več kot od sto naših moralizirajočih besed, kaj morajo in česa ne smejo. Tega se varujmo! Bodimo z njimi in z njihovimi vprašanji!" O IDENTITETI V pogovoru s številnimi udeleženci večera je dr. Štuhec med drugim spregovoril o problemu identitete človeka kot osebe. Ta ima "več sider, ki jih mora odkriti in vreči, da dobi svoj identitetni profil"; to so odnos znotraj družine, odnos do kraja, zgodovinska zavest, povezana z

narodom, odnos do transcende. "Svoje identitete ne moreš graditi, če ne veš, komu pripadaš". Problem identitete se kaže tudi v zmedu, da projiciramo svoje človeške kvalitete tudi na živalski svet. A je človek samo telesno bitje? "Če je, med ljudmi, psi in konji ni razlike; če je telesno in duhovno bitje, potem tudi ni bistvene razlike, saj pes tudi čustva pokaže". To še ne pomeni, da ima tudi dušo, da je žival sposobna ustvarjati kulturo, kaj šele, da bi imela transcendentni odnos. "Zdaj so rastline že več vredne kot otroci, pa psi pa mačke pa konji tudi!" Namesto da bi ljudje imeli radi človeka in otroka, je bolj enostavno imeti psa. "Žival si lahko 'urediš' po svoji meri; sledi ti tako, kot si jo naučil... Pri človeku to ne gre. Zato je bolj enostavno, da nimaš otrok in imaš živali... To je resen problem identitete! "Postali smo družba, ki ne maramo človeka". To se je "strašno razpalo" v zadnjih desetih letih. Dokler je bila vera kot vrednota v nekem tradicionalnem okolju, dokler je bila neka stabilnost, v kateri si zrasel, ni bilo tako težko priti do svoje identitete; danes pa so vsa ta okolja krhka, razpadljiva, minljiva, nestabilna, da je potrebno iskati posebno okolja za to, da se najde stabilnost. Če to ni družina, je treba iskati druga okolja. Ko se človek zapre v svoj svet, postane čudak, "to velja za duhovnike še toliko bolj kot za vas, ki ste v zakonu". Zato je treba zavestno iskati oblike, ki nam pomagajo pri iskanju lastne identitete in nas pri tem utrjujejo. Identiteta se utrjuje v odprti komunikaciji z drugimi ljudmi. Če človek takih krogov nima, potem svoje identitete ne more izgrajevati. In svoje življenje moramo gledati v perspektivi naprej. "Vsak človek potrebuje neko absolutno vrednoto; vsak človek si tudi neko vrednoto naredi absolutno. Moški si

kateri si zrasel, ni bilo tako težko priti do svoje identitete; danes pa so vsa ta okolja krhka, razpadljiva, minljiva, nestabilna, da je potrebno iskati posebno okolja za to, da se najde stabilnost. Če to ni družina, je treba iskati druga okolja. Ko se človek zapre v svoj svet, postane čudak, "to velja za duhovnike še toliko bolj kot za vas, ki ste v zakonu". Zato je treba zavestno iskati oblike, ki nam pomagajo pri iskanju lastne identitete in nas pri tem utrjujejo. Identiteta se utrjuje v odprti komunikaciji z drugimi ljudmi. Če človek takih krogov nima, potem svoje identitete ne more izgrajevati. In svoje življenje moramo gledati v perspektivi naprej. "Vsak človek potrebuje neko absolutno vrednoto; vsak človek si tudi neko vrednoto naredi absolutno. Moški si

kateri si zrasel, ni bilo tako težko priti do svoje identitete; danes pa so vsa ta okolja krhka, razpadljiva, minljiva, nestabilna, da je potrebno iskati posebno okolja za to, da se najde stabilnost. Če to ni družina, je treba iskati druga okolja. Ko se človek zapre v svoj svet, postane čudak, "to velja za duhovnike še toliko bolj kot za vas, ki ste v zakonu". Zato je treba zavestno iskati oblike, ki nam pomagajo pri iskanju lastne identitete in nas pri tem utrjujejo. Identiteta se utrjuje v odprti komunikaciji z drugimi ljudmi. Če človek takih krogov nima, potem svoje identitete ne more izgrajevati. In svoje življenje moramo gledati v perspektivi naprej. "Vsak človek potrebuje neko absolutno vrednoto; vsak človek si tudi neko vrednoto naredi absolutno. Moški si

"Postali smo družba, ki ne mara človeka"

radi naredimo delo za absolutno, ženske pa npr. čiščenje stanovanj... Bog ne daje, da se v moji strukturi kaj podre! Če pa je Bog absoluten, je tudi stanovanje lahko 14 dni zamazano, pa tudi jaz ni treba, da naredim vse delo, ki bi ga moral. "Absolutno je nekaj drugega. Če je to Bog, me vedno presega in preseneča v svoji absolutnosti in me ne veže nase tako, da bi postal njegov suženj". O MODROSTI "Modrost je v tem, da vem, da bom enkrat vse izgubil, tudi tisto, kar sem imel za strašno pomembno; in da mi bo ostalo samo tisto, kar Bog ve, da je vredno, da bo ostalo. Bolj kot postajaš star in to veš, lepši starec boš!" Nekdaj so se ljudje učili etike in morale z desetimi božji-

mi zapovedmi, "nihče si pa ni zapomnil, da nas ima Bog rad". O VERI Krščansko vero smo zreducirali na 'kaj se sme in česa se ne sme'. Iz vere smo naredili moralo in nas za to vsi, ki niso kristjani, pomilujejo, ker mi ne smemo nečesa, kar oni smejo; namesto da bi nam oni zavidali, ker mi nekaj imamo, česar oni nimajo. Prvi refleks je moralističen: česa vse ne smeš, če hočeš biti kristjan, ali pa: kaj vse moraš, da boš kristjan. Toda "vera kot vrednota je najprej odnos, potem pa v odnosu pridejo tudi meje in norme in pravila. Če pa je najprej pravilo, potem pa odnos dostikrat ni več pomemben oz. se sploh ne zavedamo, da je temelj vsega prav odnos: moj odnos do drugega človeka in moj odnos do Boga. V tem odnosu ni na prvem mestu to, kaj se sme in kaj se ne sme, ni najprej morala, etika, ampak je ljubezen, je imeti rad, je biti vesel, da si z nekom, je biti vesel, da te ima nekdo rad tudi takrat, ko te vsi ljudje zapustijo. In to je lahko samo Bog. Če je to glavna vrednota moje vere, potem mi ni težko sprejeti posledic na področju etike in morale, ki določene stvari tudi omejujejo in prepovedujejo". Deset božjih zapovedi je pravzaprav "obrambni zid, znotraj katerega je možno živeti, izven njega pa je smrt". To razumejo tudi agnostiki, je zatrdil dr. Štuhec: "Če kradeš, ni v redu. Če ubijaš, ni v redu. Če skačeš čez plot, tudi ni v redu".

O MEJAH IN LJUBEZNI Naloga moških je, "da v vzgoji postavljamo meje in da povemo, kaj pač ne gre". Če oče ne postavi mej, bo nastala "razpuščena banda". Mame in ženske so "dosti bolj popustljive, ker ste po svoji naravni strukturi bolj nagnjene k temu, da ljubite". Ženske morajo naučiti moške ljubiti: "Mi se moramo od vas pustiti

"Zdaj so rastline že več vredne kot otroci, pa psi pa mačke pa konji tudi. Namesto da bi ljudje imeli radi človeka in otroka, je bolj enostavno imeti psa"

naučiti ljubiti; ve pa se morate od nas naučiti postavljati meje. Tega pa se lahko naučite, samo če živite v odnosu do moškega". Drug drugega potrebujemo. "Moški opravlja svojo vlogo tako, da ostane moški v postavljanju meja, a da ima hkrati tudi rad. Ko moški postavljamo meje, pa nimamo radi, je to neka avtokratska in moralistična vloga, ki bo pri mladih prebudila odpor. Takemu očetu ne bodo sledili. Če oče ne postavlja mej z ljubeznijo, je v vzgoji zgrešil". Avtoritarna vzgoja danes ne vodi več nikamor, po drugi strani pa tudi ne permissivna.

"Versko vzgojo smo zreducirali zgolj na oznanjevalno in zakramentalno dimenzijo", iz tega nič ni. "Otroci morajo tudi v župnijskem kontekstu najti svoje prijatelje, druženje, skupino, identificirati se morajo s to skupino. Potem lahko računamo tudi na to, da, ko jih bo zanimala neka verska zadeva, vejo, na kateri naslov se lahko obrnejo".

Danijel Devetak